ICT BURSA

INFORMATION & COMMUNICATION TECHNOLOGY | SUPLIMENT GRATUIT AL ZIARULUI BURSA / Ediţia a II-a | 7 mai 2021 / 20 PAGINI

■ CIPRIAN TELEMAN, MINISTRUL CERCETĂRII, INOVĂRII ŞI DIGITALIZĂRII: ”România va arăta cu totul transformată în 2026, din punct de vedere al digitalizării”
PAGINA 2

■ ANTON ROG, CYBERINT: „Cel mai vizat domeniu de către atacatorii cibernetici a fost cel al sănătății”
PAGINA 3

■ OCTAVIAN OPREA, ADR: Industria locală de software avea un volum de business de peste 8 miliarde euro, în 2020
PAGINA 4

■ NICOLETA MACOVEI, S&T: "Perspectivele de dezvoltare pe piața românească sunt foarte mari"
PAGINA 6

■ ANDREI AVĂDĂNEI, BIT SENTINEL: “Domeniul IT&C este într-o etapă de consolidare, atât la nivel local, cât și internațional”
PAGINA 9

■ MAGUAY: „Problema cronică a pieței IT și a digitalizării în România este că nu plecăm de la interesul beneficiarilor reali”
PAGINA 10

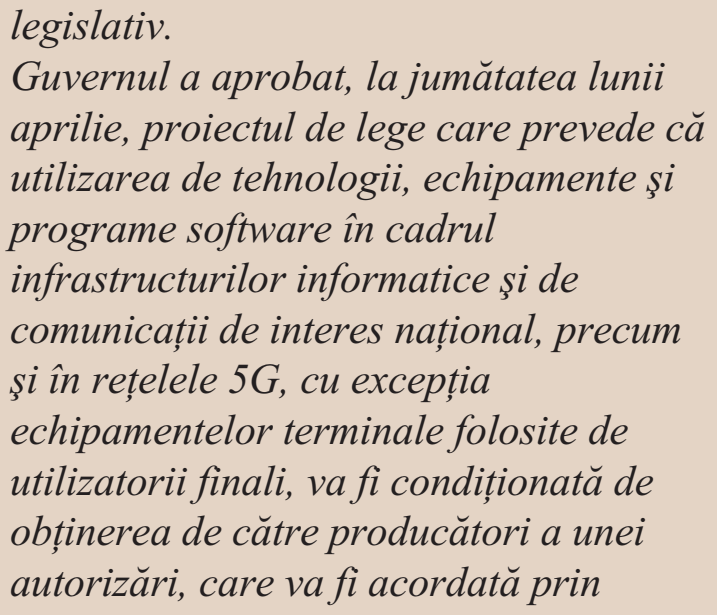

Proiectul de lege privind tehnologia 5G se află în dezbatere în procedură de urgență în Camera Deputaților. Până la jumătatea săptămânii viitoare comisiile de specialitate trebuie să înregistreze rapoartele pe marginea textului legislativ.
Guvernul a aprobat, la jumătatea lunii aprilie, proiectul de lege care prevede că utilizarea de tehnologii, echipamente şi programe software în cadrul infrastructurilor informatice şi de comunicații de interes național, precum şi în rețelele 5G, cu excepția echipamentelor terminale folosite de utilizatorii finali, va fi condiționată de obținerea de către producători a unei autorizări, care va fi acordată prin decizie a primului-ministru, pe baza avizului conform al CSAT.

Domeniul care a profitat de toate oportunitățile... pandemiei

Furtuna provocată la nivel global de pandemie a fost traversată fără probleme, în direcția corectă şi la viteză maximă, de piața de IT&C. Adaptarea s-a făcut din mers, la fel şi reglajele fine, iar oportunitățile oferite de criza sanitară (telemunca, şcoala online ...) au fost abordate corect şi profitabil. Nu totul a fost perfect în ultimele 12 luni, evident că au existat şi sincope, dar dacă s-ar trage o line groasă, plusurile ar fi mult mai multe decât minusurile.

DAN NICOLAIE

Piața de IT&C a reuşit să evolueze, în primul rând, pentru că este una caracterizată de dinamism şi care a avut mijloacele pentru a se dezvolta. Ca să-şi continue munca, mulți oameni au avut, în primul rând, nevoie de un laptop şi de o conexiune stabilă şi, din fericire, țara noastră are printre cele mai bune infrastructuri de acces la internet din Europa. Potrivit ANIS, în 72% dintre firmele IT existau implementate dinaintea pandemiei procese de lucru de la distanță, tocmai de aceea viteza de reacție şi de adaptare la noile condiții a fost foarte mare.

Pandemia a acționat ca un agent de digitalizare în numeroase sectoare ale economiei şi societății. Oportunitățile pe care le-a deschis criza s-au materializat într-o mai bună înțelegere a nevoii de digital şi de inovație. Digitalizarea forțată de contextul medical nu s-a desfăşurat în cele mai optime condiții, dar important este că procesul în sine a prins viteză. Potrivit specialiştilor, digitalizarea forțată a presupus un timp foarte scurt pentru tot ceea ce înseamnă migrare date, training angajați şi vânzare. Toate aceste procese făcute în paralel au însemnat atenție scăzută la detalii şi, mai ales, uşi deschise pentru atacatorii cibernetici. Companiile au adoptat, într-un procent foarte mare, modelul „work from home”, fapt ce a generat o creştere a achizițiilor de echipamente necesare derulării activității în parametri optimi. Cu toate acestea, ritmul alert al digitalizării a generat nevoia dezvoltării, într-un timp foarte redus, a unor instrumente şi echipamente care să răspundă cerințelor de funcționalitate şi securitate. Digitalizarea este un proces îndelungat şi, în ciuda unei accelerări, nu ne putem aştepta să vedem rezultate imediat. Pentru a reduce decalajele, este esențial ca mediul privat să fie implicat mai puternic în acest proces de digitalizare. Dezvoltarea competențelor digitale de bază în rândul populației este vitală, iar toți cei implicați trebuie să înțeleagă faptul că nu putem să ne bizuim strict pe sistemele disponibile până în acest moment sau pe competențele dobândite în acest timp scurt. Va trebui să dezvoltăm aceste competențe, să le utilizăm în mod prioritar.

Despre 5G se vorbeşte cu speranță, dar şi cu teamă, pentru că nu ne putem permite să ratăm, din diverse motive, acest ”tren”.

Modificarea raportului cerere/ofertă a fost clară. Munca şi şcoala la distanță au necesitat mai multe dispozitive electronice, iar limitarea activităților sociale a adus mai mult timp de petrecut în propriile case, adesea alături de gadgeturi, astfel încât creşterea cererii a fost evidentă. Companiile au reuşit să țină pasul şi să răspundă rapid la cererea uriaşă din ultimul an.

Nu totul a fost roz în această perioadă. În funcție de profilul fiecărei companii au existat şi dezavantaje. Printre exemple se numără imposibilitatea de a intra în contact direct cu consumatorii – ceea ce permite luarea pulsului pieței; creşterea prețului componentelor; reducerea capacităților de producție ale furnizorilor (în prima parte a pandemiei); lipsa de transparență a unora dintre autorități; lipsa specialiştilor.

Perspectivele sunt, însă, încurajatoare, existând estimări că, până la finalul anului 2025, IT-ul poate ajunge la cel puțin 10% din PIB, iar țara noastră poate deveni cel mai puternic hub de firme IT din Europa Centrală şi de Est. ■

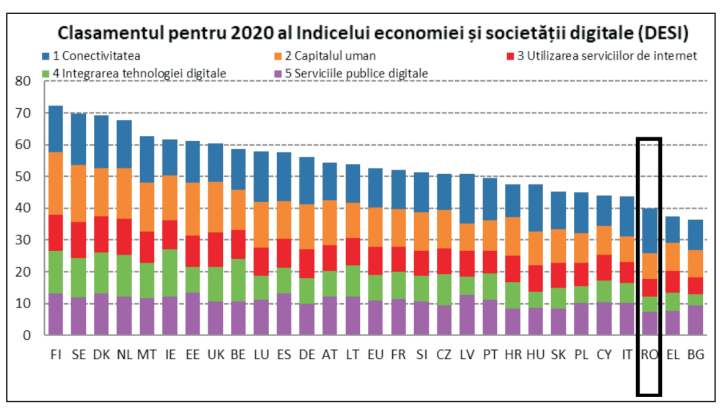

AUTORITATI

”România va arăta cu totul transformată în 2026, din punct de vedere al digitalizării”

(Interviu cu Ciprian Teleman, ministrul Cercetării, Inovării şi Digitalizării)

● „Există şanse ca proiectul legii 5G să fie îmbunătățit pe baza feedback-ului de la industrie” ● „Europa investeşte acum în crearea unor coridoare 5G, care vor permite transportul rutier de mărfuri autonom” ● „România este ca un arhipelag digital, cu puține feriboturi între insule” ● „Mă voi concentra pe stimularea inițiativei în industria de software pentru ca România să-şi redefinească identitatea de la o țară care face outsorcing pe software, la o țară generatoare de produse proprii cu potențial de scalare la nivel global”

Reporter: Cum a evoluat digitalizarea în anul pandemic şi ce paşi se fac în prezent în această direcție?

Ciprian Teleman: Ministerul Cercetării, Inovării şi Digitalizării s-a ocupat până acum mai mult de Planul Național de Redresare şi Reziliență. Încercăm să construim şi să creem viitorul digital al României pornind de la situația de fapt. Avem patru direcții de reformă. Una este constituită de cloudul guvernamental, a doua este reprezentată de asigurarea conectivității astfel încât să putem digitaliza marile instituții ale statului, aici ne referim, în principal, la cele din sănătate, administrație, învățământ. A treia direcție este dată de securitate cibernetică, pentru că dacă ne construim această casă digitală avem nevoie şi de un sistem de protecție, iar ce-a de-a patra direcție cuprinsă în planul de reformare este de ridicare a nivelului de competențe digitale pentru mai multe grupuri țintă. Un grup l-ar reprezenta funcționarii publici, un altul antreprenorii şi angajații acestora şi un ultim grup persoanele cu risc de excluziune din spațiul digital. Există astăzi nativii digitali, emigranții digitali, dar şi persoane care nu au niciun fel de contact cu spațiul digital şi vedem, de exemplu, că au scăzut programările online pentru vaccinare, iar un motiv important este faptul că sunt oameni care nu au competențe digitale şi nici acces şi atunci au fost luate deja măsuri pentru a-i înscrie prin numărul de telefon sau cu ajutorul unor resurse locale.

Reporter: Care sunt principalele obiective pe care vi le propuneți în mandatul dumneavoastră?

Ciprian Teleman: România va arăta cu totul transformată față de cum este acum în 2026, din punct de vedere al digitalizării. Este o etapă de reforme care se vor întâmpla. La finalul mandatului meu îmi doresc să fie funcțional pentru orice cetățean acel principiu numit „once only”, adică odată ce eşti recunoscut cu identitatea electronică în spațiul digital guvernamental să nu mai fie nevoie să-ți dovedeşti din nou identitatea în alt loc prin introducerea datelor personale. Odată intorduse datele rămân acolo şi pot fi regăsite de oricare altă instituție a statului. Numai că acest obiectiv presupune ca foarte multe lucruri să fie deja făcute. Acel cloud guvernamental trebuie să fie funcțional, ceea ce înseamnă că vom avea identitate electronică recunoscută care va fi administrată în acest cloud guvernamental. Totodată, acest lucru presupune că vom avea instrumente de identificare electronică, vorbim aici de acea nouă carte de identitate cu ajutorul căreia putem face lucruri de la distanță, respectiv să semnăm electronic anumite documente pe care statul ni le cere şi în acest fel eliminăm necesitatea prezenței de la ghişeu. Tot prin acest proces eliminăm documentele în format fizic şi vom avea, deci, documente în format electronic recunoscute juridic. Când spun „once only” este practic vârful piramidei, până acolo este foarte mult de lucru. Trebuie creată interoperabilitatea dintre centrele de date ale instituțiilor statelor, mă refer aici la Ministerul Sănătății, Miniterul Muncii, Ministerul Educației, Administrației şi Internelor. Îmi doresc, de asemenea, ca la finalul mandatului măcar o bună parte, dacă nu toate, interfețele web prin care noi interacționăm cu statul să fie mult mai intuitive şi uşor de folosit de către cetățeni. Acest lucru se poate realiza prin testarea lor înainte de a fi implementate, testare cu grupuri țintă, lucru care nu ştim că se face acum în mod organizat. Îm doresc, de asemenea, ca la finalul mandatului statul să plătească prețuri corecte pentru ceea ce achiziționează şi să nu mai fie dependent de cei de la care cumpără soluții. Acest lucru presupune câteva puncta, mai exact cod foarte bine documentat, cod care să respecte standardele tehnice pe care statul le cere şi transparentizarea procesului de achiziții publice pe tot parcursul lui de la caiet de sarcină şi până la implementare.

Reporter: Plăteşte statul, în momentul de față, nişte prețuri mai mari pentru serviciile pe care le achiziționează?

Ciprian Teleman: Primim din piață semnale că unele achiziții sunt supraevaluate. Există rumori că unele caiete de sarcină sunt făcute cu dedicație pentru ca licitațiile să fie câştigate de anumite firme, iar acest lucru ar trebui să nu se întâmple şi dreptul de a putea oferi servicii sau produse să fie democratic. Rolul statului este de a crea condiții de concurență loială şi asta ne propunem să facem.

Reporter: Proiectul legii 5G a atras multe reacții şi adevărate controverse în jurul său. Cum vedeți actuala formă a proiectului? Credeți că plângerile din partea industriei sunt supraestimate?

Ciprian Teleman: Poiectul legii 5G în forma în care a fost adoptată de Guvern respectă cerințele Uniunii Europene în materie de securitate a rețelelor şi, în acelaşi timp, respectă prevederile din memorandumul pe care România l-a semnat cu Statele Unite ale Americii în privința echipamentelor 5G. Proiectul merge în Parlament, unde poate fi amendat şi poate fi îmbunătățit pe baza feedback-ului de la industrie. Există şanse ca proiectul să fie îmbunătățit pentru că un dialog coerent cu mediul privat este o condiție a unor politici sănătoase.

Aş folosi alți termini în loc de plângeri. Mai degrabă aş rămâne la termenii de dialog cu mediul privat şi cred că este important să ne ascultăm cu intenția de a înțelege nevoile fiecărei părți. Nu sunt chiar plângeri, ci nişte cereri din partea industriei care au argumentație din partea mediului privat. Pe partea cealaltă, statul român ca instituție are interese pe care şi le apără, dar cred că trebuie să ajungem într-o zonă de teren comun între interesele strategice şi de securitate ale României şi dorințele mediului privat.

Reporter: Cum va îmbunătăți piața implementarea tehnologiei 5G?

Ciprian Teleman: 5G face parte din acest mare plan de reforme. Tehnologia 5G asigură conectivitatea, un tip particular de conectivitate M2M (machine to machine), nu este un sistem dedicat în principal utilizatorilor finali, ci poate asigura conectivitatea dintre senzori şi servere, susținând dezvoltarea IoT. Piața senzorilor este într-o dinamică absolut spectaculoasă. O să avem în 10 ani 100 de miliarde de senzori care vor putea comunica date. Acesta este beneficiul principal pe care ni-l aduce 5G-ul. Europa investeşte acum în crearea unor coridoare 5G, nişte autostrăzi care vor avea asociate tehnologii 5G şi care vor permite transportul rutier de mărfuri autonom, adică pe scurt camioane fără şoferi. În PNRR vom prinde aceste coridoare şi pe teritoriul României. Altfel, ar fi amuzant ca la Nădlag să aştepte nişte şoferi români preluarea camioanelor pentru că se termină 5G-ul. Sunt coridoare planificate care vor traversa o parte din România, Bulgaria şi ajung până în Grecia, la Atena, sau altele cu destinație finală portul Constanța. Sunt deja segmente experimentale care funcționează .

5G presupune o perioadă de investiții care vor fi făcute şi care trebuie să întoarcă un profit. O rețea 5G creşte valoarea teritoriului. Într-o zonă care economic acum nu este atrăgătoare, o infrastructură 5G va creşte investițiile străine.

Reporter: Bucureştiul va fi gazda noului Centru de Securitate European. Ce înseamnă pentru România această desemnare?

Ciprian Teleman: Înseamnă în primul rând că o instituție europeană îşi va desfăşura activitatea în București ceea ce este o premieră. Obiectul de activitate al instituției va fi securitatea cibernetică, iar acest lucru poate creea gravitație pentru industria de securitate cibernetică atât europeană, cât şi globală. Pe aceste considerente, România ar putea să-şi proiecteze o viziune de capitală europeană a securității cibernetice prin companiile care îşi vor deschide puncte de prezență la București sau prin cele care îşi vor mări prezența în Capitală, prin vizibilitate, prin fondurile pe care aceast Centru le va gestiona pe subiecte de securitate cibernetică. În plus, o parte din fonduri vor fi destinate centrelor naționale, cam jumătate din buget, fiind vorba de CERT.RO sau viitorul Directorat Național pentru Securitate Cibernetică (DNSC), continuatorul CERT. De asemenea, vor exista fonduri pentru stimularea zonei private în domeniul cercetării şi inovării. Un efect pozitiv ar putea fi dezvoltarea unei alte verticale economice care înseamnă securitatea cibernetică aşa cum am văzut că în ultimii 20 de ani s-a dezvoltat industria de software din România, lucru care ar putea contribui la PIB. Este o industrie cu un potențial global, produse pe care le dezvolți național, aşa cum a făcut, de exemplu, Bitdefender, devin globale.

Reporter: Ce investiții vor fi necesare pentru noul Centru European de la București?

Ciprian Teleman: Pe partea de forță de muncă vor fi funcționari, o parte români, dar vor fi foarte mulți străini. Totodată, există deja direcții de creştere a unor resurse umane pe partea de securitate cibernetică. Sunt 14 facultăți în România care au programe din curicula universitară, programe post universitare, mastere şi chiar doctorale cu specializare în securitate cibernetică. Există, de asemenea, programe de pregătire a funcționarilor din administrație pe securitate cibernetică, iar prin Programul Național de Redresare şi Reziliență avem o linie dedicată formării unor formatori de securitate cibernetică care să disemineze această informație. Este un proiect pe care ne propunem să-l facem cu ajutorul CERT.RO.

Reporter: Credeți că odată cu dezvoltarea industriei de securitate cibernetice vor creşte şi riscul de atacuri cibernetice?

Ciprian Teleman: Aceste atacuri cibernetice există oricum. Cu sau fără Centrul Cyber noi tot trebuie să fim pregătiți. Rămâne de văzut dacă acestea se vor înmulți.

Reporter: Ce alte măsuri ar fi necesare pentru susținerea industriei IT&C?

Ciprian Teleman: Cred că zona de software a fost privilegiată şi a fost o decizie foarte bună. Trebuie să ne gândim dacă nu cumva şi zona de cyber security ar trebui privilegiată în viitor pentru a o ajuta să crească. Altfel, ceea ce este dator statul să facă este să asigure condiții corecte de concurență, de piață liberă.

Reporter: Se vor menține beneficiile de care se bucură în prezent industria?

Ciprian Teleman: În momentul de față nu avem nicio intenție să schimbăm ceva din acest punct de vedere, dar fiind o discuție politică din punct de vedere al alianței USR PLUS nu vrem să schimbăm nimic, ci chiar să stimulăm ceea ce are perspective de creştere.

Reporter: Forța de muncă din industria IT&C începe să fie insuficientă. Ce măsuri vedeți necesare pentru aplanarea acestui deficit?

Ciprian Teleman: Deficitul forței de muncă nu este de astăzi. Aceasta se acutizează pentru că este o creştere a cererii de specialişti în industrie. Ceea ce ar trebui să facem, şi aici intervine Ministerul Educației ca actor principal, iar noi ne putem oferi sprijinul dacă este nevoie, este să vedem cum putem răspunde la această cerere foarte mare de specialişti. Altfel, România oferă condiții bune pentru absolvenții din domeniu. Eu o să mă concentrez pe altceva în acest domeniu, şi anume stimularea inițiativei în industria de software pentru ca România să-şi redefinească identitatea de la o țară care face outsorcing pe software, la o țară generatoare de produse proprii cu potențial de scalare la nivel global, aşa cum avem câteva exemple Bitdefender, UiPath, Elrond. Acest lucru se va putea întâmpla atunci când vom finanța mai multe idei decât finanțăm în prezent, pe prima parte a lanțului valoric, lucru care nu s-a întâmplat până acum în România, dar ne propunem să-l facem prin PNRR. Am estimat un buget de aproximativ 200 de milioane lei la bătaie pentru acest proiect. În plus, avem acele Digital Innovations Hubs prin care se poate oferi suport acestor start-up-uri începând de la nivelul de idee, pentru ca oamenii să-şi poată testa ideile înainte de a pune lucrurile în mişcare şi de a primi şi consiliere pe ceea ce înseamnă o afacere în domeniul digital. Căutăm o formulă care să pună în valoare resursele pe care le avem acum. Important este să vedem exact ce avem, care este potențialul nostru, care sunt resursele actuale şi să le exploatăm cât mai bine.

Reporter: Unde se află astăzi țara noastră pe harta digitalizării la nivel european?

Ciprian Teleman: România este ca un arhipelag digital, cu puține feriboturi între insule. Ne propunem să unim aceste insule prin tuneluri, aşa cum este Marea Britanie legată de continent. De altfel, aceasta este a doua direcție din PNRR - să asigurăm conectivitate de minim 100 de mb/s pentru 99,9% din suprafața României, fiindcă este condiția cheie pentru a putea avea celelalte instituții digitalizate.

Reporter: Cât de mare este decalajul dintre noi şi restul Europei din punct de vedere al digitalizării?

Ciprian Teleman: Avem un indice de digitalizare elaborat pe baza rapoartelor pe care țările le dau în fiecare an şi suntem pe locul 26 din 28 în Europa în acest index DESI. Pe unele componente România se situează peste medie, cum ar fi conectivitatea. La multe altele este spre coada clasamentului - la educație digitală, folosirea instrumentelor electronice pentru activități domestic sau de business.

Reporter: Cât de reală este trecerea în digital având în vedere că în continuare există o parte considerabilă a populației, mai ales din zonele rurale, care nu are acces nici măcar la dispozitive?

Ciprian Teleman: Eu nu sunt atât de pesimist. Am crescut la țară şi constat că o bună parte din concetățenii mei de acolo îmi sunt prieteni pe Facebook. Cred că problema nu este legată atât de mult de accesul la internet sau de abilități de bază de utilizarea unui dispozitiv, ci mai degrabă de ceea ce facem cu accesul la internet. Avem internet, dar România, după cum ştim, este foarte sus poziționată la apeluri video şi la utilizarea Facebook-ului, față de alte țări din Europa. Cred că trebuie să ne concentrăm pe popularizarea unor servicii electronice pe care oamenii le-ar putea folosi, spre exemplu serviciile bancare, plata unor datorii către stat, achiziții online, programări, rezervări, căutarea unor produse, lucruri de bază.

Reporter: Cum vedeți realizându-se această popularizare a serviciilor electronice?

Ciprian Teleman: Prin PNRR, a patra componentă este de a oferi celor interesați acces la cursuri de ridicare a nivelului de competențe digitale. Practic, noi vrem să controlăm ca stat rezultatul şi nu procesul. Procesul este bine să-l lăsăm pieței. Avem în plan să realizăm o platformă în care cetățenii îşi pot evalua nivelul de cunoştințe şi în situația în care trec acel test furnizorul lor îşi poate deconta formarea. Prin acest sistem piața de formare rămâne liberă, iar rezultatul poate fi măsurat uşor. Aici putem să ne fixăm nişte indicatori foarte măsurabili, să avem o evaluare a cetățenilor care sunt în zona de excluziune digitală şi să ne propunem să rămânem cu jumătate, iar pe jumătate dintre aceştia să-i atragem în spațiul digital. De asemenea, avem foarte multe firme care nu sunt prezente pe internet şi putem să ne propunem ca în termen de 4 ani de zile să rămână doar jumătate dintre ele în afara spațiului digital. Simțim o creştere venită odată cu pandemia, însă mai este încă foarte mult de lucru la acest capitol. Sunt doi paşi mari de reformă unul cuprins în PNRR, iar un altul va fi după şi anume internaționalizarea unor companii româneşti prin intermediul internetului. Ne dorim să le ajutăm să depăşască granițele țării, pentru că acesta este avantajul internetului - accesul la o piață globală. Avem multe lucrui în țară pe care le putem oferi la nivel global, avem exemple de business-uri micuțe care s-au internaționalizat. Există multe idei, dar firmele trebuie ajutate.

Reporter: Vă mulțumesc!

„5G presupune o perioadă de investiții care vor fi făcute şi care trebuie să întoarcă un profit. O rețea 5G creşte valoarea teritoriului. Într-o zonă care economic acum nu este atrăgătoare, o infrastructură 5G va creşte investițiile străine".

A CONSEMNAT
ADELINA TOADER

CYBER SECURITY

„Cel mai vizat domeniu de către atacatorii cibernetici a fost cel al sănătății”

(Interviu cu Anton Rog, preşedintele Centrului Național Cyberint)

Într-un an marcat de criza sanitară, cel mai vizat domeniu de către atacatorii cibernetici a fost cel al sănătății. Anton Rog, președintele Centrului Național Cyberint, ne-a oferit mai multe informații legate de securitatea cibernetică, provocările din domeniu, tendințe. Printre multe altele, cei mai puțin familiarizați cu domeniul, pot afla și că Serviciul Român de Informații (SRI), prin Centrul Național Cyberint, oferă sprijin instituțiilor publice din domenii esențiale pentru securizarea, modernizarea și eficientizarea activităților circumscrise domeniului tehnologiei, informației și comunicațiilor.

Reporter: Piața de IT&C s-a bucurat de succes în timpul pandemiei. Cum apreciați evoluția acesteia în 2020 față de 2019?

Anton Rog: Piața de IT&C este un segment aflat în continua creştere, aspect demonstrat de adoptarea în masă a tehnologiei şi de creşterea exponențială a numărului de actori care apar pe piață, oferind soluții din ce în ce mai inovatoare şi mai performate. În ultimul an, acest lucru a fost amplificat şi de contextul pandemic.

Reporter: Care sunt avantajele şi dezavantajele pandemiei pentru sectorul de IT&C?

Anton Rog: Pentru sectorul IT&C, contextul pandemic a avut o serie de avantaje, pe fondul unui proces de digitalizare accentuat demarat la nivelul tuturor entităților. Companiile au adoptat, într-un procent foarte mare, modelul „work from home”, fapt ce a generat o creştere a achizițiilor de echipamente necesare derulării activității în parametrii optimi. Cu toate acestea, ritmul alert al digitalizării a generat nevoia dezvoltării, într-un timp foarte redus, a unor instrumente şi echipamente care să răspundă cerințelor de funcționalitate şi securitate.

Reporter: Cum apreciați că a decurs digitalizarea forțată şi care ar fi deciziile ce ar trebui luate la nivelul autorităților pentru dezvoltarea țării noastre din acest punct de vedere, reducând, astfel, decalajele față de statele din UE?

Anton Rog: Pandemia a impulsionat digitalizarea la nivel global, inclusiv în România, observându-se numeroase beneficii. Cu toate acestea, pentru funcționarea optimă a instrumentelor digitale create, se recomandă acordarea unei atenții sporite componentei de securitate cibernetică, pentru a asigura un nivel crescut de reziliență a rețelelor şi sistemelor informatice utilizate.

Reporter: Unde este România pe harta europeană a digitalizării?

Anton Rog: La acest moment, studiile arată că mai este loc pentru evoluție în ceea ce priveşte digitalizarea în România. Raportat la nivelul înregistrat de alte state europene, România beneficiază de specialişti, precum şi de programe de pregătire foarte performante în domeniul IT&C, aspect ce se va transpune treptat şi în creşterea nivelului de digitalizare şi de preluare a tehnologiei. Pentru a asigura buna funcționare, precum şi integritatea datelor vehiculate la nivelul soluțiilor ce vor fi implementate, este important ca în cadrul demersurilor de digitalizare să fie acordată o atenție sporită componentei de securitate cibernetică.

Reporter: Cum caracterizați cadrul legislativ din domeniu şi ce măsuri considerați că ar mai trebui adoptate pentru susținerea mediului de afaceri din domeniu?

Anton Rog: Evoluția domeniului cibernetic şi dinamica amenințărilor cibernetice sunt condiții determinante pentru actualizarea şi dezvoltarea permanentă a cadrului normativ pe componenta gestionării amenințărilor cibernetice. Continuând demersul în plan normativ inițiat prin Strategia de Securitate Cibernetică a României din 2013, Strategia de Securitate Cibernetică a României 2.0 trebuie să reprezinte documentul de bază pentru planificarea acțiunilor subsumate securității cibernetice a României, ca parte integrantă a Strategiei de Securitate Națională a României.

Pe baza rezultatelor obținute prin implementarea prevederilor actualei strategii, noul document trebuie să stabilească principalele linii directoare şi abordări generale privind domeniul securității cibernetice, prin promovarea unei viziuni actualizate, a cărei aplicare va sprijini obiectivele naționale de securitate, creştere economică, stabilitate şi progres social.

În plus, un pas înainte l-ar reprezenta şi adoptarea Legii privind securitatea şi apărarea cibernetică a României, care ar reglementa framework-ul necesar derulării activităților specifice în cadrul tuturor instituțiilor cu atribuții în domeniu.

Reporter: Dezvoltarea tehnologiei şi telemunca vin cu riscuri asociate, iar studiile indică o creştere a atacurilor cibernetice. Credeți că țara noastră este pregătită să se protejeze de acestea?

Anton Rog: Derularea de atacuri cibernetice la adresa rețelelor şi sistemelor informatice din România, fără a ne limita la perioada pandemiei, este potențată de factori precum existența unor vulnerabilități de ordin tehnologic şi procedural ce se manifestă la nivelul unora dintre infrastructurile vizate, respecitv nivelul scăzut de cultură de securitate cibernetică şi de igienă cibernetică şi insuficienta pregătire şi specializare în domeniul securității cibernetice a angajaților şi managerilor.

Deşi nicio instituție nu este pregătită 100% în fața amenințărilor provenite din spațiul cibernetic, având în vedere caracterul dinamic al acestora, măsurile întreprinse de instituțiile cu atribuții în domeniu contribuie în mod semnificativ la creşterea nivelului de reziliență la nivel național. Prin intermediul Sistemului Național de Protecție a Infrastructurilor IT&C de Interes Național împotriva Amenințărilor Provenite din Spațiul Cibernetic “ȚIȚEICA”, proiect finanțat din fonduri europene, Serviciul Român de Informații, prin Centrul Național CYBERINT, oferă sprijin instituțiilor publice din domenii esențiale pentru securizarea, modernizarea şi eficientizarea activităților circumscrise domeniului tehnologiei, informației şi comunicațiilor.

Reporter: Care sunt cele mai noi amenințări cibernetice?

Anton Rog: Atacatorii îşi adaptează constant modul de lucru, utilizând instrumente din ce în ce mai complexe. Spre exemplu, în anul 2020, au fost observate două noi practici adoptate de atacatorii cibernetici: derularea de atacuri de tip Ransom DDoS, care presupun şantajarea țintelor cu indisponibilizarea sistemelor IT&C prin atacuri de tip DDoS, în situația în care suma solicitată nu era plătită, respectiv tehnici de tipul double extortion, prin care atacatorii şantajează victimele cu publicarea datelor exfiltrate, în cadrul unor atacuri ransomware, în mediul online.

Reporter: Cum a evoluat numărul atacurilor cibernetice în ultimul an, față de cel anterior?

Anton Rog: Ca număr, nu au fost observate modificări consistente în peisajul amenințărilor, însă au fost remarcate schimbări în modul de operare al atacatorilor, care s-au adaptat şi au fructificat oportunitățile oferite de contextul pandemic. Astfel, au fost identificate atacuri cibernetice derulate prin campanii de phishing care au utilizat email-uri cu subiecte şi mesaje conexe acestui context social, în încercarea de a convinge țintele să acceseze o serie de documente/link-uri, în vederea infectării sistemelor utilizate.

Reporter: Care sunt domeniile cele mai expuse noilor riscuri cibernetice în contextul digitalizării forțate, a telemuncii şi a şcolii online?

Anton Rog: În mod evident, creşterea nivelului de digitalizare se transpune într-o expunere mai mare în fața riscurilor şi amenințărilor cibernetice. Domeniile vizate anterior de către atacatori se mențin totuşi şi în această perioadă, având în vedere că atacatorii urmăresc atingerea aceloraşi scopuri, precum exfiltrarea de informații strategice de interes, obținerea de beneficii finaciare, respectiv promovarea unor mesaje ideologice. Un element nou de interes pentru atacatori este reprezentat de „şcoala online”, entitățile implicate în actul educațional devenind ținte de interes din perspectiva derulării de atacuri cu scopul obținerii de fonduri. În context, este esențială conştientizarea amenințărilor cibernetice care pot afecta atât instituțiile de învățământ, cât şi elevii/studenții şi aplicarea unor politici de securitate cu privire la utilizarea adreselor de e-mail şi a platformelor de tip videoconferință.

Cel mai vizat domeniu în anul 2020 a fost cel al sănătății. Atacatorii cibernetici au exploatat necesitatea stringentă a spitalelor şi a instituțiilor de suport de a avea acces la sistemele informatice deținute şi utilizate în gestionarea crizei pandemice. Astfel, au existat tentative de blocare a accesului la sistemele informatice ale unor spitale, incluzând aici imposibilitatea accesării aplicațiilor, platformelor dedicate şi a datelor despre pacienți.

Reporter: Ce soluții de protecție împotriva noilor riscuri cibernetice au apărut pe piața de profil?

Anton Rog: Pentru a păstra echilibrul în piața de profil, nu vom nominaliza astfel de soluții. Rolul Serviciului este de a sprijini dezvoltarea domeniului securității cibernetice, respectiv de a susține şi promova implementarea şi folosirea soluțiilor de securitate cibernetică la nivelul rețelelor şi sistemelor informatice.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare ale domeniului de IT&C?

Anton Rog: La acest moment, domeniul IT&C şi, implicit, cel al securității cibernetice se bucură de foarte multă popularitate, inclusiv pe fondul găzduirii de către România a Centrului de competențe european industrial, tehnologic şi de cercetare în materie de securitate cibernetică (ECCC). Înființarea Centrului va oferi suport financiar sporit pentru cercetare, inovare, tehnologizare şi dezvoltare industrială în domeniul securității cibernetice, în complementaritate cu activitatea structurilor europene deja existente (ex. Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică/ENISA).

Suplimentar, în România au fost inițiate demersuri privind includerea şi implementarea unor programe de pregătire în domeniul securității cibernetice, atât la nivel universitar, cât şi pre-universitar, precum şi pentru constituirea şi respectiv consolidarea laturii antreprenoriale sau comerciale în domeniul securității cibernetice, prin susținerea companiilor româneşi de tip start-up. Toate acestea vor determina crearea şi consolidarea unei secțiuni de înaltă specializare în domeniul generic al tehnologiei informației şi specific al securității cibernetice. În plus, pentru a asigura o evoluție solidă a acestui sector, au fost inițiate demersuri pentru definirea şi introducerea în Clasificarea Ocupațiilor din România a ocupațiilor din sfera securității cibernetice, astfel încât să faciliteze angajarea personalului specializat.

Reporter: Vă mulțumim! ■

„În anul 2020, au fost observate două noi practici adoptate de atacatorii cibernetici: derularea de atacuri de tip Ransom DDoS, care presupun şantajarea țintelor cu indisponibilizarea sistemelor IT&C prin atacuri de tip DDoS, în situația în care suma solicitată nu era plătită, respectiv tehnici de tipul double extortion, prin care atacatorii şantajează victimele cu publicarea datelor exfiltrate, în cadrul unor atacuri ransomware, în mediul online".

„Atacatorii cibernetici au exploatat necesitatea stringentă a spitalelor şi a instituțiilor de suport de a avea acces la sistemele informatice deținute şi utilizate în gestionarea crizei pandemice. Astfel, au existat tentative de blocare a accesului la sistemele informatice ale unor spitale, incluzând aici imposibilitatea accesării aplicațiilor, platformelor dedicate şi a datelor despre pacienți".

PIATA

Industria locală de software avea un volum de business de peste 8 miliarde euro, în 2020

(Interviu cu Octavian Oprea, preşedinte interimar în cadrul Autorității pentru Digitalizarea României)

Piața locală de software cunoaște o dezvoltare explozivă în ultimii ani. Mărturie stau datele oficiale oferite de Octavian Oprea, președinte interimar în cadrul Autorității pentru Digitalizarea României - de la creșterea numărului de angajați în ultimii cinci ani la volumul total de bussines, de la nevoia tot mai ridicată de specialiști și până la salariile acestora, unele foarte atractive.

Reporter: Piața de IT&C a avut o evoluție pozitivă în timpul pandemiei de Covid-19. Comparativ cu 2019, cum a fost 2020?

Octavian Oprea: Industria de software din România are un volum de business de peste 8 miliarde de euro în 2020, potrivit estimărilor specialiștilor, și se menține în topul industriilor cheie pentru economia țării, ponderea întregului sector IT&C în produsul intern brut fiind de 6,1% în 2019 și 7,1% în prima jumătate a lui 2020. Aşadar, creşterea a fost solidă pe parcursul pandemiei. Din toate analizele consultate, industria software este una din cele mai echilibrate de pe piața din România, din punctul de vedere al repartizării cifrei de afaceri pe tipuri de companii. De asemenea, potrivit datelor Eurostat, România este a patra cea mai mare țară din UE în ceea ce privește valoarea adăugată a sectorului său TIC - 9% din total, cu 4% provenind doar din programarea computerizată. Sunt convins că, prin fereastra de oportunitate deschisă de cele două mari priorități ale Comisiei Europene pentru următorul Cadru Financial Multianual 2021-2027 – mediu și digitalizare – piața IT&C în România își va păstra ritmul susținut de creștere și în continuare.

Reporter: Care sunt avantajele şi dezavantajele aduse de criza sanitară pentru sectorul de IT&C?

Octavian Oprea: Pandemia de coronavirus a condus la o nevoie imediată și stringentă de digitalizare a multor domenii-cheie din România, iar dezvoltatorii de software români au răspuns cu succes cerințelor pieței. De asemenea, a devenit evident că România are nevoie de mai multe soluții digitale pentru a consolida o economie digitală competitivă. Sectorul public a reacționat la provocările sanitare. Pe parcursul pandemiei, nevoia ne-a învățat şi noi am fost capabili să ne adaptăm repede – am acționat prompt şi am livrat soluții digitale concrete. În continuare, Autoritatea pentru Digitalizarea României implementează proiecte care vor contura standardele viitorului digital al României. În ceea ce privește mediul privat, piața de software şi servicii din România era estimată în 2019 la aproximativ 1,1 mld. euro, în timp ce exporturile erau estimate la 5,3 mld. euro, conform datelor Asociației Patronale a Industriei de Software şi Servicii (ANIS). Potrivit unei statistici consultate recent, numărul de angajați din industria software a crescut cu 43,3% în ultimii 5 ani. Cu toate acestea, potrivit datelor Eurostat, România se află pe primul loc în UE la deficitul de angajați în acest domeniu, necesarul fiind estimat la câteva zeci de mii de specialiști. Ne confruntăm cu o nișă a pieței muncii pe care tinerii noştri trebuie să o acopere. Este foarte important să convingem tinerii din România că viitorul lor este aici, că aceste zeci de mii de joburi reprezintă destinul nostru ca stat european. Posturile din sectorul IT&C sunt bine plătite, sunt peste salariul mediu pe economie, iar gradul de ocupare mic al acestor posturi este o şansă excepțională pentru actualii şi viitorii specialiști.

Reporter: Cum apreciați că a decurs digitalizarea accelerată de actualul context sanitar şi care ar fi deciziile ce ar trebui luate la nivelul autorităților pentru dezvoltarea țării noastre din acest punct de vedere, reducând, astfel, decalajele față de statele din UE?

Octavian Oprea: Digitalizarea administrației publice, mult întârziată, este unul dintre obiectivele centrale ale mandatului meu ca preşedinte al ADR. Provocarea majoră pe care guvernul şi-o asumă este depăşirea în următorii 4 ani a mai multor etape ale transformării digitale a administrației publice, astfel încât să atingem cât mai repede statutul de guvernare inteligentă (Smart Government), caracterizată de o administrație bazată pe date (data-centric government) şi care să poată utiliza instrumente de analiză şi automatizare precum inteligența artificială, Robotic Process Automation, deep tech, blockchain etc. Ce ne propunem prin e-guvernare?

- În primul rând, punem cetățeanul în centrul tuturor acțiunilor noastre. Prin transparență, eficiență şi trasabilitate putem livra servicii de cea mai bună calitate

- Ne asumăm o transformare digitală reală, prin schimbarea de procese şi debirocratizare, şi nu o digitalizare a birocrației

- Luăm decizii bazate pe culegere şi analiză de date (data-driven), pentru a ne asigura că îmbunătățim în mod real calitatea serviciilor publice $ Utilizăm instrumente de măsurare precisă a evoluției procesului de transformare digitală, cu indicatori clari, măsurabili şi transparenți

- Ne propunem să adoptăm principiul „digital first" la nivelul tuturor instituțiilor publice din Romania. Toate serviciile publice administrative existente vor migra într-un orizont de timp în mediul digital, iar toate noile proceduri rezultate în urma adoptării instrumentelor digitale la nivelul diferitelor autorități publice vor trebui să fie disponibile în mediul digital

- Trebuie să respectăm principiul „once-only", folosind soluții de interoperabilitate care permit schimbul de date între registrele naționale, fără a solicita cetățeanului informații deja deținute de stat

- Colaborăm constat cu toți actorii instituționali, mediul privat si social din Romania şi ne împrospătăm agenda în funcție de evoluțiile rapide ale tehnologiei. Un exemplu de câştig net al acestei perioade a fost folosirea la maximum a aplicației Ghişeul.ro ca sistem național electronic de plăți. Acesta este cel mai de success livrabil al ADR în acest moment. Prin eliminarea tuturor barierelor care limitau folosirea platformei doar pentru plata taxelor şi impozitelor la nivel local, am reuşit să adăugăm în platformă toate serviciile de utilitate publică. De la 350 de primării înrolate pe Ghişeul.ro, câte erau înainte de pandemie, acum sunt peste 750 de primării prezente şi peste 1 milion de utilizatori. De la 1 ianuarie 2021, platforma a procesat peste 1,1 milioane de tranzacții, în valoare de aproape 100 de milioane de euro.

Reporter: Care domenii au nevoie de susținere pentru digitalizarea pe care sunt obligate de noile condiții să o facă?

Octavian Oprea: Într-un studiu realizat de IDC la nivel european, se arată că una dintre principalele provocări cu care companiile se confruntă în acest moment este aceea de a menține un cashflow constant, iar disponibilitatea acestuia va avea un impact direct în cifrele de afaceri, bugetele şi strategiile de investiții ale companiilor. Aici intervine sprijinul european şi marea oportunitate pe care o are România ca membru cu drepturi depline al Uniunii Europene. Comisia Europeană a lansat Strategia Europeană de Digitalizare a Industriei "pentru a consolida competitivitatea UE în domeniul tehnologiilor digitale şi pentru a se asigura că sectorul public şi fiecare companie din Europa - indiferent de sectorul în care activează, indiferent de dimensiune – are acces la inovație prin digitalizare". Pentru a realiza acest lucru, strategia urmărește să se asigure că orice organizație din Europa are acces la un centru digital de inovare in proximitatea sa – adică la un Digital Innovation Hub (DIH), HUB de Inovare Digitală. Centrele de inovare digitală (DIH-urile) au potențialul de a conecta şi de a consolida ecosistemele inovației digitale şi de a accelera procesul de transformare digitală la nivel național şi regional. Rolul DIH-urilor deja înființate în Romania şi care au beneficiat de sprijinul Comisiei Europene (prin coaching & mentoring) este de a sprijini digitalizarea prin colaborarea cu autoritățile publice locale şi cu diferite sectoare de activitate, în special pentru a stabili o cultură care îşi propune să creeze servicii şi produse digitale prin colaborare.

Reporter: Cum se descurcă instituțiile statului cu digitalizarea forțată?

Octavian Oprea: Cea mai mare provocare a anului trecut a fost lipsa interoperabilității bazelor de date, atât la nivel național, cât şi la nivel european. Datele sunt aurul economiei digitale. Ele sunt proprietatea cetățeanului şi trebuie să circule, într-o formă standardizată, între toate instituțiile publice din România. De aceea, în acest moment, ADR lucrează la o lege a interoperabilității, un act normativ care să standardizeze achiziția şi dezvoltarea de software la nivel național, precum şi la un sistem național de interoperabilitate. Principalele noastre direcții de acțiune vor fi legate de asigurarea celor patru piloni esențiali, cu rol strategic, ai arhitecturii digitale funcționale a administrației publice, care creează cadrul pentru dezvoltarea de servicii electronice în mod descentralizat, la nivelul fiecărei instituții. Aceste patru măsuri, pe care alte țări le-au implementat cu ani în urmă (identificarea electronică, interoperabilitatea, platforma unică de acces la serviciile publice online, respectiv infrastructura de tip cloud), trebuie să fie priorități zero ale oricărei guvernări. Fără acestea, evoluția României spre o națiune digitală este blocată şi orice alt demers va duce la crearea de noi insule de digitalizare, neintegrate într-o viziune generală coerentă. ADR se apropie de finalizarea procesului de licitație pentru platforma software centralizată de identificare digitală – PSCID. Prin #LogincuPSCID, care respectă principiul single sign on, fiecare cetățean va beneficia de identitate electronică. Mai exact, odată logat într-o platformă electronică a statului, cetățeanul va putea naviga pe orice altă platformă eletronică deținută de o instituție publică din România fără să mai fi nevoie de o nouă logare, aşa cum se întâmplă în momentul de față.

Întregul proces de transformare digitală se fundamentează pe identitatea electronică, este primul pas care trebuia făcut, pentru că serviciile publice digitale trebuie să fie centrate pe cetățean şi pe optimizarea modului în care el interacționează cu instituțiile statului. Un alt proiect impulsionat de situația pandemică este RegInterMed, prin care fiecare cetățean român va putea avea un istoric al datelor medicale care va fi pus la dispoziția personalului medical, cu acordul fiecărei persoane şi cu respectarea normelor GDPR. Acest proiect este foarte util în cazul în care o persoană, de exemplu, ajunge la urgențe, medicii vor putea accesa imediat istoricul medical pentru aplicarea corectă a tratamentului.

Reporter: Unde este România pe harta europeană a digitalizării?

Octavian Oprea: Potrivit ultimului raport al Comisiei Europene, România se află pe locul 26 în Uniunea Europeană la capitolul digitalizare. Clasamentul a fost realizat în rândul a 28 de state membre ale UE şi a avut în vedere cinci indicatori: conectivitate, capital uman, utilizarea internetului, integrarea tehnologiei digitale şi serviciile publice digitale. Aici sunt două paliere de discuție - deschiderea instituțiilor şi adevărul despre competențele digitale, insuficient dezvoltate în domeniul administrativ. În ceea ce priveste deschiderea instituțiilor, toată arhitectura publică instituțională trebuie să facă pasul către implementarea guvernării bazate pe date. Propunerea de politică publică în domeniul e-guvernării – faia de parcurs a digitalizarii serviciilor publice de la nivel central pentru următorii 10 ani – stabileşte un program de schimbări eficiente şi sustenabile pentru digitalizarea administrației publice. Urmărim digitalizarea funcționării instituțiilor şi serviciilor publice individuale în jurul conceptului de "eveniment de viață al cetățeanului sau a companiei". Un alt factor pentru acest delay este cel al competențelor digitale care nu se definește prin folosirea unor platforme de socializare sau de mesagerie, unde, într-adevăr, stăm foarte bine. Competențele digitale ale tinerilor din România sunt, conform tuturor măsurătorilor, sub media europeană, iar aici trebuie un efort concertat al şcolii, al familiei, al instituțiilor guvernamentale. Dar sunt şi veşti bune: creşte apetitul pentru soluțiile de mobilitate. Companiile mari se îndreaptă către soluții de automatizare a activității, în timp ce zona de IMM implementează soluții de tip cloud care să ușureze activitatea de la distanță. Cred cu fermitate într-o evoluție spectaculoasă a României în planul economiei digitale – avem oportunități de neimagat acum câțiva ani.

Reporter: La finalul anului trecut, Bucureştiul a fost selectat de reprezentanții statelor membre UE pentru a găzdui viitorul sediu al noului Centru de competențe european industrial, tehnologic şi de cercetare în materie de securitate cibernetică. Ce înseamnă acest lucru pentru România şi ce investiții ar urma să facem pentru a onora cu succes această misiune, atât în ceea ce privește tehnologia şi specialiștii, cât şi în materie de cyber security?

Octavian Oprea: Pentru România, decizia are o valoare istorică, dat fiind că Centrul european de competențe în domeniul securității cibernetice reprezintă prima structură a UE pe care țara noastră o găzduieşte. Este o mare onoare şi o recunoaştere a eforturilor pe care le facem în domeniul digital şi al securității cibernetice. Principala responsabilitate a noastră este legată de asigurarea infrastructurii logistice şi vă asigur ca ne vom onora cu success acest angajament.

Reporter: Cum caracterizați cadrul legislativ din domeniu şi ce măsuri considerați că ar mai trebui adoptate pentru susținerea mediului de afaceri din domeniu?

Octavian Oprea: Recent, ADR – prin Organismul Intermediar pentru Promovarea Societății Informaționale – şi Ministerul Fondurilor Europene, prin Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Competitivitate, au lansat spre consultare publică Ghidul Solicitantului aferent Acțiunii 2.2.2. Digitalizarea IMM-urilor, Axa prioritară 2 – Tehnologia Informației şi Comunicațiilor (TIC). Ghidul Solicitantului este postat pe site-ul Organismului Intermediar pentru Promovarea Societății Informaționale la secțiunea Consultare publică şi pe site-ul Autorității de Management pentru Programul Operațional Competitivitate. Acolo, sunt prevăzute măsurile destinate digitalizării IMM-urilor, măsuri care vizează transformarea digitală a principalelor sectoare economice la nivel național, stimulând astfel investițiile în dezvoltarea şi achiziția de sisteme IoT industriale, linii de fabricație Smart, automatizări, sisteme tip cyber-physical şi sisteme digitale de management al producției. Urmărim să finanțăm inițiative, proiecte şi infrastructuri la nivel de companii sau clustere prin care se vor putea achiziționa sisteme avansate de automatizare şi management al activităților industriale, inclusiv roboți hardware sau software, aplicații de inteligență artificială sau blockchain ş.a., pentru integrarea orizontală şi verticală a sistemelor IT industriale, precum şi pentru realizarea convergenței tehnologiilor informaționale cu tehnologiile operaționale

Reporter: Dezvoltarea tehnologiei şi telemunca vin cu riscuri asociate, iar studiile indică o creştere a atacurilor cibernetice. Credeți că țara noastră este pregătită să se protejeze de acestea?

Octavian Oprea: Cert.ro şi CyberInt sunt instituțiile care au în atribuții prevenția atacurilor cibernetice. Pe de altă parte, niciodată nu poți fi absolut sigur ca eforturile sunt suficiente. Sunt două instituții foarte serioase, foarte profesioniste, care fac în mod discret şi eficient o treabă excelentă. ADR poate ajuta prin dezvoltarea competențelor digitale şi dezvoltarea unei educații digitale adecvate, astfel încât utilizatorii să îşi poată proteja eficient propriile date.

Reporter: Dacă se va ajunge/rămâne la organizarea evenimentelor/cursurilor exclusiv online, cât de pregătit este statul să susțină acest domeniu?

Octavian Oprea: Chiar dacă aceste pârghii digitale ne-au uşurat întrucâtva interacțiunea socială, nimic nu se poate compara cu energia unui concert, a unui eveniment public, a predării față în față cu profesorul. Sunt convins că vom reveni la obişnuițele noastre, dar vom păstra totodată utilitatea instrumentelor digitale. În ceee ce privește pregătirea şi susținerea acestora, pot răspunde doar pentru ceea ce cade în sarcina instituțiilor guvernamentale.Cu ajutorul finanțării prin Planul Național de Reziliență şi Redresare, ADR va dezvolta un proiect (obiectivul pentru Compentențe Digitale) prin care va oferi fiecărui român şansa de a obține acel permis de utilizare a calculatorului sau a altor instrumente digitale, după caz, astfel încât să ajutăm populația să dobândească atât de necesarele competentențe digitale. Proiectul este extrem de util, pentru că degeaba dezvoltăm tehnologii orientate către cetățeni dacă aceştia nu vor şti să le folosească. Cum asigurăm resursa umană necesară procesului de transformare digitală? Prin crearea unui corp de specialişti la nivel central (ADR) pentru consolidarea transformării digitale. Rolurile vizate sunt de tipul: project manager, arhitect, business analyst, UI/UX designer, implementarea efectivă urmând a se face împreună cu partenerii din industrie.

Reporter: Care sunt perspectivele domeniului de IT&C?

Octavian Oprea: Perspectivele sunt practic nelimitate. Odată făcut primul pas pe drumul transformării digitale, nu lăsăm pe nimeni în urmă. Avem capacitatea de a dezvolta domeniul IT&C într-o vocație, pentru că e mai mult decât un job – este un mod de viață. Meseria nu mai poate fi brățară de aur când discutăm de automatizare, robotizare şi inteligență artificială. Chiar dacă regăsim în multe locuri bariere – cum ar fi frica de nou, frica de tehnologia ce pare atotputernică sau dificultatea de adaptare – trebuie să avem curajul de a păşi în lumea digitală, de a schimba paradigma în mod conştient şi asumat.

Reporter: Vă mulțumim! ■

Potrivit ultimului raport al Comisiei Europene, România se află pe locul 26 în Uniunea Europeană la capitolul digitalizare. Clasamentul a fost realizat în rândul a 28 de state membre ale UE şi a avut în vedere cinci indicatori: conectivitate, capital uman, utilizarea internetului, integrarea tehnologiei digitale şi serviciile publice digitale".

Transformarea digitală contribuie în mod esențial la transformarea ecologică

Ca răspuns la încălzirea globală și schimbările climatice UE s-a angajat să devină neutră din punct de vedere climatic până în 2050, prin inițierea Pactului Verde European ("European Green Deal"), și să devină lider global în combaterea schimbărilor climatice. În esență, Pactul Verde prevede un plan de acțiune pentru a stimula energia curată, industrii și procese de producție cu un impact mai redus asupra mediului, clădiri eficiente energetic, mobilitate inteligentă, o agricultură sustenabilă și restabilirea biodiversității.

Realizarea unei tranziții corecte și sustenabile către o Europă neutră din punct de vedere climatic până în 2050 va necesita acțiuni și investiții în soluții digitale în mai multe sectoare, precum agricultură, energie, mobilitate, construcții. Ca recunoaștere a acestui fapt, UE s-a angajat să aloce 37% din Fondul pentru Mecanismul de Redresare și Reziliență pentru a stimula investiții verzi și reforme și 20% pentru a promova transformarea digitală. Toate regiunile și sectoarele vor avea nevoie intrinsecă de digitalizare în contextul planurilor naționale de redresare care își propun stimularea eficienței, creșterea productivității și a competitivității, reducerea amprentei asupra mediului și, în final, progresul economic și modelarea viitorului pe baze mai durabile și incluzive.

Soluțiile IoT și implementarea transformării ecologice

Soluțiile digitale, precum aplicațiile bazate pe IoT, inteligența artificială și Big Data, reprezintă facilitatori esențiali, care permit un grad mai ridicat de sustenabilitate, de la agricultură inteligentă până la logistică inteligentă, orașe inteligente și energie inteligentă. Pe lângă beneficiile legate de automatizare, productivitate sporită și reducerea costurilor, soluțiile bazate pe IoT vin cu avantajul unei eficiențe sporite, atât din punct de vedere operațional, cât și în ceea ce privește utilizarea resurselor, care se traduce prin consum redus de energie și combustibil, nivel scăzut de emisii, reducerea poluării și a deșeurilor.

Numeroasele proiecte pe care Vodafone, lider global în furnizarea de servicii IoT, cu peste 118 milioane de dispozitive IoT conectate, le-a implementat în Europa, inclusiv în România, vin să confirme aceste beneficii :

Logistica inteligentă - soluțiile Vodafone pentru vehicule pot reduce consumul de combustibil cu până la 30%, prin integrarea tehnologiilor IoT în vehicule pentru a optimiza gestionarea rutelor, întreținerea mijloacelor de transport și încurajarea unui comportament responsabil al șoferilor;

Agricultura inteligentă - Agricultura de precizie, bazată pe soluții și tehnologii digitale, permite furnizarea pentru fiecare plantă a cantității exacte de substanțe (apă, nutrienți, pesticide), la momentul optim. Acest aspect are un impact major pentru reducerea risipei, optimizării costurilor, dar și pentru protejarea mediului înconjurător, prin protejarea solului. În lipsa soluțiilor digitale și a tehnologiilor pentru agricultura de precizie, mare parte din cantitatea de azot utilizată, care este cel mai comun îngrășământ, se irosește, ca urmare a aplicării de fertilizări uniforme pe toată suprafața culturii. Acest lucru are ca rezultat supra-fertilizarea solurilor, care afectează negativ calitatea acestora, cu impact semnificativ asupra mediului și calității culturilor.

Soluțiile pentru orașe inteligente - îmbunătățesc eficiența serviciilor mari consumatoare de energie, cum ar fi transporturile publice, rețelele rutiere și iluminatul stradal. Vodafone lucrează cu multe orașe din Europa pentru a oferi soluții digitale ce le permit autorităților locale să facă față acestor provocări.

Producția inteligentă - le permite fabricilor să fie mai eficiente, să reducă pierderile și să aibă un impact mai scăzut asupra mediului prin reducerea emisiilor și a poluării. Utilajele conectate pot fi monitorizate în permanență pentru a reduce întreținerea și durata de nefuncționare, permițând totodată monitorizarea de la distanță. De asemenea, rețelele NB-IoT permit unor senzori de mică putere să reducă consumul de energie.

Digitalizarea în Sănătate - face posibile consultațiile de la distanță și utilizarea de dispozitive portabile/ implanturi medicale pentru a le permite medicilor să monitorizeze de la distanță sănătatea pacienților, reducând numărul de vizite (și implicit deplasările) efectuate de pacienți.

Contoarele inteligente - le permit consumatorilor casnici și firmelor să monitorizeze și să scadă consumul de energie, reducând facturile la energie, precum și impactul producției de energie asupra mediului. La nivel mondial, platformele Vodafone IoT au conectat peste 12 milioane de contoare inteligente, ceea ce a însemnat anul trecut o reducere cu circa 1,6 milioane de tone de CO? echivalent.

Experiența Vodafone pe piața locală

Implementările de soluții bazate pe IoT realizate de Vodafone România la nivel local sunt alte exemple care demonstrează aceste beneficii: ***Vodafone Tracking Solution***, pentru localizarea și monitorizarea prin GPS a flotelor auto ale companiilor de orice dimensiuni; ***soluțiile de Waste Management***, care monitorizează și eficientizează activitatea de colectare și reciclare a deșeurilor, oferind date exacte despre cantitatea și tipul deșeurilor colectate și reciclate, în mod automat; ***soluțiile de Energy Data Management***, care monitorizează consumul de energie electrică, semnalând creșterile cauzate de utilaje ce nu funcționează în parametri, temperatura și umiditatea din hala de producție, cu beneficii nete de utilizare eficientă a resurselor, prin monitorizarea pierderilor.

Soluțiile digitale pentru agricultură din portofoliul Vodafone România, ce integrează tehnologii inovatoare de tip IoT, bazate pe sonzori, aduc fermierilor beneficii majore de creștere a productivității și calității culturilor, menținere a sănătății solului, reducere a costurilor de producție, prin optimizarea utilizării de fertilizatori, apă, pesticide. Senzorii de sol permit analiza evoluției și consumului de nutrienți, în funcție de faza de dezvoltare a culturii. Astfel, se poate eficientiza utilizarea îngrășămintelor, cu beneficii atât pentru plantă și sol, cât și de optimizare a costurilor de fertilizare.

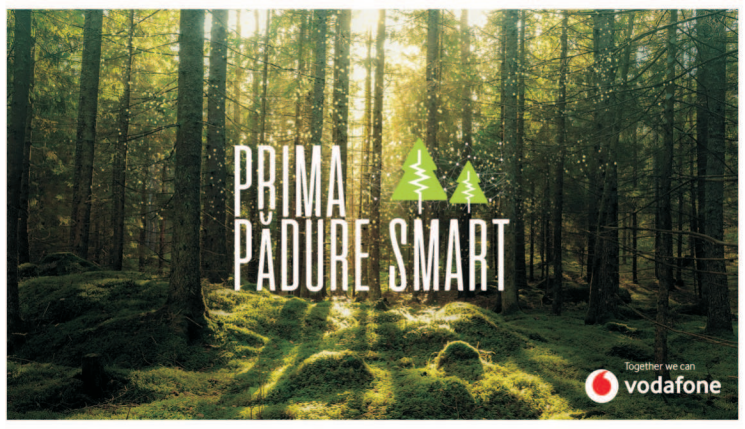

Nu în ultimul rând, ***primul proiect de pădure inteligentă*** pe care Vodafone l-a implementat în România se bazează pe un sistem de monitorizare și semnalizare în timp real a sunetelor specifice exploatărilor forestiere, pentru a ajuta la combaterea defrișărilor ilegale. Această inițiativă demonstrează cum tehnologia poate fi utilizată pentru a genera impact pozitiv în societate, pentru a contribui la schimbare și progres, pentru a conecta oamenii și societatea pentru o viață mai bună și un viitor sustenabil.

Vodafone s-a angajat să susțină tranziția verde prin digitalizare, acesta fiind unul dintre pilonii misiunii noastre. Acest angajament se reflectă inclusiv în preocuparea Grupului Vodafone de a-și ajuta clienții din segmentul business să-și reducă emisiile cu 350 de milioane de tone de CO? echivalent până în 2030, ceea ce echivalează cu totalul anual de emisii de carbon al Italiei. Acest impact va fi antrenat în principal de soluțiile bazate pe IoT ale Vodafone.

Rețeaua Vodafone România, o rețea 100% verde

Totodată, Vodafone s-a angajat să-și reducă propria amprentă de mediu, fiind lider în sectorul său de activitate, precum și să demonstreze valoarea digitalizării în realizarea acestui obiectiv.

Vodafone va reduce la "net zero" emisiile globale de carbon ale companiei până în 2040, iar din iulie 2021, rețelele europene ale Vodafone vor fi alimentate în proporție de 100% cu energie electrică din surse regenerabile, creând o rețea Green Gigabit pentru clienți.

Vodafone România a atins deja această țintă. Rețeaua Vodafone România este 100% verde, fiind alimentată integral cu energie electrică din surse regenerabile. Începând cu 1 aprilie 2020, ca urmare a renegocierii contractelor cu furnizorii de electricitate, compania s-a asigurat că toata energia electrică necesară operațiunilor sale, inclusiv energia electrică consumată în spații închiriate, provine din surse regenerabile.

În plus, ca urmare a utilizării unor tehnologii avansate de răcire în principalele centre de date, Vodafone România a ajuns la o economie de energie în aceste spații tehnice de aproximativ 50MWh pe lună, echivalentul consumului a peste 350 de gospodării din România în aceeași perioadă de timp.

Tot ca parte a misiunii de a proteja Planeta, Vodafone România a demarat instalarea de panouri fotovoltaice în unitățile sale pentru a genera energie verde. Pentru înlocuirea generatoarelor clasice cu combustibil folosite ca soluții de back-up în cazul penelor de curent, Vodafone a experimentat cu succes în 2020 utilizarea unui generator bazat pe hidrogen într-unul din site-urile sale. Folosită inițial exclusiv în proiecte spațiale, soluția a fost astfel adaptată pentru telecomunicații, fiind o premieră în Europa.

În prezent, Vodafone explorează utilizarea instalațiilor eoliene cu scopul de a genera energie verde pentru site-uri.

Beneficiile digitalizării nu sunt doar de ordin economic, ci includ și avantaje semnificative de ordin social, precum și de reducere a impactului asupra mediului, lucru dovedit în practică de implementările de soluții și aplicații digitale în numeroase arii și sectoare de activitate.

(C)

2Performant, compania românească de tehnologie listată la Bursă care a adus marketingul viitorului în România

Cu o istorie de 12 ani pe piață, compania românească de tehnologie 2Performant a introdus în România marketingul afiliat și în prezent este lider al acestui segment la noi în țară, dar și prima companie de tech listată la bursă cu focus 100% pe dezvoltarea produsului propriu. Parte din practicile de marketing ale marilor giganți ai lumii încă din anii '90, marketingul afiliat a câștigat tot mai mult teren în ultimii ani și în țara noastră, iar odată cu schimbările provocate de pandemie a cunoscut o accelerare semnificativă și are perspective extrem de interesante pentru un viitor care se anunță tot mai digitalizat. Numai anul trecut, 2Performant a intermediat pentru magazinele online din platformă peste 1 milion de vânzări în valoare de peste 50 de milioane de euro.

Marketingul afiliat reprezintă publicitate plătită la cost pe vânzare și este cel mai eficient instrument de promovare și vânzare disponibil astăzi. Este modalitatea de colaborare dintre un magazin online și specialiștii în digital care pot trimite potențiali clienți către magazin, prin diferite forme de reclamă online, primind în schimb un comision pentru vânzările generate. Este, cu alte cuvinte, cel mai eficient mod de a cumpăra reclamă, pentru companii, în special pentru magazinele online, dar și un mod corect și transparent de a câștiga bani din marketing, pentru afiliați, cei care le promovează. Marketingul afiliat este direct conectat la industria comerțului online, care pe fondul pandemiei a cunoscut un adevărat salt în viitor și creșteri peste așteptări la nivel global în anul ce a trecut. În România, conform cifrelor ARMO, comerțul online a atins în 2020 pragul de 5,6 miliarde de euro, cu 30% mai mult față de 2019, țara noastră înregistrând cea mai mare rată de creștere din Europa. Pandemia nu numai că a adus mai mulți oameni în online și a intensificat cumpărăturile online – conform INS: 6 din 10 persoane care au folosit internetul în 2020 au făcut cumpărături online – dar a și favorizat o flexibilitate a procesului muncii, încurajând munca la distanță și freelancingul.

Toate acestea au conturat cadrul ideal pentru ca atuurile marketingului afiliat să fie exploatate eficient atât de magazinele online, care au înțeles că în acest context adaptarea la noua realitate și la soluțiile digitale le poate păstra active și aduce creșteri importante, dar și de afiliați, care au intuit noile trenduri și și-au sporit astfel veniturile. Așa se face că în 2020 2Performant a intermediat peste 1 milion de vânzări pentru magazinele online din platformă, în valoare de peste 50 de milioane de euro. Totodată, 3.445 de afiliați din platformă au câștigat 3,4 milioane de euro din comisioane prin intermediul 2Performant, cu 26,8% mai mult ca în 2019. A fost așadar un an în care marketingul afiliat și-a demonstrat mai mult ca oricând relevanța și eficiența ca instrument de vânzare, cu perspective foarte bune și în anii următori, în 2023 vânzările online fiind estimate să atingă 22% din totalul vânzărilor la nivel mondial.

Cum intermediază și susține 2Performant acest model colaborativ bazat pe performanță? Prin tehnologie. Platforma 2Performant.com este o platformă de tehnologie pe care brandurile, în special magazinele online, o pot accesa pentru a colabora cu zeci sau sute de specialiști în digital, care generează vânzări pentru aceste branduri. Afiliații, antreprenori și specialiști în digital, promovează magazinele online și primesc, la rândul lor, un comision pentru fiecare vânzare pe care o generează pentru aceste magazine. Comisionul reprezintă un procent din valoarea vânzărilor pe care o generează. La fiecare vânzare generată, și 2Performant primește un comision la vânzare, alături de abonamente și de alte posibile taxe suplimentare pe care le percepe magazinelor online. Este o tehnologie proprie pe care compania românească a dezvoltat-o 100% prin echipa sa de developeri și în care a investit, de-a lungul anilor, peste 1 milion de euro. 2Performant deține tehnologia din spatele platformei, care măsoară traficul și vânzările înregistrate și permite astfel alocarea bugetelor conform unui model bazat pe performanță. 2Performant este astfel un partener pentru branduri și pentru specialiștii și antreprenorii în digital și digitalizează complet mii de relații de business, oferind zilnic cadrul comercial, legal, tehnic și de comunicare care face posibile aceste colaborări bazate pe performanță, transparență și încredere. Simplu spus, funcționează ca un Uber pentru marketingul digital, simplificând multe procese implicate în colaborarea dintre jucătorii din afiliere.

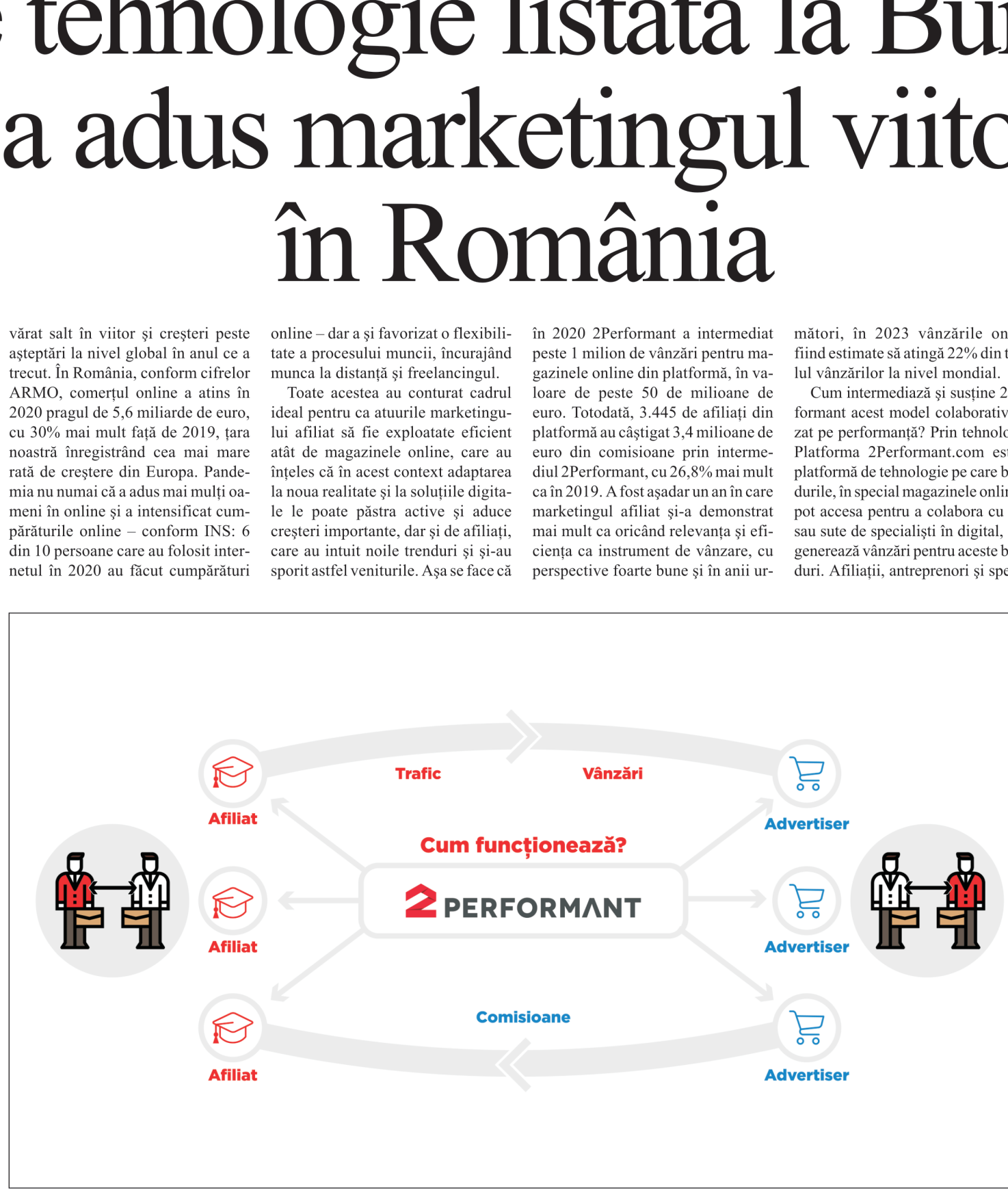

Compania de tehnologie 2Performant este listată pe piața AeRO a Bursei de Valori București, sub simbolul 2P, din decembrie 2020. În prezent, are o capitalizate de aproximativ 39 de milioane de lei, iar valoarea de piață a companiei a crescut cu peste 35% de la începutul anului până în acest moment.

(C)

COMPANII

„Perspectivele de dezvoltare pe piața românească sunt foarte mari”

(Interviu cu Nicoleta Macovei, director general S&T)

Predictibilitatea, transparența, dispariția birocrației, digitalizarea domeniilor cheie sunt doar câteva dintre chestiunile abordate de Nicoleta Macovei, director S&T, în interviul de mai jos. Desigur, nu sunt ocolite nici realizările, pașii înainte făcuți de această piață în ultimul an, iar motivele de optimism nu lipsesc.

Reporter: Piața de IT&C a făcut față fără probleme pandemiei de Covid-19. Cum a evoluat aceasta în 2020, an marcat de criza sanitară?

Nicoleta Macovei: Pandemia a afectat fără îndoială şi piața de IT&C, însă, spre deosebire de multe alte sectoare, domeniul nostru s-a adaptat foarte rapid la lucrul online şi activitatea noastră nu a cunoscut deloc întreruperi. Acest fapt se datorează în mare parte adaptabilității angajaților la munca de la distanță şi caracterului foarte variat al serviciilor pe care le oferim. Cu toate acestea, economia în general a avut de suferit, ceea şi-a pus amprenta şi asupra sectorului de IT&C, şocul încasat de clienții noştri a avut consecințe şi asupra companiei noastre. Prima jumătate a anului a impactat destul de mult o mare parte dintre clienții IT, care fie nu au putut să îşi desfăşoare activitatea o perioadă, fie nu erau pregătiți să lucreze online pentru a putea organiza licitații. Proiectele s-au derulat mai lent, evaluarea ofertelor a durat mai mult, atât în sectorul public, cât şi în cel privat. Intervine aici problema foarte actuală şi importantă a digitalizării serviciilor din România. Ne preocupă constant acest aspect şi contribuim cu rezultate palpabile în domeniile infrastructurii (am jucat un rol esențial în modernizarea transportului public cu METROREX şi STB), al automatizării industriale, al tehnologiilor medicale sau al furnizării de energie, printre altele. În contrapondere la această primă jumătate de an puternic afectată de criza COVID-19, a doua parte a anului a venit însă cu o explozie de proiecte, perioada septembrie-decembrie fiind una dintre cele mai aglomerate din ultimii 7-8 ani. Nivelul slab de digitalizare rămâne însă problema principală, astfel că, în condițiile epidemiei, evaluarea acestor proiecte durează luni întregi, ceea ce creează frustrare şi împiedică firmele de IT&C să îşi atingă randamentul maxim. Chiar şi în acest context mai puțin favorabil, ne-a ajutat foarte mult faptul că la S&T avem şansa să ne mişcăm cu lejeritate între sectorul privat, sectorul public şi proiectele recurente, care vin din anii trecuți. Cu acest mix am reuşit să ne menținem pe un trend ascendent.

„Foarte presantă este nevoia mare de digitalizare a sectorului public, după cum se vede şi din fondurile mari acordate de PNRR pentru transformarea digitală în sănătate sau în educație. Aceste fonduri ar putea fi o şansă extraordinară de digitalizare a instituțiilor statului, cu condiția să fie exploatate corect şi la timp, într-o manieră transparentă şi corectă".

Reporter: Pandemia a venit şi cu unele oportunități pentru sectorul în care activați? Au existat şi dezavantaje generate de criza sanitară?

Nicoleta Macovei: Pandemia a urgentat, fără îndoială, procesul digitalizării. Tendința spre automatizare şi informatizare exista deja, dar ea a fost accentuată de contextul crizei. De asemenea, declinul economic la care a fost supusă piața, în ansamblul ei, a generat un efect pozitiv deloc surprinzător. Competiția în domeniile în care activează potențialii noştri clienți a devenit mai acerbă, iar cererea de proiecte a crescut simțitor. Au fost astfel demarate proiecte care se aflau de multă vreme în aşteptare şi care s-au materializat doar în contextul pandemiei. Există, desigur, şi un revers al acestei situații pozitive. Perioada mare de emitere a licitațiilor, urmată de un proces greoi de evaluare, rămâne o realitate de care ne lovim constant. Mai mult, graba şi lipsa unei pregătiri adecvate duc uneori la caiete de sarcini nu tocmai complete şi corecte, ceea ce, evident, se răsfrânge negativ şi asupra activității noastre.

Reporter: Raportul cerere/ofertă s-a modificat în ultimele 12 luni?

Nicoleta Macovei: În domeniul nostru, capacitatea de ofertare rămâne în continuare mai mare decât ceea ce poate absorbi piața. Această realitate se explică în parte şi prin lentoarea cu care se desfăşoară evaluarea în cadrul licitațiilor, aşa cum semnalam mai sus. Aceste impedimente vin oricum pe fondul general al unei piețe a integratorilor IT aflate încă în curs de formare.

Reporter: S-a vorbit despre digitalizarea forțată. Ce decizii ar trebui luate la nivelul autorităților pentru dezvoltarea țării noastre din acest punct de vedere? Unde este România pe harta europeană a digitalizării?

Nicoleta Macovei: În primă fază, această digitalizare impusă de criză a avut în vedere crearea unor condiții optime pentru lucrul online (furnizarea de laptopuri, WiFi şi networking), precum şi asigurarea unor servicii de IT security la nivel micro. În paralel, au fost lansate şi câteva proiecte „adevărate” de digitalizare, care erau aşteptate de multă vreme (chiar de ani de zile, în unele cazuri). Câteva exemple de referință în aceste sens ar fi: Sistemul integrat pentru emiterea actelor de stare civilă (SIIEASC) şi Platforma Digitală cu Resurse Educaționale deschise (EDULIB). Toate aceste proiecte au creat un precedent mult aşteptat în direcția alinierii la nivelul de digitalizare existent în alte state din UE. Tot în direcția punerii României pe harta europeană a digitalizării se îndreaptă şi eforturile făcute în domeniul securității informatice, unde avem încă multe de recuperat. Din fericire însă, autoritățile de resort au făcut paşi rapizi şi importanți, printre care crearea Centrului de competențe european industrial, tehnologic şi de cercetare în materie de securitate cibernetică – o victorie extraordinară în acest sens. Mai sunt încă multe de făcut la nivel operațional şi compania noastră încearcă prin prezentări si demo-uri să creeze conştientizarea nevoii de digitalizare, cu atât mai mult cu cât există domenii foarte importante pentru populație care continuă să fie deficitare la acest capitol. Am aici în vedere fiscalitatea, munca, sănătatea şi nu numai.

Reporter: Ce probleme întâmpinați în activitatea dumneavoastră şi ce rezolvări vedeți pentru soluționarea acestora?

Nicoleta Macovei: Principala problemă cu care ne confruntăm este lipsa de transparență a unora dintre autorități. Încă există nereguli, uneori frapante, în caietele de sarcini şi în derularea licitațiilor. S&T a acționat dintotdeauna pe piața de IT&C cu profesionalism, transparență şi corectitudine. Aceasta este modul de lucru şi al firmei-mamă, firmă 100% austriacă, listată la bursă, cu un acționariat transparent. 70% dintre acțiunile noastre sunt deținute în regim free-floating şi nu avem nici în prezent, nu vom avea nici în viitor, un acționar majoritar. De asemenea, 30 % dintre acțiuni sunt împărțite între mai multe companii, printre care Allianz Global Investors GmbH, BNP Paribas Asset Management şi Ennoconn Corporation, subsidiară a companiei taiwaneze Foxconn – în prezent cel mai mare producător mondial de componente electronice pentru companii de tehnologie din întreaga lume. O altă problemă care afectează întreaga piață de IT este lipsa de resurse specializate. La S&T noi am reuşit să formăm o echipă de specialişti care întruneşte două criterii foarte importante: este foarte bună şi în acelaşi timp stabilă. Pentru orice specialist contează nu numai partea financiară, ci şi să aibă posibilitatea de a se dezvolta prin proiecte provocatoare, cu arhitecturi şi tehnologii de vârf.

Reporter: Ce ne puteți spune despre cadrul legislativ din domeniu şi despre măsurile adoptate de autorități pentru susținerea mediului de afaceri în pandemie?

Nicoleta Macovei: Cum am menționat mai sus, noi, cei din IT, nu am fost nevoiți să ne întrerupem sau să ne diminuăm activitatea din cauza pandemiei. Mai mult, am înregistrat creşteri în această perioadă, spre deosebire de alte sectoare de afaceri. Oricum, S&T nu ar fi beneficiat de măsuri de asistență din partea statului, dată fiind calitatea sa de mare contribuabil.

Reporter: Provocările pandemiei de Covid-19 au impus şi abordarea unor măsuri specifice. Care au fost acestea în compania dumneavoastră?

Nicoleta Macovei: Măsurile pe care le-am luat au avut în vedere în primul rând sănătatea şi securitatea angajaților. S-a lucrat în proporție de cel puțin 50% remote, s-au asigurat absolut toate condițiile de igienizare şi dezinfecție şi s-au respectat conştiincios regulile privind anunțarea oricăror simptome legate de infectarea cu COVID-19 şi luratul de acasă, atunci când a fost necesar.

Reporter: Ați avut proiecte care au suferit modificări/amânări/devansări în contextul noii crize?

Nicoleta Macovei: Pandemia ne-a afectat doar în măsura în care au avut de suferit clienții noştri, deja existenți sau doar potențiali. Dar specificul IT&C ne-a permis o foarte uşoară adaptare la noile condiții impuse de criză, cu atât mai mult cu cât digitalizarea este o parte intrinsecă din ceea ce ne propunem să facem.

Reporter: Ce obiective de investiții derulați în acest moment?

Nicoleta Macovei: Începând din 2018, de când am venit eu în S&T, am facut anual câte o achiziție. Suntem în continuare atenți la ce se întâmplă pe piață şi prospectăm în permanență, fiind interesați în principal de achiziții în zone care să ne completeze oferta actuală. Asemenea grupului din care facem parte, ne concentrăm interesul şi aici, pe piața românească, asupra firmelor din domeniul IOT – un domeniu pentru care ne recomandă expertiza şi experiența de peste 30 de ani în a furniza servicii complete, de la dezvoltarea şi fabricarea produselor până la implementare şi operațiuni.

Reporter: Ce cifră de afaceri ați realizat în 2020 comparativ cu anul anterior şi care sunt estimările pentru anul în curs?

Nicoleta Macovei: Pentru anul 2020, primul an în care s-au făcut simțite efectele pandemiei, am realizat o creştere de 10% comparativ cu anul precedent. Pentru 2021, preconizăm o creştere şi mai mare, în consens cu trendul ascendent menționat. Vom înregistra astfel o cifră de afaceri cu 17% mai mare la sfârşitul anului în curs.

Reporter: Cum depăşiți problemele legate de forța de muncă şi cum contribuie la derularea activității companiei faptul că, în mare parte, încă se lucrează de la distanță? Cum se desfăşoară activitatea în compania dumneavoastră?

Nicoleta Macovei: Încă de la începutul pandemiei, în cadrul companiei noastre s-a lucrat de acasă fără probleme într-o proporție de peste 50%. Adaptabilitatea angajaților şi caracterul versatil al muncii pe care o prestăm ne-au ajutat, alături de luarea tuturor măsurilor sanitare necesare, să ne desfăşurăm activitatea într-un ritm la fel de susținut ca înainte de pandemie. Din acest punct de vedere, putem spune că am gestionat cu brio provocările aduse de pandemie.

Reporter: Dezvoltarea tehnologiei şi telemunca vin cu riscuri asociate, iar studiile indică o creştere a atacurilor cibernetice. Credeți că țara noastră este pregătită să se protejeze de acestea? Ce face compania pe care o reprezentați pentru a combate aceste riscuri?

Nicoleta Macovei: Securitatea cibernetică se numără printre domeniile care ne interesează direct şi în care investim foarte multe resurse. Am remarcat deja că se iau măsuri în acest sens şi la nivel național, cum ar fi, de exemplu, inaugurarea Centrului de competențe european industrial, tehnologic şi de cercetare în materie de securitate cibernetică, dar şi alte măsuri menite să ne aducă la zi cu ceea ce se întâmplă în restul Europei. În ceea ce ne priveşte, am reuşit să facem față acestei provocări a atacurilor cibernetice din ce în ce mai bine țintite şi mai sofisticate prin elaborarea unei strategii de securitate şi prin atragerea resurselor din piață, a specialiştilor din acest domeniu în echipa companiei. Ne-am preocupat, de asemenea, să încheiem parteneriate cu cei mai importanți producători de soluții în securitate.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare ale domeniului având în vedere trendul actual?

Nicoleta Macovei: Dimensiunea pieței de IT&C rămâne în continuare sub potențialul ei real de dezvoltare, mai ales în ceea ce priveşte sectorul public. Ne aflăm încă mult în urma țărilor dezvoltate din punct de vedere tehnologic, deşi populația şi nivelul general de competență în domeniu ar permite o creştere semnificativă a consumului de IT&C. Prin urmare, perspectivele de dezvoltare pe piața românească sunt foarte mari. Foarte presantă este nevoia mare de digitalizare a sectorului public, după cum se vede şi din fondurile mari acordate de PNRR pentru transformarea digitală în sănătate sau în educație. Aceste fonduri ar putea fi o şansă extraordinară de digitalizare a instituțiilor statului, cu condiția să fie exploatate corect şi la timp, într-o manieră transparentă şi corectă.

O altă oportunitate care ar trebui fructificată la maximum vine odată cu noul ciclu de fonduri structurale, care aduc câteva axe de finanțare în domenii critice. Din nou, intervine problema delicată a promptitudinii şi corectitudinii cu care se va acționa pentru a nu rata potențialul de dezvoltare oferit de aceste fonduri europene. Dar potențialul pieței de IT din România este atât de mare şi oamenii care lucrează în domeniu atât de valoroşi, încât eu îmi pun mari speranțe în viitor.

Reporter: Vă mulțumim! ■

„Pentru anul 2020, primul an în care s-au făcut simțite efectele pandemiei, am realizat o creştere de 10% comparativ cu anul precedent. Pentru 2021, preconizăm o creştere şi mai mare, în consens cu trendul ascendent menționat. Vom înregistra astfel o cifră de afaceri cu 17% mai mare la sfârşitul anului în curs".

TEHNOLOGIE

„Criza sanitară - benefică pentru evoluția tehnologiei”

(Interviu cu Răzvan Stoica, Director General GTS Telecom)

Adaptatea cât mai rapidă la realitatea impusă de criza sanitară a reprezentat o șansă pentru multe companii și în special pentru cele din domeniul IT&C. Răzvan Stoica, Director General GTS Telecom, ne-a vorbit despre rolul educației, dar și al tehnologiei în societate, despre proiecte lansate și despre planurile de viitor ale unei companii care evoluează pe o piață într-o continuă mișcare.

Reporter: Pandemia pare să fi ajutat indirect anumite sectoare de activitate, inclusiv piața de IT&C. Cum a evoluat aceasta în 2020?

Răzvan Stoica: Comunicațiile de date și accesibilitatea sunt esențiale pentru activitatea comercială și pentru economie. Sectorul IT&C a fost unul dintre pilonii importanți în această perioadă, marcată de un apetit crescut pentru soluții și servicii de tehnologie. Evoluția pozitivă s-a tradus în consum sporit de tehnologie, de platforme și aplicații de colaborare, de securitate informatică. Când vorbim de crize, vorbim simultan de provocări și oportunități. Așa că din multe puncte de vedere și, doar aparent paradoxal, criza sanitară a fost benefică pentru evoluția tehnologiei.

Reporter: Raportul cerere/ofertă a suferit unele modificări în ultimele 12 luni. Care au fost acestea?

Răzvan Stoica: GTS Telecom activează pe piața tehnologiei B2B, în care am observat manifestări duale la nivelul companiilor: pe de o parte clienții noștri au luat decizii mai rapide, în special în ceea ce privește cerințele operaționale și o tranziție securizată către un mediu online pentru angajații lor, dar, de asemenea, ne-am confruntat cu mai multe întârzieri în investiții importante în proiecte transformaționale la scară largă, companiile preferând să fie precaute și să aștepte stabilizarea noilor fluxuri de activitate. În tot acest timp, am căutat să oferim soluții pentru toate scenariile în care au funcționat clienții noștri – de la infrastructură de date securizată și până la back-up sau soluții de continuitate pentru afaceri.

Reporter: Cum apreciați că a decurs digitalizarea, forțată de criza sanitară, și care ar fi deciziile ce ar trebui luate la nivelul autorităților pentru dezvoltarea țării noastre din acest punct de vedere, pentru a reduce decalajele față de statele din UE?

Răzvan Stoica: Schimbările imprimate de telemuncă favorizează avansul agresiv al infrastructurii de cloud și al soluțiilor software în detrimentul platformelor dependențe de locații fizice. Autoritățile au fost nevoite să construiască din mers mecanisme și politici de răspuns la criză sanitară și, în general, ne-am acordat corect și la timp la corul european. Măsurile necesare sunt cele cu efect pe termen lung. Educația este, în acest sens, prioritatea de top. Transformarea, reducerea decalajelor, se pot petrece doar cu oameni bine pregătiți, educați.

Reporter: Cum apreciați noua Lege a implementării tehnologiei 5G?

Răzvan Stoica: Întrucât acum este în dezbatere în Parlament, considerăm oportună așteptarea rezultatului acestei dezbateri. Propunerea legislativă transpune, în mod firesc, un pachet de măsuri agreate cu partenerii noștri strategici.

Reporter: Considerați că țara noastră este pregătită, după toate dezechilibrele din 2020, pentru implementarea tehnologiei 5G?

Răzvan Stoica: Sunt operatori care anunță că au implementat, cel puțin zonal, tehnologia. Nu vedem necesară nicio pregătire specială. Suntem printre fruntașii globali ai conectivității la internet, diponibile publicului larg. Doar aceasta în sine reprezintă o pregătire suficientă. Nu cred că vom avea un moment de uimire prin simpla apariție “oficială” a tehnologiei.

Reporter: Ce obiective de investiții derulați în acest moment și care este bugetul alocat în acest sens?

Răzvan Stoica: Anul acesta GTS Telecom va investi peste 3 milioane de euro. Fondurile vor fi direcționate pentru consolidarea și extinderea centrelor de date de la București și Cluj-Napoca, a platformelor de Cloud și pentru diversificarea portofoliului cu noi tehnologii axate pe securitate și date. În fiecare an, alocăm investiții importante în dezvoltarea rețelei GTS Telecom, pentru a menține standardele de performanță ridicate pe care clienții noștri le așteaptă. Avem infrastructură, expertiză tehnică și disponibilitatea de a deveni pentru partenerii noștri un one-stop-shop pentru servicii integrate de IT&C.

Reporter: Ce cifră de afaceri ați realizat în 2020 comparativ cu anul anterior și care sunt estimările pentru anul în curs?

Răzvan Stoica: Pentru 2020, GTS Telecom a încheiat anul cu o evoluție financiară pozitivă, cu o depășire a țintei propuse de peste 5%, marcând o creștere de peste 170% a cererii de soluții de securitate, respectiv de 30% a serviciilor susținute de centrele de date și platformele Cloud față de anul precedent. Anticipăm continuarea acestui trend și pentru 2021, odată cu lărgirea paletei de servicii IT&C din portofoliul nostru.

Reporter: Dezvoltarea tehnologiei și telemunca presupun niște riscuri, studiile indică o creștere a infracționalității cibernetice. Țara noastră este pregătită să se protejeze de acestea?

Răzvan Stoica: În acest sens am lansat recent o soluție de securitate cibernetică pe baza de abonament lunar, ”Firewall as a Service”, prin intermediul căreia companiile pot analiza, controla și securiza traficul de date accesate pe Internet. Complementar, serviciul ”Disaster Recovery” susține reluarea activității și restaurarea unor sisteme și date critice în urma unor dezastre naturale, breșe de securitate sau erori umane. Aceste soluții vin în întâmpinarea unei preocupări în creștere din partea companiilor pentru asigurarea securității cibernetice, dar și a continuității operațiunilor în cazul unor incidente majore sau vulnerabilități ale sistemelor informatice critice ale acestora. GTS Telecom este una dintre puținele companii care oferă clienților săi un produs complet, bazat exclusiv pe infrastructură proprie din România și care integrează serviciile de telecomunicații, Data Center și Cloud proprii.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare pentru domeniul de IT&C?

Răzvan Stoica: Tehnologia își ocupă locul în societate fără să ne întrebe. Accelerarea transformării digitale va fi pionierată dinspre sectorul privat, unde companiile caută mereu soluții de a-și gestiona dinamic afacerea. Această dezvoltare vine și cu un grad mai mare de complexitate, pe măsură ce pe piață apar “prea multe” aplicații. Companiile vor avea nevoie de o busolă nouă pentru a naviga în această lume mai digitalizată, iar noi le vom acompania printr-o abordare personalizată și know-how tehnic.

Reporter: Vă mulțumim! ■

Feedback în timp real pentru angajați - o nouă soluție TotalSoft care promite o creștere a performanței forței de muncă

Pentru a răspunde nevoii de feedback continuu și în timp real pe care o are noua generație, TotalSoft a lansat o soluție dedicată, ce promite dezvoltarea competențelor angajaților, respectiv o creștere a performanței și motivării forței de muncă. Soluția vine sub forma unui modul integrat în Charisma HCM, sistemul TotalSoft pentru managementul resurselor umane.

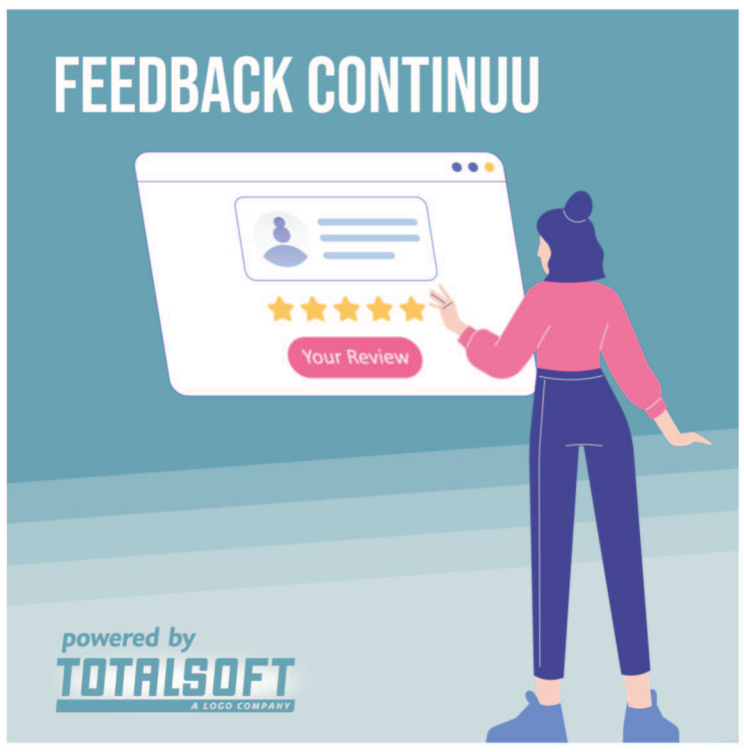

Dacă în mod tradițional, performanța angajaților este revizuită trimestrial, bianual sau o dată pe an conceptul de feedback continuu reprezintă o metodologie care scurtează semnificativ timpul necesar procesului de evaluare. În primul rând, soluția facilitează accesul companiei la informații legate de performanța fiecărui angajat și oferă o perspectivă în timp real a tendințelor și nevoilor de dezvoltare a competențelor acestora. Pe de altă parte, un volum mai mare de feedback din partea colegilor ajută angajații să își înțeleagă mai bine propriile performanțele actuale și să facă îmbunătățiri.

Cum funcționează soluția TotalSoft de feedback în timp real

Noua metodologie presupune **transmiterea și recepția de feedback** la fiecare câteva zile/săptămâni, în timpul sau după ce un proiect major a fost încheiat, ori chiar după fiecare interacțiune între colegi. Funcționalitățile modulului diferă în funcție de rolul celui care oferă sau primește feedback.

Astfel, **departamentul de HR beneficiază de un chestionar complet personalizat**, care poate include imagini și acces complet la toate feedback-urile și comentariile angajaților.

Pentru angajați, procesul este foarte simplu și presupune acordarea unei note și, opțional, a unui comentariu colegului de proiect pentru care autorul feedback-ului rămâne anonim.

La rândul său, angajatul care primește feedback poate vedea numărul total de feedback-uri și numărul de colegi unici de la care a primit, scorul pentru fiecare feedback în parte precum și evoluția scorului general lunar. Rezultatele sunt afișate într-un mod grafic, atât în rapoarte, cât și sub formă de *"dashboards"*, ceea ce permite **managerilor** să utilizeze informațiile pentru dezvoltarea competențelor angajaților și oferirea unui mediu pozitiv și eficient de muncă.

Conform specialiștilor, utilizarea acestei soluții poate îmbunătăți motivația angajaților prin reducerea ori eliminarea comportamentelor negative asociate cu evaluările de feedback, un nivel ridicat de implicare a angajaților (engagement) și o rotație mai mică la acest capitol, precum și o productivitate ridicată. Pe termen lung, asta se traduce într-o satisfacție mai mare la locul de muncă și un mediu de lucru mai propice și eficient.

(C)

Legea 5G, în mâna deputaților

Ministrul Economiei, Claudiu Năsui, a cerut Parlamentului amânarea dezbaterilor pe marginea Legii pentru rețelele 5G, pe motiv că Guvernul nu a respectat toți pașii procedurali înainte de trimiterea în Legislativ. Adresa trimisă de Claudiu Năsui președintei Senatului la 27 aprilie arată, conform Adevărul.ro: „Instituția noastră (n.r. Ministerul Economiei) a primit mesaje de atenționare atât din partea COM (n.r. Comisiei Europene), cât și din partea operatorilor economici, referitoare la obligativitatea respectării procedurii de notificare a proiectului de Lege privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G. (...) Procedura de notificare prevăzută de Directiva (UE) 2015/1535 este aplicabilă tuturor proiectelor de acte normative care conțin reglementări tehnice elaborate la nivel național în sensul că acestea nu pot fi adoptate decât ulterior parcurgerii respectivei proceduri de notificare. (...) Menționăm că în 2019-2021, mai multe state membre au notificat proiecte de acte normative care reglementează această problematică. Având în vedere că proiectul de act normativ a fost avizat de către Guvern să intre pe ordinea de zi a celor două Camere ale Parlamentului, vă informăm că procedura parlamentară de adoptare trebuie amânată, proiectul de act normativ urmând a fi transmis instituției noastre în vederea notificării la Comisia Europeană și statele membre. Adoptarea actului urmează a se relua după parcurgerea perioadei de status-quo prevăzută de actul comunitar”.

Deputatul PSD Sorin Grindeanu, fost premier și fost președinte al ANCOM, a reacționat, replicând, pe pagina sa de Facebook: “După ce, din Opoziție, USR se bătea cu pumnii în piept cât de pro-american și pro-european este, acum, la Putere, ne arată fix contrariul! Ministrul Năsui cere azi amânarea dezbaterilor pe legea care blochează participarea Huawei la licitația 5G, șocând pe toată lumea! Asta deoarece, ca ministru, a fost de acord cu legea trecută prin Guvern, iar ca membru CSAT a votat pentru acest proiect, trimis apoi la Parlament pentru dezbatere în regim de urgență!

Practic Năsui ne transmite că nu dă doi bani pe următoarele fapte concrete:

- Iohannis a semnat în SUA un memorandum pe această temă cu Trump, act care trebuie transpus acum în lege;

- toate statele europene importante au luat deja decizii similare ce elimină companiile chineze din licitațiile 5G;

- amânarea legii blochează licitația 5G, proiect vital pentru România, din care Guvernul unde Năsui e membru speră să obțină sute de milioane de euro!

Dacă Năsui s-a răzgândit brusc din pricina lobbyului puternic al Huawei, asta e deja treaba procurorilor. Dacă însă nu înțelege despre ce e vorba, îi dau o veste tristă: când ești prost, nici măcar noile tehnologii nu te ajută să maschezi asta“.

Surse politice din coaliție susțin că solicitarea făcută de ministrul economiei sunt de neînțeles, din moment ce proiectul de lege e deja trecut prin CSAT și adoptat de Guvern, iar acum a fost solicitată și procedura de urgență, procedură aprobată de Biroul Permanent al Camerei Deputaților pe 21 aprilie. Prin urmare, procedura de urgență a fost aprobată cu șase zile înainte de solicitarea ministrului Economiei, fiind deja sesizate comisiile din Cameră pentru avize și raport. Pe de altă parte, demersul ministrului Claudiu Năsui are loc la scurt timp după ce la unele ministere au ajuns adrese ale unor societăți de avocatură care reprezintă „societăți comerciale a căror activitate poate fi influențată de adoptarea Proiectului de Lege 5G”. O astfel de adresă, de exemplu, a fost depusă pe 26 aprilie la Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării. În acest document sunt cerute date despre avizele date la nivel de Guvern, eventuale avize și opinii de la alte instituții, dar și prezentarea unui calendar al procesului de adoptare a proiectului, mai subliniază publicația citată. ■

Proiectul legii 5G a continuat să nască vii discuții și în acest an, în rândul specialiștilor, investitorilor, politicienilor și oamenilor simpli interesați de subiect. Acum, proiectul de lege se află în dezbatere în procedură de urgență în Camera Deputaților. La începutul săptămânii a expirat termenul de depunere de amendamente la proiectul legii 5G, după ce deputații au avut la dispoziție aproximativ o săptămână pentru studierea proiectului, formarea unei opinii și depunerea de amendamente. Urmează ca până la jumătatea săptămânii viitoare comisiile de specialitate să înregistreze rapoartele pe marginea proiectului de lege.

Guvernul a aprobat, la jumătatea lunii aprilie, proiectul de lege care prevede că utilizarea de tehnologii, echipamente și programe software în cadrul infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național, precum și în rețelele 5G, cu excepția echipamentelor terminale folosite de utilizatorii finali, va fi condiționată de obținerea de către producători a unei autorizări, care va fi acordată prin decizie a primului-ministru, pe baza avizului conform al Consiliului Suprem de Apărare a Țării (CSAT). Fiecare producător de echipamente și programe software 5G va trebui să facă o solicitare pentru obținerea acestei autorizări, solicitare care va fi depusă la ministerul cu atribuții în domeniul Comunicațiilor. Avizul conform al CSAT se emite inclusiv prin raportare la obligațiile asumate de statul român în cadrul cooperării la nivelul organizațiilor internaționale din care România face parte, al Uniunii Europene și parteneriatelor strategice bilaterale, pentru evitarea unor riscuri care pot decurge din: a) controlul unui guvern străin asupra producătorului în lipsa unui sistem juridic independent; b) absența unei structuri transparente a acționariatului producătorului; c) lipsa unui istoric de conduită corporativă etică a producătorului; d) funcționarea producătorului într-un sistem juridic care nu impune practici corporative transparente. Toate aceste riscuri sunt prevăzute în Memorandumul privind securitatea rețelelor 5G, semnat între Guvernele României și SUA. Adoptarea acestei legi este obligatorie pentru lansarea licitației 5G de la care statul speră să atragă în jur de 600 milioane de euro la buget.

Statele europene acordă o atenție tot mai mare implementării tehnologiei 5G, în contextul în care Europa a rămas puțin în urma altor state, precum Australia, China, Coreea de Sud și SUA. Țările europene au început să facă demersuri pentru a dezvolta rețelele 5G pe teritoriile lor - Germania, de exemplu, a implementat recent cea mai mare rețea 5G Standalone din Europa. Potrivit estimărilor unui studiu comandat de Ericsson, tehnologia 5G ar putea aduce economiei țării noastre 7,8 miliarde de euro, până în anul 2025 (din care beneficiile aduse în zonele rurale ar urma să se ridice la 4,7 miliarde de euro), dar este foarte important ca România să dispună de un cadru legislativ predictibil. Investițiile sunt deosebit de importante în ceea ce privește implementarea și dezvoltarea rețelelor 5G, iar atunci când iau deciziile de investiții, operatorii de servicii de telecomunicații își îndreaptă atenția spre două aspecte esențiale: prețul licențelor de utilizare a spectrului (spectrum pricing) și valabilitatea licențelor pentru frecvențele disponibile (license length). Potrivit Ericsson, accesibilitatea investițiilor este foarte importantă, fiind necesar să existe un mediu cât mai propice pentru investiții, astfel încât acestea să poată avea un grad bun de rentabilitate (Return of Investment - ROI) și investitorii să își recupereze într-un timp rezonabil investițiile făcute.

Amintim că un prim proiect de lege, similar cu cel actual, a fost pus în dezbatere anul trecut, însă acesta nu a ajuns să fie aprobat, întrucât a condus la controverse aprinse în piața de profil. ■

STOCAREA DATELOR LA CELE MAI ÎNALTE STANDARDE DE SECURITATE

SERVICII DE DATA-CENTER

adaptabile oricărei afaceri, cu protecție ridicată pentru infrastructura esențială a companiei:

- **Cel mai înalt nivel de securitate** a datelor
- **Fiabilitate operațională**
- **Reducerea costurilor**
- **Rețele scalabile de date** și internet
- **Asistență promptă**
- **Spații private** pentru medii mai mari

GTS Telecom este un furnizor integrat de soluții și servicii de telecomunicații, cu o experiență de peste 25 de ani pe piața din România.

Prin cele două centre de date proprii, în București și Cluj, și două platforme virtuale, compania oferă cele mai înalte standarde de calitate în servicii de telecomunicații, Data Center și Cloud.

CONTACTAȚI-NE
Str. Izvor 92-96, București | office@gts.ro
+40 312 200 200 | www.GTS.ro

DATA CENTERS
BUCUREȘTI - Electromagnetica Business Park
CLUJ - Liberty Technology Park, Clădirea D

DIGITALIZARE

"Domeniul IT&C este într-o etapă de consolidare, atât la nivel local, cât şi internaţional"

(Interviu cu Andrei Avădănei, CEO BIT Sentinel)

Provocările din domeniul IT sunt atât de ample, încât fără îndrumarea unui specialist cu greu le poți face față. Andrei Avădănei, CEO BIT Sentiel, ne-a oferit o serie de răspunsuri detaliate legate de digitalizarea forțată, atacurile cibernetice și provocările muncii de la domiciliu.

Reporter: Care a fost evoluția pieței de IT&C în 2020, având în vedere că semnalele sunt că nu a avut de suferit în timpul pandemiei?

Andrei Avădănei: Este clar că pandemia a scos din zona de confort multe companii şi pe noi toți, ca şi oameni. În doar câteva zile, tot ce cunoşteam în materie de obiceiuri şi procese organizaționale s-a schimbat la 180 de grade. A fost un moment în care noua normalitate însemna exclusiv "work from home". Nu aş putea spune că anul 2020 a fost un an uşor şi cu atât mai puțin că au ieşit companii câştigătoare din el. Consider că toți am fost nevoiți să ne adaptăm şi să restructurăm tot ce ştiam dar, noul context ne-a arătat cât de important este mediul digital, atât pentru cultura organizațională, cât şi pentru angajați. Este clar că mediul IT&C a fost în centrul atenției şi companiile din această industrie au devenit o prioritate pentru mediul de business dat fiind faptul că soluțiile pe care le oferă ajută la procesul de digitalizare. În acelaşi timp, 2020 a fost un an intens pentru că atacatorii au profitat din plin de digitalizarea accelerată şi de contextul "work from home" reuşind să atace jucători puternici din industrie şi concentrându-se în principal pe zona de atacuri de tip phishing şi/sau ransomware. Aş spune că anul 2020 a fost un an de tranziție, de la cultură de business tradițională la o cultură organizațională orientată către inovație şi digital. Şi în 2021 cel mai probabil vom începe să vedem consecințele la nivel de bugete, de rezultate şi nu în ultimul rând de oameni. Mă bucur totuşi să văd că după un an atât de complex cum a fost 2020, companiile încep să înțeleagă importantă securității cibernetice.

Reporter: Cum ați făcut față provocărilor pandemiei de Covid-19 şi care au fost măsurile abordate?

Andrei Avădănei: Pot spune că anul 2020 ne-a făcut să regândim modul de lucru şi dacă până acum "work from home" era un beneficiu, în 2021 mi se pare că "work from office" a devenit un beneficiu. Cred că începutul pandemiei a fost unul complicat până ne-am dat seama că noul context e pe termen lung şi va trebui să ne adaptăm în ciuda timpului foarte scurt pe care îl aveam la dispoziție. Am trecut la "work from home", am lucrat aşa cum făceam şi până acum şi ne-am concentrat să fim alături de echipă şi să trecem împreună peste această provocare. Acum însă, modul de lucru este unul hibrid, am crescut echipa odată cu mutarea la un nou sediu şi vom continuă să facem ce ştim cel mai bine, să oferim servicii profesionale de securitate cibernetică şi să construim produse care să răspundă nevoilor de securitate.

Reporter: Cum s-a modificat raportul cerere/ofertă în ultimele 12 luni?

Andrei Avădănei: Conştientizarea importanței securității cibernetice este într-un ritm ascendent. Consider că este o zona importantă pe care trebuie să o aibă în vedere orice companie care are o componentă online mai ales că asemeni unei probleme de sănătate, este mult mai eficient să previi atacuri cibernetice decât să tratezi/răspunzi la incidente cibernetice. În ultimele 12 luni am avut companii care ne-au cerut ajutorul şi ne-au căutat pentru a construi relații de parteneriat pe termen lung dar şi companii care au sosit prea târziu, în urmă unor probleme grave de securitate, disponibilitate sau de acces neautorizat, care au dus la pierderi de date confidențiale, financiare sau reputaționale greu de estimat. Vedem însă din ce în ce mai multe companii care îşi doresc consolidarea infrastructurii cu procese de securitate robuste şi aleg soluții de monitorizare şi alertare care să le crească rezistență la atacuri cibernetice. La finele anului 2020 a fost anunțat şi faptul că România va găzdui, la Bucureşti, Centrul European de Competențe industriale, tehnologice şi de cercetare în domeniul securității cibernetice – Centrul Cyber, fiind prima structură a Uniunii Europene care va avea sediul în țara noastră. Este o veste foarte bună pentru noi ca țară, şi mai ales pentru noi ca şi profesionişti în securitate cibernetică; este o oportunitate de a demonstra capabilități şi de asumare a responsabilității în ceea ce priveşte reziliența cibernetică.

Reporter: Se vorbeşte intens de digitalizarea forțată de criza sanitară. Care sunt provocările acesteia?

Andrei Avădănei: Într-un cuvânt, securitatea. Digitalizarea forțată înseamnă că ai la dispoziție un timp foarte scurt să te ocupi de tot ceea ce înseamnă migrare date, training angajați şi vânzare. Toate aceste procese făcute în paralel înseamnă atenție scăzută la detalii şi mai ales, uşi deschise pentru atacatorii cibernetici. Chiar dacă la prima vedere ar părea inițial o problema tehnică, de multe ori prioritatea pe lista de activități ar trebui acordată zonei de training şi neapărat un accent pe zona de securitate şi aici mă refer fie la accesarea unui audit de securitate sau un code review care presupune analiză codului sursă a viitoarei platformei sau a infrastructurii unde vei stoca datele companiei.

Reporter: Ce probleme întâmpinați în activitatea dumneavoastră şi ce rezolvări vedeți pentru soluționarea acestora?

Andrei Avădănei: Cred că cea mai

mare problemă pe care o avem în prezent e nevoia crescută de experți în securitate cibernetică. Este clar un subiect atât de bine cunoscut de către companii din toată lumea, pentru că în ultima perioadă această nevoie nu face decât să crească. Motiv pentru care am inițiat alături de Orange România competiția națională de securitate cibernetică UNbreakable România. La finele anului trecut am organizat două ediții şi în primăvara acestui an am dezvoltat competiția într-un program de educare cu mai multe etape - etapa de training, competiția individuală şi competiția pe echipe. Scopul final este acela de a educa noua generație de specialişti în securitate şi de a încuraja tinerii să aleagă o carieră în acest domeniu. Ne-am bucurat să vedem interesul de participare, avem peste 800 de tineri înscrişi în competiție, pregătiți şi interesați să învețe securitate cibernetică. Mai mult, o altă provocare pe care o avem vine din partea organizațiilor, încă mai există abordarea de securitate prin obscuritate şi sunt foarte multe companii care nu accesează un serviciu de securitate cibernetică decât atunci când au o problema. Mi-aş dori să existe mai multe companii care îşi doresc măsuri şi soluții proactive de securitate, cu care să construim şi să consolidăm procese de reziliența împotriva atacurilor cibernetice.

Reporter: Ce ne puteți spune despre cadrul legislativ din domeniu şi măsurile adoptate de autorități?

Andrei Avădănei: Există numeroase inițiative şi programe promise, în diverse stadii de implementare dar nu pot aprecia dacă rezultatele lor pot avea un impact real în mediul de afaceri românesc.

Reporter: Ce obiective de investiții derulați în acest moment şi care este bugetul alocat?

Andrei Avădănei: În ultimul an, atenția noastră a fost pe consolidarea echipei, dezvoltatea de soluții complementare activităților noastre, creşterea capabilităților şi serviciilor de monitorizare şi răspuns la incidente de securitate informatic, prin divizia BSS-CERT, Security Operation Center ce se ocupă cu monitorizarea atacurilor informatice prin analiză, detecția şi răspunsul la incidente cibernetice. O altă inițiativa dragă nouă este programul de educare şi formare a noii generații de specialişti în securitate cibernetică prin inițiativa UNbreakable România. Mai mult decât atât, în 2020 am lansat proiectul CyberEDU - o platformă de e-learning pentru a dobândi capabilități tehnice de securitate cibernetică printr-o serie de laboratoare şi exerciții aliniate la standardele din industrie. Cu acest proiect am intrat într-un program de accelerare numit IMPACT EDTech şi am luat o finanțare de peste 200.000 euro. Proiectul este coordonat de Florina Dumitrache şi îşi propune să susțină demersul companiilor în antrenarea angajaților tehnnici inclusiv recalificarea acestora pentru poziții cheie în securitate cibernetică. Proiectul este deja de succes, în doar un an de la lansare ajungând să aibă peste 5000 de utilizatori înscrişi.

Reporter: Dezvoltarea tehnologiei şi telemunca vin cu riscuri asociate, iar studiile indică o creştere a atacurilor cibernetice. Cum combate compania pe care o reprezentați acest "flagel"?

Andrei Avădănei: Extinderea perimetrului de activitate prin "work from home" pentru angajați a introdus noi canale de comunicare ce expun companiile la şi mai multe vulnerabilități. O simplă încălcare a securității companiei poate conduce la pierderi operaționale şi de date şi, mai mult decât atât, poate avea un impact semnificativ asupra reputației. Acest lucru înseamnă pierderi de clienți şi, în cele din urmă, de bani. Sunt câteva lucruri de baza pe care trebuie să le ai în vedere atunci când eşti pus în situația de a muta activitatea în online şi a adopta noul sistem de telemuncă. Am creat chiar un ghid pentru toți managerii şi persoanele care lucrează de acasă ca să îi susținem în organizarea activității. În plus, suntem de părere că cel mai important pas în a combate riscuri este de a le conştientiza. Odată ce cunoşti riscurile, cu siguranță vei putea să fii mai atent în alocarea resurselor, în lucruri şi activități ce pot părea simple, ca verificarea de două ori a URL-ului pe care vrei să îl accesezi sau a mesajului pe care l-ai primit prin email. În astfel de momente, atacatorii lansează acțiuni de phishing în masă pentru a maximiza impactul şi a câştiga beneficii financiare.

Reporter: Cu ce se ocupă noua divizie a companiei, respectiv BSS-CERT Security Operation Center?

Andrei Avădănei: Noua divizie BSS CERT se ocupă în special cu monitorizarea atacurilor informatice prin analiză, detecția şi răspunsul la incidente cibernetice pentru companii din România. Oferim un sistem complet de monitorizare, alertare, managementul incidentelor şi investigații şi acoperă toate procesele de securitate cibernetică. În fiecare zi sunt analizate activități ce au loc în sistemele informatice, sunt create tipare şi sisteme de alertare care identifică anomalii ce mai apoi sunt verificate de echipa de experți ai departamentului. Acest serviciu se adresează prioritar companiilor mici şi mijlocii din ecosistemul local de business, fiind accesibile că buget şi acoperind nevoia de securitate cibernetică, asemeni unei asigurări. Companiile care aleg acest serviciu sunt convinse de faptul că o echipă de profesionişti monitorizează activitatea la nivel de infrastructură şi reuşesc să identifice eventualele anomali care ar rezultă în cazul unui atac cibernetic. Mai mult decât atât, prin accesarea unui astfel de serviciu companiile au alături experți capabili, certificați şi antrenați să preia procesul de securitate întărind reziliența companiei la atacuri. Trăim într-o lume în care e o chestiune de timp până când un atac cibernetic are loc, tocmai de aceea trebuie să fim pregătiți să răspundem în mod adecvat unui astfel de incident informatic

Reporter: Ce este necesar de făcut pentru scăderea perioadei în care un incident este identificat de compania țintă şi diminuarea acestuia, înainte de a fi produse daune semnificative în sistemele informatice?

Andrei Avădănei: Un incident de securitate este un eveniment care duce la încălcarea politicilor de securitate ale unei organizații şi supune datele sensibile la risc de expunere. Incidentul poate include mai multe tipuri de evenimente, printre care şi breşa de securitate a datelor. În esență, toate breşele de securitate a datelor sunt incidente de securitate, dar nu toate incidentele de securitate sunt breşe de securitate a datelor. Pentru scăderea perioadei de identificare şi mitigare a unui incident recomandăm implementarea de măsuri proactive de securitate cibernetică cum ar fi un serviciu de monitorizare şi alertare, creşterea capacităților de senzoristica prin soluții de securitate ce adresează întreg spectrul de amenințări informatice, realizarea unor planuri de răspuns la incidente de securitate în funcție de tipurile de incidente, testarea şi rafinarea acestor planuri. Doar monitorizând activ activitatea din infrastructură, poți scădea perioada de identificare a unui incident.

Reporter: Care este timpul mediu de identificare al unui atac cibernetic, în prezent?

Andrei Avădănei: Conform unui studiu de specialitate, timpul mediu de identificare a unui atac cibernetic este de 228 zile în 2020, comparativ cu anul 2019 când era la 206 zile. Probabil va întrebați de ce este atât de mare această valoare şi tot creşte de la un an la altul? Pentru că un incident de securitate poate proveni din mai multe surse. Iată doar câteva dintre cele mai comune cauze şi motive pentru incidentele şi breşele de securitate: parole nesigure; procese necorespunzătoare; vulnerabilități ale sistemului; lipsa actualizării sistemelor şi serviciilor esențiale; atacuri asupra partenerilor de afaceri, pe supply-chain (furnizori sau clienți); aplicații malware sau ransomware sau eroare umană.

Reporter: Care sunt serviciile pe care le oferiți în acest moment şi din ce zone (economice şi geografice) sunt clienții pe care îi aveți?

Andrei Avădănei: De la "penetration testing" până la răspunsul la incidente, echipa noastră de specialişti sprijină organizațiile pentru a gestiona o gamă largă de inițiative de compliance şi de gestionare a riscurilor. Oferim consultanță independentă şi personalizată şi servicii care acoperă toate aspectele legate de securitatea cibernetică. Lucrăm cu clienți din industrii ca telecom, banking şi procesatori de plăți, SaaS, retail şi e-commerce. În principal portofoliul nostru acoperă zona României dar avem clienți şi din Europa de Vest, Middle East şi Statele Unite. În domeniul securității cibernetice este foarte importantă încrederea, o componentă importantă din portofoliu dezvoltându-se prin construirea unor relații pe relații de business pe termen lung şi consolidarea unui portofoliu de parteneri ce ştiu că se pot baza pe noi atunci când au orice provocări.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare ale domeniului de IT&C?

Andrei Avădănei: Cred cu tărie că domeniul IT&C este într-o etapă de consolidare atât la nivel local cât şi internațional. Accentul este în continuare pe automatizări şi pe inovație dar şi zona de securitate cibernetică.

Reporter: Vă mulțumesc! ■

Suntem de părere că cel mai important pas în a combate riscuri este de a le conştientiza. Odată ce cunoşti riscurile, cu siguranță vei putea să fii mai atent în alocarea resurselor, în lucruri şi activități ce pot părea simple, ca verificarea de două ori a URL-ului pe care vrei să îl accesezi sau a mesajului pe care l-ai primit prin email. În astfel de momente, atacatorii lansează acțiuni de phishing în masă pentru a maximiza impactul şi a câştiga beneficii financiare".

În 2020 am lansat proiectul CyberEDU - o platformă de e-learning pentru a dobândi capabilități tehnice de securitate cibernetică printr-o serie de laboratoare şi exerciții aliniate la standardele din industrie. Cu acest proiect am intrat într-un program de accelerare numit IMPACT EDTech şi am luat o finanțare de peste 200.000 euro".

INTERVIU

EDUARD PUGHIN, DIRECTOR GENERAL, MAGUAY COMPUTERS::

„Problema cronică a pieței IT și a digitalizării în România este că nu plecăm de la interesul beneficiarilor reali”

● Tratamentul discriminatoriu aplicat companiilor private medii în raport cu multinaționalele – una dintre problemele din sector ● „Previzionăm o creştere de 20% pentru anul acesta, în special în zona proiectelor integrate”

Domeniului IT&C s-a aflat printre câștigători în pandemia de Covid-19, iar perspectivele de dezvoltare ale industriei sunt nelimitate.

Producătorul românesc de servere și soluții de stocare Maguay a traversat cu bine anul pandemic, realizând o cifră de afaceri pe întreg grupul de 23 de milioane de euro, iar pentru anul în curs țintește o creștere de 20%.

Cu toate acestea compania întâmpină probleme în derularea activității cum ar fi lipsa de consultare a guvernanților cu mediul de afaceri și specialiștii autentici sau tratamentul discriminatoriu aplicat companiilor private medii (care sunt în general românești) în raport cu facilitățile de care se bucură actorii multinaționali.

Domnul Eduard Pughin, Director General, Maguay Computers ne-a acordat un interviu în care ne-a vorbit despre evoluția pieței, despre oportunitățile și dezavantajele aduse de pandemie în piață, dar și despre noile proiecte ale companiei.

Reporter: Piața de IT&C pare să fie unul dintre câștigătorii pandemiei de Covid-19. Cum a arătat din perspectiva Maguay 2020, an marcat de criza sanitară?

Eduard Pughin: Într-adevăr, piața de IT pare să fie unul dintre câștigători. Sublinierea nu este gratuită, astfel că noi considerăm că “investițiile” făcute în IT nu au fost orientate către produsele și serviciile cu impact și eficiența maximă. Desigur, este un fapt pozitiv numărul mare de notebook –uri și tablete vândute în 2020. Considerăm însă că anumite abordări pe domenii cum ar fi educația sau sănătatea ar fi putut avea impact maxim în condițiile unei strategii naționale – neapărat construite împreună cu specialişti cu expertiză în domeniu, în folosul beneficiarilor educației și sănătății din Romania.

Simple achiziții de echipamente folosesc oare cu adevărat beneficiarilor sus menționați, dacă nu sunt completate cu un program de măsuri coerent și complet pe domeniul respectiv?

Reporter: Ce oportunități şi ce dezavantaje a adus în prim plan pandemia pentru sectorul în care activați?

Eduard Pughin: Credem că oportunitățile, dincolo de vânzările ocazionale de sisteme de calcul mobile, sunt unele profunde, de care nu este clar cât vom putea profita: oare vom realiza ce anume trebuie să schimbăm, care sunt punctele unde trebuie să fim mai bine pregătiți când apar astfel de situații?

Principalul și cel mai important dezavantaj considerăm că este scăderea generală în medie a productivității activității. Sigur, pe termen scurt am putut constata că anumite tipuri de activități se desfăşoară la fel de bine sau chiar mai bine prin “telemuncă” – dar ce ne facem cu restul, ce ne facem cu toate activitățile care presupun prezența și interacțiunea efectivă, nemijlocită dintre oameni?

Pe termen mediu şi lung nu credem în telemuncă, pe care o considerăm un factor mai degrabă de slăbire a spiritului de echipă și, în acest fel, de alienare a companiilor medii pe termen lung.

Reporter: Care a fost evoluția raportului de cerere/ofertă în ultimele 12 luni?

Eduard Pughin: Cererea şi oferta de servicii care pot fi prestate de la distanță au crescut, desigur.

Oferta de produse având ca origine Asia are de suferit – creşteri de prețuri (inclusiv la transport), timpi de livrare mari și întârzieri ieşite din comun, impredictibilitate.

A crescut cererea de produse de interes imediat (PC –uri mobile și nu numai, tablete, etc.) sau speculative (așa-numitele produse pentru minning), dar în același timp a scăzut cererea de produse cu termen lung de utilizare, folosite în general în producție de toate categoriile și în servicii profesionale.

Ne referim numai la efectele pandemiei asupra pieței, pentru că, în Romania, au fost și alte aspecte care au menținut un interes ridicat asupra pieței IT, cum ar fi întârzierea în implementarea unor măsuri – care au ajuns să fie de abia acum puse în practică.

Reporter: Contextul pandemic a împins către o digitalizare forțată reducând astfel decalajul față de statele UE. Totuși țara noastră este la coada clasamentului european în această privință. De ce măsuri ar fi nevoie pentru dezvoltarea digitală a țării noastre? Unde se află astăzi România pe harta europeană a digitalizării?

Eduard Pughin: Noi credem că problema cronică a pieței IT și a digitalizării în România este faptul că nu plecăm de la interesul beneficiarilor reali. Aceştia sunt elevii și profesorii în educație, medicii și pacienții în sănătate, funcționarii publici într-un cuvânt cetățenii.

Implementarea cu succes a digitalizării nu înseamnă dotarea cu echipamente și licențe urmate de raportări triumfaliste! Înseamnă observarea în viața de zi cu zi a beneficiilor digitalizării! Elevii și profesorii să aibă soluții moderne de învățare, dar și conținut digital adecvat. Medicii și pacienții să aibă acces la beneficiile telemedicinei, la enormul potențial pe care inteligența artificială îl are în acest domeniu. Iar cetățenii și funcționarii publici să poată folosi sisteme informatice moderne, să nu mai stea la cozi sau la ghişee. Acestea sunt numai câteva exemple.

Reporter: Care sunt principalele probleme din activitatea dumneavoastră și ce rezolvări vedeți pentru soluționarea acestora?

Eduard Pughin: Ar fi câteva probleme, care desigur nu sunt noi, cum ar fi: lipsa de consultare a guvernanților cu mediul de afaceri şi specialiştii autentici, tratamentul discriminatoriu aplicat companiilor private medii (care sunt în general românești) în raport cu facilitățile de care se bucură actorii multinaționali, sau penuria de resurse umane – atenție, nu neaparat înalt calificate, ci având formarea profesională adecvată unei înalte calificări viitoare!

Reporter: Cum apreciați cadrul legislativ din domeniu și măsurile adoptate de autorități pentru susținerea mediului de afaceri în pandemie?

Eduard Pughin: Ne-am dori să avem aprecieri pozitive! Cum ar putea fi de înaltă calitate cadrul legislativ și măsurile adoptate în diverse domenii de activitate, atunci când nu sunt elaborare cu implicarea celor mai reprezentativi specialişti în fiecare dintre aceste domenii?

Reporter: Care au fost măsurile abordate de companie pentru a face față provocărilor pandemiei de Covid-19?

Eduard Pughin: Am lucrat mai strâns în echipă, am avut grijă unii de alții și am căutat să concretizăm cu mai multă concentrare fiecare oportunitate. Am căutat să identificăm și să dezvoltăm soluții potrivite, care să fie de folos general în situația aceasta specială.

Am aplicat măsurile necesare de menținere a stării de sănătate a angajaților: telemunca (acolo unde a fost posibil), testare repetată, cunoscutele măsuri de igienă/protecție individuală și colectivă.

Reporter: Ați avut proiecte care au suferit modificări/amânări/devansări în contextul noii crize?

Eduard Pughin: Am avut, ca toata lumea, proiecte care au suferit modificări și amânări.

Reporter: Ce obiective de investiții derulați în acest moment și care este bugetul alocat?

Eduard Pughin: Investim timp în dezvoltarea mai multor soluții software și hardware care ar putea fi folosite de piața în contextul cerinței generale de digitalizare, cloud box 2.0 – un produs IT inovativ, de tip „appliance” integrat hardware şi software, format dintr-o componentă hardware de tip server - tehnologie standardizată și o componentă software de tip “Software Defined Infrastructure” - și Itrack versiunea 3 - o dezvoltare ce a durat doi ani care a condus la lansarea celei mai moderne aplicații de GPS Tracking și optimizare rute din regiune. Exemplele mai pot continua, dar vor fi prezentate la momentul potrivit.

Reporter: Ce aşteptări aveți odată cu lansarea noilor servere Maguay? Cum vin acestea în ajutorul utilizatorilor?

Eduard Pughin: În contextul digitalizării, importanța construirii de datacentere zonale este evidentă. Noile Maguay eXpertServer, bazate pe cele mai noi procesoare Intel (Maguay este partener al Intel de peste 20 de ani, la cel mai înalt nivel – Titanium), sunt “cărămizile” cele mai potrivite pentru construcția datacenterelor moderne - performante și eficiente.

Reporter: Ce cifră de afaceri ați realizat în 2020 comparativ cu anul anterior și care sunt estimările pentru anul în curs?

Eduard Pughin: Cifra de afaceri în 2020 pe întregul grup a fost de 23 milioane de euro. Previzionăm o creştere de 20% pentru anul acesta, în special în zona proiectelor integrate. AND-ul de producător hardware dublat de expertiza firească în zona de infrastructură software, capabilitățile de system integrator prin prisma numeroaselor certificări și parteneriate, portofoliul de produse software proprii ale grupului Maguay ne îndreptățesc să țintim această creştere.

Reporter: Cum depășiți problemele legate de forța de muncă și cum contribuie la derularea activității companiei faptul că, în mare parte, încă se lucrează de la distanță? Cum se desfaşoară activitatea în compania dumneavoastră?

Eduard Pughin: Nu suntem entuziasmați de conceptul de telemuncă, pentru că aplicabilitatea reală este limitată. Am căutat să luăm măsurile necesare astfel încât cea mai mare parte a echipei Maguay să lucreze de la birou, în cea mai mare parte a timpului.

Considerăm că prezența la birou are nu numai avantajul că are o evidentă componentă socio-profesională, ci şi pe acela că protejează cu adevărat viața personală a fiecăruia, în afara biroului.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare ale domeniului de IT&C?

Eduard Pughin: Nelimitate! Este un domeniu favorizat din acest punct de vedere! Dar, atenție, în IT și schimbările sunt la fel de rapide și substanțiale, comparativ cu multe alte domenii de activitate.

Reporter: La ce noi proiecte lucrează în prezent Maguay?

Eduard Pughin: Lucrăm la proiectul Maguay, parte a economiei românești și o companie în echipa căreia îți doreşti să lucrezi și să te dezvolți personal și profesional.

Reporter: Vă mulțumesc! ■

„A crescut cererea de produse de interes imediat (PC –uri mobile şi nu numai, tablete, etc.) sau speculative (aşa-numitele produse pentru minning), dar în acelaşi timp a scăzut cererea de produse cu termen lung de utilizare, folosite în general în producție de toate categoriile şi în servicii profesionale".

PRODUSE SI SERVICII

”Privim pandemia ca pe un catalizator pentru o transformare digitală masivă şi ireversibilă în toate ariile”

(Interviu cu Iulian Antonovici, Delivery Unit Manager Endava Iaşi)

Păstrarea culturii organizaționale, menținerea relațiilor cu clienții, adaptarea la noua stare de fapt sunt câteva dintre ”secretele” companiei Endava dezvăluite de Iulian Antonovici,Delivery Unit Manager Endava Iași, în cadrul interviului pe care ni l-a acordat. Printre altele, domnia sa ne-a vorbit şi despre trendurile din domeniu.

Reporter: Piața de IT&C nu a avut probleme în timpul pandemiei, ci din contră. Cum apreciați evoluția acesteia în ultimul an?

Iulian Antonovici: Piața de IT&C a fost una dintre puținele care au reuşit să evolueze, într-adevăr, şi sunt doi factori care au influențat enorm această evoluție. În primul rând, faptul că vorbim de o industrie foarte dinamică, care a fost capabilă şi a avut mijloacele pentru a se dezvolta. Pentru a-şi continua munca, cei mai mulți dintre colegii noştri au nevoie de un laptop şi de o conexiune stabilă la internet. Din fericire, România are printre cele mai bune infrastructuri de access la internet din Europa. Totuşi, nu trebuie minimizat impactul pe care l-a avut trecerea la un regim de muncă de la distanță asupra colegilor nostri. Într-o oarecare măsură îi putem considera norocoşi pe cei care lucrează în această industrie pentru că îşi pot continua activitatea de oriunde din lume. Lipsa interacțiunii umane şi impactul nefast al acestui fenomen nu trebuie însă ignorate. Tocmai de aceea, în Endava încercăm să fim constant alături de oamenii noştri, să comunicăm deschis şi transparent cu ei şi să le oferim programe care să compenseze cât de cât lipsurile din această perioadă. În al doilea rând, pandemia ne-a apropiat şi mai mult de clienții noştri, pentru că trecem împreună prin aceleaşi schimbări generate de COVID-19. Cu toții am fost în carantină, ne-am dorit să creem un mediu sigur pentru noi şi familiile noastre. Împreună am experimentat cum piața s-a schimbat în mod accelerat spre nevoia de mai multa digitalizare. Această nevoie acută de digitalizare a influentat piata IT&C în mod pozitiv în timpul pandemiei. Am început proiecte noi sau noi funcționalități la proiectele la care lucram deja. Spre exemplu, în Endava Iaşi, am adus în ultimele luni proiecte din arii foarte diverse – de la zona medicală, la comunicații sau servicii financiare. Am avut idei noi adaptate pandemiei cum ar fi cea cu puburi virtuale pentru un mare producător de bere, prima prezență virtuală la Târgul Auto de la Geneva pentru un mare producător auto, şi multe alte soluți de acest tip ca răspuns la vremurile pe care le trăim. Ca să concluzionez, aş spune că 2020 a fost un an deosebit şi pentru industria IT&C. Am pornit la începutul anului cu planuri mari, a urmat un moment de cotitură în martie 2020, pe parcursul căruia am reuşit să rămânem lângă clienții noştri, să îi ajutăm să-şi adapteze strategia digitală, să îşi reprioritizeze programele, proiectele si bugetele. Industria şi-a revenit rapid şi, începând din iulie şi august 2020, a înregistrat o creştere explozivă, pe fondul unei cereri de servicii IT mai mare decât înainte de pandemie.

Reporter: Ne puteți spune care sunt oportunitățile şi dezavantajele aduse de pandemie pentru sectorul IT?

Iulian Antonovici: Începând cu a doua jumătate a lui 2020, observăm o dinamică extraordinară când vorbim de profesioniştii din IT. Dacă aceştia erau legați fizic înainte de un anumit oraş, acum ei pot lucra de oriunde, ceea ce ne-a determinat şi pe noi să ne lărgim orizonturile de căutare şi în alte oraşe din regiunea noastră față de cele în care avem deja birouri. Noi privim pandemia ca pe un catalizator pentru o transformare digitală masivă şi ireversibilă în toate ariile de activitate. Pentru Endava transformările acestea au adus noi proiecte şi relații profesionale cu oameni fantastici, din întreaga lume. Nu mai suntem atât de legați de locații fizice şi suntem siguri că acest lucru va deschide noi oportunități pentru noi şi clienții noştri.Vorbind despre dezavantaje, cu siguranță cel mai mare dezavantaj este că am pierdut acea interacțiune față în față. Birourile noastre sunt aranjate ca spații deschise, astfel încât să permită o interacțiune rapidă între oameni şi echipe. Adaptarea aceasta cred că va mai cere timp. Încă de la începutul pandemiei, am configurat canale de comunicare cât mai uşor de folosit, astfel încât toată lumea să ne poată contacta rapid şi să fie la curent cu ceea ce se întâmplă la nivel de locație. Regulat, organizăm All Hands meetings, la care sunt invitați toți colegii. Îi invităm să ne adreseze întrebări despre orice nelămurire sau curiozitate, iar echipa de Leadership răspunde live la acestea. Încercăm să venim cu precizări pentru orice aspect, fie legat de proiecte, noi oportunități, detalii administrative, etc. Mai mult, ca răspuns la schimbarea modului de lucru, am implementat un program de echilibru al work life balance, denumit Endava Wellbeing. Acest program este structurat pe patru piloni: Mind, Body, Community & Home. Venim în sprijinul angajaților cu workshop-uri, sessiuni şi masterclass-uri din domenii foarte diverse, de la sesiuni cu psihologi despre gestionarea emoțiilor, cum să-şi contruiască un mod de gândire pozitiv, la întâlniri cu experți în nutriție, antrenori, etc.

Reporter: Ce ne puteți spune despre modificările raportului cerere/ofertă în ultimele 12 luni?

Iulian Antonovici: Cererea a crescut enorm în ultimele 12 luni şi va continua să crească. Tocmai de aceea, consider că actualii jucători existenți din piață vor continua să crească şi vor veni alții noi. La nivelul României, avem în acest moment un număr mare de profesioniști IT, şi, paradoxal, un deficit de aproximativ 15.000 de profesioniști. Perspectivele de creştere pentru piața de IT sunt foarte optimiste şi ține de noi toți cei implicați în domeniul IT să ajutăm cu creşterea noilor talente. În Endava avem in fiecare an programe pentru juniori prin care oferim noi locuride munca pentru 50-60 de absolvenți IT sau persoane la început de cariera. Programul de internship se organizează o dată pe an, sincronizat cu perioada de practică a anului. Avem si nişte boot camps, programe scurte de formare pe tot parcursul anului şi atingem zone foarte diverse, de la Full Stack Development, la Applications Management, DevOps, Automation Testing, Digital Design, 3D Design şi multe altele.

Reporter: Cum apreciați că a decurs digitalizarea ”forțată” şi care ar fi deciziile ce ar trebui luate la nivelul autorităților pentru dezvoltarea țării noastre din acest punct de vedere, reducând, astfel, decalajele față de statele din UE?

Iulian Antonovici: România are un potențial imens pentru digitalizare – avem infrastructura necesară, iar capacitatea de învățare şi adaptare a profesioniştilor IT din țara noastră este enormă. Vedem acest lucru în fiecare zi la angajații noştri.Totuşi, pentru a vorbi de digitalizare în toate domeniile, nu putem face referire doar la sectorul de IT&C şi de oamenii care lucrează aici. Digitalizarea este un proces îndelungat şi deşi pandemia a accelerat acest proces, nu ne putem aştepta să vedem rezultate imediat. Pentru a reduce decalajele, este esențial ca mediul privat să fie implicat mai puternic în acest proces de digitalizare. Nu este suficient doar să susținem profesioniştii IT încă de pe băncile facultății prin diverse programe de practică, oportunități de învățare şi conştientizare a impactului pe care aceştia îl pot aduce. E nevoie de mecanismele prin care aceştia să sprijine industria să crească mai departe şi să încerce să sprijine şi comunitatea să adere la soluțiile din zona tech.

Reporter: Ce provocări întâmpinați şi ce rezolvări vedeți pentru soluționarea acestora?

Iulian Antonovici: Cu siguranță, cele mai multe provocări au apărut pe parcursul ultimului an şi s-au referit la transferarea tuturor operațiunilor şi echipelor în mediul virtual. Endava este o companie nativ digitală, angajații noştri sunt obişnuiți să lucreze în mediul online, alături de colegi din toată lumea, dar niciodată nu am avut o schimbare de o asemenea anvergură. Ceea ce cred că au pierdut foarte multe dintre companii, a fost grija pentru cultura organizațională. Din prima zi în care am început să lucrăm de acasă, am încercat să-i facem pe oameni să se simtă în continuare parte din această cultură. Am lansat în online programul de wellbeing, am lansat mai multe cercetări pentru a verifica ce nevoi au oamenii noştri, cum se simt. Am încercat să rezolvăm problemele punctuale cum ar fi lipsa unei dotări corespunzătoare lăsând oamenii să-şi ia acasă ce au avut nevoie – monitoare, scaune etc., dar şi problemele profunde, cum ar fi lipsa interacțiunii umane. Avem echipe întregi care s-au format în perioada pandemiei şi care poate nu se cunosc încă față în față. Avem foarte mulți colegi care ni s-au alăturat în această perioadă şi care nu mai beneficiază de acea perioadă de acomodare la noul mediu de lucru şi la noua echipa. Am încercat să compensăm aceste situații şi să le oferim experiențe inedite chiar şi în online. Sub nicio formă nu dorim să lăsăm sentimentul de apartenență la cultura noastră organizațională să dispară.

Reporter: Cum apreciați cadrul legislativ din domeniu şi măsurile adoptate de autorități pentru susținerea mediului de afaceri în pandemie?

Iulian Antonovici: Endava are şapte birouri în România, suntem prezenți aici de peste 10 ani, deci putem spune că ne-am adaptat cu succes cadrului legislativ din țara noastră, care ne-a permis să creştem constant de la înființare pana in prezent. Măsurile luate de guvern în perioada pandemiei nu ne-au influențat extrordinar, dar probabil au fost utile pentru companiile aflate la început de drum sau cele în dificultate.

Reporter: Ați avut proiecte care au suferit modificări în contextul noii crize?

Iulian Antonovici: Inițial, unii clienți de-ai noştri au suferit un şoc la debutul pandemiei, lucru care s-a răsfrânt şi asupra noastră. Consider însă că am reuşit să-i ajutăm în toată aceasta perioadă, şi împreună cu marea majoritate a partenerilor noştri ne-am adaptat rapid la situație şi suntem acum optimişti legat de viitor.

Reporter: Ce cifră de afaceri ați realizat în 2020?

Iulian Antonovici: Cele mai recente cifre pe care vi le pot oferi în acest moment sunt veniturile de 647,7 milioane lei pe care Endava România le-a raportat în anul financiar care s-a încheiat pe 31 decembrie 2019, în creştere cu 29% comparativ cu anul anterior.

Reporter: Cum depăşiți problemele legate de forța de muncă? Cum se desfaşoară activitatea în compania dumneavoastră?

Iulian Antonovici: La acest moment, aproape toți angajații noştri lucrează de acasă. Aşa cum am menționat anterior, suntem extraordinar de mândri de modul în care oamenii s-au adaptat la această realitate şi de modul în care au continuat să-şi îndeplinească rolurile cu profesionalism. Am redefinit ce înseamnă „activitate curentă” şi sunt deja câteva luni de când lucrăm în acest sistem. Întâlnirile dintre echipe s-au mutat pe Microsoft Teams, comunicarea este intermediată acum, dar am reuşit să ne adaptăm.

Reporter: Studiile indică o creştere a atacurilor cibernetice, de când a început pandemia. Ce fac companiile ca să se protejeze de acestea?

Iulian Antonovici: Este adevărat că atacurile cibernetice au crescut odată cu dezvoltarea tehnologiei şi a fenomenului de telemuncă, dar, din fericire, România este pregătită să le facă față. Avem destule companii, atât locale, cât şi de la nivel internațional care lucrează pentru a ne asigura siguranța online. Endava se asigură că informațiile clienților noştri sunt în conformitate cu SOC2 audit standard.Pe lângă aceasta, Endava deține o serie de certificări la nivel internațional din partea Organizației Internaționale pentru Standardizare. Vorbim aici de ISO 27001 (International Standard for The Management of Information Security), ISO 22301 (International Standard for the Management of Business Continuity) şi ISO 9001 (International Standard for Quality Management)

Reporter: Cât de pregătit este domeniul de IT&C să susțină o eventuală trecere totală la telemuncă/şcoală online?

Iulian Antonovici: Avem infrastructura necesară, instrumentele, cunoştințele şi tot ce avem nevoie pentru a-i ajuta pe oameni să facă trecerea dinspre experiențele live spre cele din noua realitate. Cu toate astea, noi vedem mai mult un model hibrid care va fi din ce în ce mai utilizat în experiențele noastre.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare ale domeniului?

Iulian Antonovici: Cuvântul-cheie pentru această industrie va fi cu siguranță „creştere”. În fiecare zi, ne îndreptăm spre o lume tot mai tehnologizată, iar serviciile oferite de piața IT&C vor fi întotdeauna la mare căutare şi întotdeauna va fi nevoie de tot mai mulți oameni. Se vor produce schimbări, cu siguranță. Să nu uităm cât de dinamic este domeniul despre care vorbim. Vom vedea o accelerare în conectarea diferitelor dispozitive, servicii şi sisteme automate (IoT) susținută de utilizarea noilor generații de tehnologie pentru rețelele celulare fără fir. Un alt domeniu care îşi va continua trendul ascendent va fi zona de stocare si procesare în Cloud. Se lucrează foarte mult în zona de inovație momentan. Se lucrează cu tehnologii care până acum 10 ani, păreau de domeniul science-fiction-ului, iar trendul se va păstra. Deja avem proiecte în care se lucrează cu inteligența artificială, AR, VR, Machine Learning. Cine ştie, probabil că în câțiva ani, toate acestea vor fi învechite. Ce ştim sigur însă este că profesioniştii Endava pot sa conceapă şi să dezvolte sisteme informatice foarte complexe, pentru clienți pentru care până de curând ar fi putut lucra doar dacă se relocau într-o mare metropolă din afară. Contribuția noastră a devenit critică pentru mari companii financiare, de telecomunicații, media, logistică şi alte sectoare, iar oportunitatile de învățare şi dezvoltare personală pentru aceştia vor fi din ce în ce mai mari.

Reporter: Vă mulțumim! ■

„Pentru a-şi continua munca, cei mai mulți dintre colegii noştri au nevoie de un laptop şi de o conexiune stabilă la internet. Din fericire, România are printre cele mai bune infrastructuri de access la internet din Europa".

„La nivelul României, avem în acest moment un număr mare de profesioniştii IT şi, paradoxal, un deficit de aproximativ 15.000 de profesioniştii".

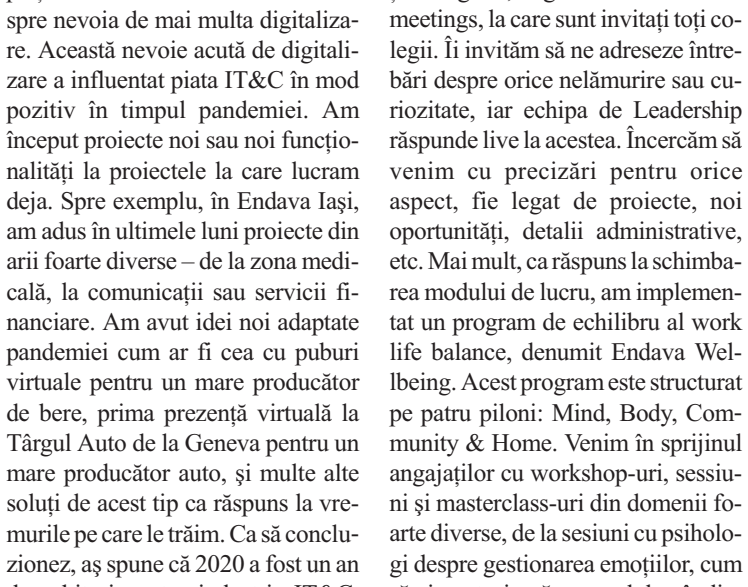

AFACERI

PESTE 82,75 MILIOANE EURO

Cifra de afaceri din 2020 - cea mai mare din istoria companiei Allview

(Interviu cu Lucian Peticilă, CEO Allview)

Pandemia nu a însemnat un recul pentru toate companiile. Allview este un exemplu în acest sens, anul trecut înregistrând cea mai mare cifră de afaceri de când activează pe piață - peste 82,75 milioane de euro. Lucian Peticilă, CEO Allview, ne-a vorbit despre proiectele de dezvoltare ale companiei, precum și despre câteva premiere în portofoliul de produse și despre tendințele acestei piețe aflate în expansiune.

Reporter: Piața de IT&C pare să fie unul dintre câștigătorii pandemiei de Covid-19. Cum a evoluat aceasta în 2020, an marcat de criza sanitară?

Lucian Peticilă: Allview este o companie ce se adaptează permanent la un mediul foarte dinamic, asa cum este este industria IT&C, iar provocările anului 2020, şi mai mari decât de obicei, nu ne-au luat prin surprindere, ci ne-au oferit încă o dată posibilitatea să demonstrăm flexibilitatea. Ne-am adaptat rapid la nevoile educației online şi a muncii la distanță, ceea ce s-a văzut şi în creşterea cifrei noastre de afaceri pentru dispozitivele electronice dedicate acesteia. Evoluția noastră s-a aliniat unor tendințe consemnate în mai multe studii despre evoluția pieței IT&C, care atestă o creştere de la 5,5%, în 2019, la 7% - la finele primului trimestru din 2020, respectiv 7,5% - în trimestrul al doilea din acelaşi an. Suntem convinşi că şi rezultatele totale pe 2020 vor marca o creştere substanțială, iar dinamica pozitivă se va menține şi în 2021.

Reporter: Care sunt oportunitățile aduse de pandemie pentru sectorul în care activați? Dar dezavantajele?

Lucian Peticilă: Pandemia de COVID-19 a luat prin surprindere lumea întreagă şi, din păcate, în cazul unor ramuri economice, a fost impusă sistarea completă a activității din considerente de sănătate publică. Alte industrii, între care ne numărăm şi noi, au fost nevoite să se adapteze rapid unor noi circumstanțe economice, care au adus şi noi oportunități. Din această perspectivă, Allview a valorificat segmentul educațional, unde a crescut cererea de echipamente care să faciliteze şcoala online, generând o cifră de afaceri de 6,87 milioane de euro (33,62 milioane de lei). Portofoliul companiei a fost diversificat rapid prin dispozitive precum Viva H1003 LTE PRO (dispozitiv special conceput pentru educația online), Allbook I (echipat cu procesor Intel® Core™ i3 din a 10-a generație, sistem de ventilație performant, capacitate de memorie extinsă, ce le oferă utilizatorilor toate funcționalitățile de care au nevoie, într-un design subțire şi elegant) şi Allbook Q (primul laptop Allview cu procesor Snapdragon şi modem G4 integrat).

În planul activității comerciale, la creşterea cifrei de afaceri a companiei de anul trecut a contribuit implicarea Allview în eforturile mediului de business din România de a procura echipamente medicale care deveniseră greu de găsit în trimestrul al II-lea. Pe baza relațiilor îndelungate cu furnizorii chinezi, compania braşoveană a reuşit să achiziționeze, într-un ritm accelerat şi la prețuri avantajoase, consumabile medicale pentru mai mulți parteneri din serviciile de sănătate, atât din sectorul public, cât şi cel privat.

Dacă ar fi să mă refer şi la dezavantaje, aş menționa imposibilitatea de a intra în contact direct cu consumatorii, în showrooms şi la târguri de profil, unde aveam, an de an, o prezență constantă, care ne permitea să luăm, nemijlocit, pulsul pieței.

Reporter: Ce soluții de protecție împotriva noilor riscuri cibernetice au apărut pe piața de profil?

Lucian Peticilă: Eliminarea riscurilor la adresa integrității şi confidențialității datelor rămâne o preocupare majoră pentru toți jucătorii de pe piața IT&C, chiar şi pentru acele companii pentru care securitatea cibernetică nu reprezintă o activitate principală, iar Allview nu face excepție de la această tendință. În prezent, lucrăm la o soluție hardware care să se potrivească majorității dispozitivelor din portofoliul nostru, astfel încât toate informațiile de pe respectivul dispozitiv să fie securizate.

Reporter: Cum s-a modificat raportul cerere/ofertă în ultimele 12 luni?

Lucian Peticilă: Munca şi şcoala la distanță au necesitat mai multe dispozitive electronice, iar limitarea activităților sociale a adus mai mult timp de petrecut în propriile case, adesea alături de gadgeturi, astfel creşterea cererii a fost evidentă. Noi ne-am străduit să răspundem cât mai prompt acestei cereri sporite, iar rezultatele s-au văzut. Pentru segmentul de business reprezentat de dispozitivele electronice, la finele anului trecut, am înregistrat o creştere a cifrei de afaceri cu 20% față de 2019, respectiv 36% față de 2018. Allview a avut creşteri de vânzări pentru întreg portofoliul de produse electronice în 2020, față de anul anterior, între care se remarcă avansul vânzărilor pentru gama IT&C, cu 12%, respectiv pentru televizoare smart, cu 27%.

Reporter: Ce cifră de afaceri ați realizat în 2020 comparativ cu anul anterior şi care sunt estimările pentru anul în curs?

Lucian Peticilă: În 2020, Allview a înregistrat o cifră de afaceri de peste 82,75 milioane de euro (404,61 milioane de lei), cea mai mare din istoria de 19 de ani a companiei. Profitul net s-a situat la 4,88 milioane de euro (23,86 milioane de lei), după un an de creştere a vânzărilor pentru echipamentele electronice, dar în care am valorificat şi alte oportunități comerciale apărute în relația cu China, pe fondul pandemiei de COVID-19. Din totalul profitului net, producția de electronice a companiei (telefoane mobile inteligente, televizoare, sisteme Smart Home, tablete, laptopuri şi alte gadgeturi) a reprezentat 1,4 milioane de euro (7,04 milioane de lei), în creştere de aproape 4 ori față de profitul înregistrat de producția de electronice (1,84 milioane de lei) în 2019.

Pentru 2021-2022, ne propunem să creştem cel puțin în acelaşi ritm anual în privința activității principale, dispozitivelor electronice. Iar pe piața românească de Smart TVs cu Android TV™ şi Google Assistant™ integrat avem obiectivul de a deveni lideri. Allview a fost printre primele companii din Europa care a încheiat un parteneriat direct cu Google Android TV™ (2019), fiind primul brand din România care a adoptat tehnologia QLED (2020), astfel că, având în vedere oferta diferențiată şi diversificată de produse, precum şi potențialul de creştere al pieței, suntem convinşi că com atinge acest obiectiv.

Reporter: Ce probleme întâmpinați în activitatea dumneavoastră şi ce rezolvări vedeți pentru soluționarea acestora?

Lucian Peticilă: În IT&C, una dintre problemele cu care ne confruntăm este reprezentată de creşterea prețului componentelor, iar pe fondul pandemiei, în primele faze ale crizei, am fost nevoiți să facem față reducerii capacităților de producție ale furnizorilor şi creşterii cererii de produse, toate acestea cumulate ducând la presiune asupra lanțurilor de aprovizionare, dar şi la o creştere constantă şi semnificativă a prețurilor de achiziție. Din ceea ce observăm, chiar şi în prezent se vorbeşte de o „criză a componentelor", care afectează nu doar industria IT&C, dar şi cea auto şi alte domenii. Avantajul Allview a constat în experiența de aproape două decenii şi parteneriatele solide pe care le-am dezvoltat cu furnizorii. Acestea ne-au permis să găsim o soluție rapidă pentru a minimiza impactul negativ al volatilității în privința aprovizionării: am decis să mărim perioada-tampon pentru care ne achiziționăm componente în avans şi am fost prevăzători, având la dispoziție capitalul necesar pentru această investiție. Astfel, am reuşit să preîntâmpinăm creşterile de costuri de producție şi să ne menținem produsele la prețuri competitive.

Reporter: Cum apreciați cadrul legislativ din domeniu şi măsurile adoptate de autorități pentru susținerea mediului de afaceri în pandemie?

Lucian Peticilă: Apreciem faptul că s-au luat anumite măsuri de susținere a angajaților intrați în şomaj tehnic, de creditare a IMM-urilor, de amânare a ratelor bancare şi, cel mai recent, s-a stipulat posibilitatea reducerii programului de muncă şi a remunerației angajaților cu până la 50%, pentru minimum cinci zile lucrătoare, în timp ce Statul decontează angajatorului 75% din diferența dintre salariul de bază brut inițial şi salariul de bază aferent zilelor lucrate. Cu toate acestea, dacă ne raportăm nu la opinia subiectivă a reprezentanților unor industrii puternic afectate de măsurile de combatere a pandemiei de coronavirus, ci la perspectiva unor experți internaționali, putem aprecia că măsurile adoptate nu au fost suficiente. România se află de-abia pe locul 124, din 191 de state analizate, în privința sprijinului direct acordat de la bugetul de stat firmelor şi persoanelor fizice, într-un clasament al Fondului Monetar Internațional (FMI).

Situarea alături de alte state din Africa şi Asia, mai puțin dezvoltate, nu este deloc onorantă pentru țara noastră, în condițiile în care România se află în topul primelor 50 de economii ale lumii, după mărimea PIB. Sprijinul direct de la buget a atins nivelul de 2,3% din PIB în România, față de o medie de 2,5% folosită drept referință de FMI.

Reporter: Care au fost măsurile abordate de companie pentru a face față provocărilor pandemiei de Covid-19?

Lucian Peticilă: Ca urmare a situației generate de pandemia Covid-19, din motive de precauție şi protejare a angajaților şi clienților, o primă măsură a constat în suspendarea activității cu publicul, dar am compensat prin ceea ce aveam deja implementat: serviciile de call center şi Centrul de Asistență (ticketing) - o aplicație online care permite înregistrarea de solicitări şi urmărirea evoluției acestora, în condiții de securitate a datelor. Între alte măsuri de protecție implementate de compania noastră se numără: (1) amplasarea de igienizatoare de mână; (2) oferirea de măşti medicale şi mănuşi de protecție în toate birourile; (3) decontaminarea periodică a spațiilor de birouri prin sisteme de nebulizare profesionale; precum şi (4) testarea întregii echipe de trei ori pe lună cu teste antigenice rapide. De asemenea, pentru a reduce amenințarea Covid-19 asupra sănătății angajaților, a fost încurajată desfăşurarea activității de acasă în cadrul departamentelor unde este posibil acest lucru. Modalitatea de desfăşurare a activității remote a fost implementată cu succes datorită procedurilor deja generalizate în fluxul comunicațional al întregii echipe.

Departamentele de producție şi logistică, a căror activitate nu permite munca remote, au fost divizate în două schimburi, pentru a limita astfel, contactul între persoane. Pentru angajații care nu îşi pot desfăşura activitatea în afara companiei, am redus la minimum interacțiunea fizică între membrii diferitelor departamente şi am reorganizat birourile, pentru a spori spațiul dintre acestea.

Reporter: Ce obiective de investiții derulați în acest moment şi care este bugetul alocat?

Lucian Peticilă: Pe o piață atât de dinamică precum cea pe care activăm, este obligatoriu să derulezi investiții şi să aduci inovații permanent. Proiectele de dezvoltare se dezvăluie treptat, pe măsură ce momentul lansării pe piață se apropie, astfel că nu vă voi putea vorbi despre toate, ci prefer să mă refer la conceptul Touchless - interacțiunea cu tehnologia fără atingere, prin senzori şi comenzi vocale - pe care ne vom concentra în următorii ani. Pe cât este de clar că tehnologiile de comunicare au devenit parte din viața noastră şi din destinul omenirii, tot atât de evident este că felul în care ne raportăm la tehnologie se schimbă. Tehnologia va rămâne alături de noi, dar va interfera tot mai puțin cu alte activități, iar acționarea diferitelor dispozitive din jurul nostru se va face mult mai simplu şi mai natural. La Allview, ne propunem să aducem deja, de astăzi, schimbările care vor deveni ceva obişnuit mâine, şi vom continua seria pionieratelor şi în 2021, când vom fi primul brand european care va încorpora tehnologii Touchless în portofoliul nostru de produse.

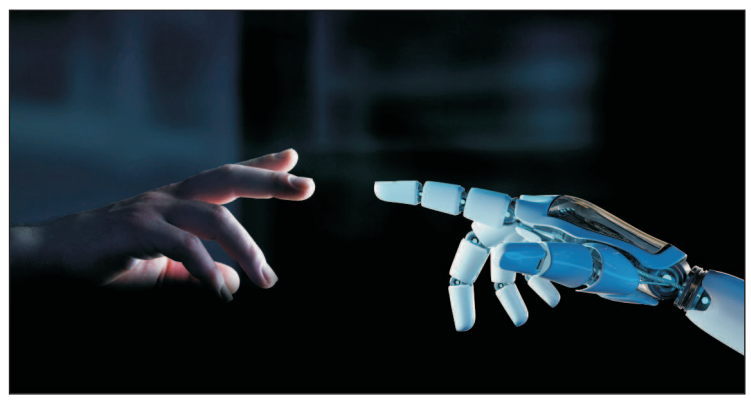

„În IT&C, una dintre problemele cu care ne confruntăm este reprezentată de creşterea prețului componentelor, iar pe fondul pandemiei, în primele faze ale crizei, am fost nevoiți să facem față reducerii capacităților de producție ale furnizorilor şi creşterii cererii de produse, toate acestea cumulate ducând la presiune asupra lanțurilor de aprovizionare, dar şi la o creştere constantă şi semnificativă a prețurilor de achiziție".

În subsidiar, pe lângă această direcție strategică de creştere, avem proiecte de investiții care vizează optimizarea liniei de asamblare de Smart TVs, pe care am dezvoltat-o în ultima perioadă, la Braşov, precum şi planuri pentru extinderea echipei R&D şi dezvoltarea capacităților in-house de creare şi implementare a tehnologiilor, precum şi de a atrage cele mai bune talente de pe piață pentru a se alătura echipei Allview.

Reporter: Considerați că se va ajunge/rămâne la organizarea evenimentelor/cursurilor exclusiv online şi dacă da, cât de pregătit este domeniul de IT&C să susțină acest lucru?

Lucian Peticilă: Nu cred că cineva îşi doreşte ca evenimentele sau cursurile, aşa cum erau înainte de martie 2020, să se transfere exclusiv în spațiul online. Cu toții visăm să ne întoarcem la interacțiuni sociale fireşti, cărora noile tehnologii digitale le pot aduce îmbunătățiri, dar pe care nu le pot înlocui complet. Evenimentele pot deveni mai atractive grație unor dispozitive electronice şi mai accesibile, din orice colț al lumii, celor care nu se pot afla acolo. În sălile de clasă, tablele inteligente sau tabletele ar contribui a o ilustrare mai bună a materiei predate şi ar spori interacțiunea între cursanți. Este important să analizăm care sunt efectele secundare ale acestor interacțiuni aproape exclusiv online, din ultimul an, şi cum pot fi remediate. Oamenii au obosit să vorbească unii cu alții doar prin intermediul unor ecrane, iar în privința interacțiunii cu tehnologia doresc mai mult confort, naturalețe şi eficiență a comunicării, în întâmpinarea cărora Allview vine prin dezvoltarea conceptului Touchless, care permite interacțiunea cu dispozitivele electronice fără atingere. În plus, acest aspect a devenit şi unul fundamental în contextul măsurilor de prevenire a răspândirii virusului SARS-CoV-2. Oamenii vor tehnologia în viața lor, şi-au dat seama de beneficiile acesteia, dar nu mai doresc să se simtă „legați" de ea.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare ale domeniului pe care îl reprezentați?

Lucian Peticilă: Românii sunt mari consumatori pasionați de tehnologie, au o deschidere spre adoptarea ultimelor noutăți din domeniu şi sunt bine conectați la trendurile internaționale: ştiu din ce în ce mai multe despre gadgeturile care au devenit parte a vieții noastre şi devin tot mai exigenți. La finele anului trecut, un raport GlobalWebIndex arăta că 96,% dintre utilizatorii de internet din România dețin un telefon inteligent, iar 86,6% au un computer desktop sau laptop, iar la Allview suntem convinşi că acest interes se va menține.

Dacă ținem seama de previziunile economice ale Fondului Monetar Internațional, care anticipează o creştere economică pentru România de 6%, în 2021, respectiv de 4,8%, în 2022, avem temeiuri să credem că oamenii vor avea şi venituri pentru gadgeturile dorite, înc are vor continua să investească. Potențialul de creştere a pieței este cert, dar diferența o vor face cei care vor veni cu o nouă viziune, corelând trendurile globale cu nevoile românilor. În acest sens, aş exemplifica prin introducerea de către Allview, în 2017, a AVI - primul asistent vocal cu comandă în limba maternă, care este integrat în multe dintre modelele noastre de telefoane şi tablete.

De aproape două decenii, succesul nostru se bazează pe anticiparea tendințelor şi înțelegerea nevoilor consumatorilor, iar această abordare rămâne în centrul strategiei noastre de dezvoltare. Vom continua să investim în Research & Development, nu doar pentru a ține pasul cu inovațiile din domeniul în care activăm, dar şi pentru a fi, în cât mai multe direcții de dezvoltare, cu un pas înainte.

Reporter: Vă mulțumesc! ■

„Allview a valorificat segmentul educațional, unde a crescut cererea de echipamente care să faciliteze şcoala online, generând o cifră de afaceri de

6,87 milioane de euro

(33,62 milioane de lei)".

ANALIZA

"România are, deja, mulți experți recunoscuți în securitate cibernetică"

(Interviu cu Bogdan Pismicenco, Territory Sales Manager Kaspersky - România, Bulgaria, Moldova)

Migrația în online provocată de pandemie a adus și o serie de neplăceri din partea infractorilor cibernetici. În fața acestora este nevoie de un zid de protecție, iar Bogdan Pismicenco,Territory Sales Manager Kaspersky - România, Bulgaria, Moldova, ne explică felul în care acesta poate fi ridicat pentru a fi cât mai eficient.

Reporter: Cum a evoluat piața de IT&C în 2020, an marcat de criza sanitară?

Bogdan Pismicenco: Piața de IT&C a funcționat după principiul "ai grijă ce-ți dorești" – în sensul în care digitalizarea pe care ne-o doream cu toții a venit în trombă în contextul pandemiei și a determinat migrarea de urgență în online a unor companii din diverse domenii de activitate, unele mai pregătite și mai familiarizate cu mediul virtual, altele mai puțin. Migrarea în sine a presupus niște investiții serioase, toate impuse pe o perioadă foarte scurtă de timp – în luna martie a anului trecut – pentru asigurarea continuității operațiunilor și menținerea companiilor în funcțiune. A presupus, de asemenea, o schimbare de comportament bruscă și dramatică a oamenilor, care au fost nevoiți, dintr-o dată, să învețe cum să-și facă meseriile online, fără contact direct cu colegii sau partenerii, și să gestioneze pe un computer sau mai multe nu numai informațiile lor personale, dar și cele ale companiei pentru care lucrau. Aici a fost, conform studiilor noastre, veriga cea mai slabă, pentru că într-o primă instanță companiile nu s-au gândit și la Securitate cibernetică atunci când au făcut migrarea în online, iar când au început să aloce timp și fonduri acestei activități, au constatat că educarea oamenilor în spiritul acestui nou mediu de lucru cere timp și efort. Noi am ajutat companiile cu soluții și servicii de protecție antivirus, diversificate în funcție de tipul, dimensiunile și nivelul de acomodare cu mediul online al fiecăreia, cu portaluri de educare și de informații cu privire la atacuri și tactici ale infractorilor cibernetici. A fost un an bun și pentru noi, de creștere așezată, la nivel global cifra de afaceri a companiei a crescut per total cu 3%.

Reporter: Care sunt oportunitățile și dezavantajele aduse de pandemie?

Bogdan Pismicenco: Am avut, din fericire, mai multe oportunități decât dezavantaje. În domeniul nostru, suntem obișnuiți să lucrăm de oriunde cu oricine, n-am avut niciun fel de probleme de adaptare din acest punct de vedere. Iar companiile partenere, de la momentul la care au realizat cât de mult au pus în joc în mediul online, forțate de împrejurările speciale create de pandemie, ne-au solicitat constant să le susținem cu servicii, produse, traininguri pentru angajați sau echipele de experți. Am avut un an plin și, după cum se arată lucrurile, 2021 va fi la fel. După un an de zile de lucru de la distanță, foarte mulți declară că se vor întoarce la un sistem de lucru hibrid, fapt care înseamnă că terenul câștigat de digitalizare în 2020 se va menține.

Reporter: Telemunca implică riscuri asociate, iar studiile indică o creștere a atacurilor cibernetice. Sunt companiile din țara noastră pregătite să se protejeze de acestea?

Bogdan Pismicenco: Internetul este un spațiu global. Problemele noastre sunt problemele tuturor. Avem în țară, după cum știm cu toții, mulți oameni cu cunoștințe excelente în materie de IT, multe companii de IT foarte bune, mulți lideri agili și inteligenți și cu experiența mai multor crize din ultimele două decenii. Singurul lucru de care trebuie să ne ocupăm este să trecem de la mentalitatea "mie nu mi se poate întâmpla" la vorba din bătrâni cu "paza bună trece primejdia rea" și să căutăm să ne acoperim cât putem de bine vulnerabilitățile, pentru că infractorii cibernetici exact asta speculează.

Reporter: Cum a evoluat numărul atacurilor cibernetice în ultimul an, față de cel anterior?

Bogdan Pismicenco: Evident, atacurile cibernetice s-au întețit și s-au diversificat. Pe de o parte, remarcând că au acum un grup nou de victime, care nu sunt familiarizate cu mediul online, atacatorii au scos "de la naftalină" instrumente și tactici mai vechi, pe de altă parte, pentru că informațiile deținute acum de persoanele private erau mult mai valoroase (fiind și informații de companie), au apărut tactici noi. Practicile nerecomandate de a folosi același computer și professional și în scopuri private au lăsat loc la accesul infractorilor cibernetici în rețele importante și la proliferarea incidentelor de doxing, stalkerware sau ransomware.

Reporter: Care sunt noile amenințări în ceea ce privește securitatea cibernetică?

Bogdan Pismicenco: Aminteam mai sus trei dintre tacticile relativ mai noi și care vizează publicul larg. La ele s-au adăugat atacurile pe Zoom, care vizau copiii, atacurile împotriva spitalelor sau a unităților industriale critice, activarea comerțului cu vaccinuri pe piața neagră online și activarea imenselor baze de date "scraped" acum câțiva ani de la Facebook și LinkedIn. Dat fiind că există o piață înfloritoare pentru identități virtuale, genul acesta de atacuri nu vor înceta, ba dimpotrivă. La un nivel mult mai elevat continuă, în același timp, atacurile targetate împotriva organizațiilor, incidențele de spionaj cibernetic împotriva corporațiilor sau guvernelor, peisajul este foarte aglomerat și activ.

Reporter: Care sunt domeniile cele mai expuse noilor riscuri cibernetice în contextul digitalizării forțate, desfășurării muncii la domiciliu și efectuării școlii online?

Bogdan Pismicenco: Răspunsul este chiar în întrebare - actorii noi în mediul online sunt vizați, în măsura în care nu și-au asigurat, încă, protecția necesară; profesioniștii care lucrează acum de acasă și care, poate, încă nu au avut ocazia să se familiarizeze cu instrumentele de Securitate cibernetică sau cu tacticile infractorilor de culegere de informații sau de înșelăciune; nu în ultimul rând, copiii care acum petrec un timp nepermis de lung în fața computerului - și sunt expuși riscurilor de stalkerware, de bullying online și așa mai departe.

Reporter: Ce soluții de protecție împotriva noilor riscuri cibernetice au apărut pe piața de profil?

Bogdan Pismicenco: Avem, desigur, mai multe soluții specializate pe tipurile de amenințări. Una ar fi Kaspersky Endpoint Detection and Response (EDR) Optimum. Zilele malware-ului simplist s-au dus, iar amenințările au devenit din ce în ce mai complicate, aducând și mai multe întreruperi și pierderi și mai mari afacerilor, rămânând nedetectate și mai mult timp. Aceste amenințări complexe au devenit mult mai ieftine și mai frecvente, așadar, organizațiile care credeau că sunt ferite trebuie acum să se protejeze mai bine. Kaspersky Endpoint Detection and Response (EDR) Optimum protejează companiile de orice dimensiune împotriva amenințărilor complexe, oferind detecție avansată, un proces de investigare simplificat și capacitatea de răspuns automatizat. Soluția detaliază incidentele cu informațiile necesare și te ajută să faci legăturile dintre diferite evenimente prin vizualizarea căilor de propagare a atacului. Dar protecția împotriva atacatorilor cibernetici nu se rezumă la tehnologie sau răspunsuri automatizate - comportamentul nostru în calitate de consumatori de tehnologie și angajați are acum cel mai mare impact asupra securității organizației. Extinderea continuă a procedurilor de lucru de la distanță schimbă și dinamica. Deși companiile pot fi capabile să-și protejeze foarte bine rețelele și dispozitivele la locul de muncă, nu poți asigura aceleași standarde corporative și acasă. Infractorii cibernetici și-au schimbat deja abordarea, concentrându-se tot mai frecvent asupra angajaților care muncesc de la distanță, prin noi amenințări cibernetice și forme de manipulare, deci nevoia de conștientizare a practicilor de securitate cibernetică de bază nu a fost niciodată mai importantă. Platforma noastră Kaspersky Automated Security Awareness permite aprofundarea repetată a cunoștințelor prin instruire online interactivă, în limba română, și include teste de verificare a cunoștințelor și un nivel înalt de interacțiune.

Reporter: La finalul anului trecut, Bucureștiul a fost selectat de reprezentanții statelor membre UE pentru a găzdui viitorul sediu al noului Centru de competențe european industrial, tehnologic și de cercetare în materie de securitate cibernetică. Ce înseamnă acest lucru pentru România și ce investiții ar urma să facem pentru a onora cu succes această misiune, atât în ceea ce privește tehnologia și specialiștii, cât și în materie de cyber security?

Bogdan Pismicenco: România are, deja, mulți experți recunoscuți în Securitate cibernetică. Echipa noastră globală de cercetare și dezvoltare – GREAT – este condusă de unul dintre cei mai buni și mai respectați specialiști în domeniu, colegul meu Costin Raiu. Așa încât alegerea Bucureștiului pentru a fi gazda Centrului de Competențe European nu este una inedita sau neașteptată. Noi sperăm că această decizie va încuraja tot mai mulți români talentați să urmeze o carieră în acest domeniu, că va concentra expertize extraordinare în lupta continua cu infractorii cibernetici și că va facilita ceva pentru care noi, ca și companie, militäm de mulți ani de zile, și anume transferul liber de informații utile între specialiști, în ideea unei conlucrări împotriva unui inamic comun – infractorul cibernetic.

Reporter: Cum s-a modificat raportul cerere/ofertă în ultimele 12 luni?

Bogdan Pismicenco: Activitatea noastră s-a intensificat pe toate planurile – de la vânzarea de produse de protecție endpoint la contractarea de servicii de detecție și răspuns, la derularea de traininguri pentru familiarizarea angajaților cu noțiunile de Securitate cibernetică. Cererea a crescut, desigur, iar noi am valorificat condițiile de piață cu oferte pe măsură, actuale și eficiente.

Reporter: Compania a luat măsuri punctuale pentru a face față provocărilor pandemiei de Covid-19?

Bogdan Pismicenco: În principiu, noi eram cu toții oricum online. Am intrat, așadar, cu mare ușurință în regimul de lucru de la distanță permanent. La nivel global, ne-am ajustat serviciile de training, de exemplu, creând o platformă interactivă, segmentată pe nivele de cunoștințe, care înlocuiește cu succes trainingurile pe care, în trecut, le puteam derula online. Exemple ar putea fi multe, esential este că, pentru noi, tranziția a fost relativ simplă.

Reporter: Considerați că se va ajunge/rămâne la organizarea evenimentelor/cursurilor exclusiv online și dacă da, cât de pregătit este domeniul de IT&C să susțină acest lucru?

Bogdan Pismicenco: Cred că ducem dorul evenimentelor offline cu toții – și că vom reveni, cel puțin parțial, la ele, din momentul în care acest lucru va fi sigur. Dar vom fi mult mai selectivi și în ceea ce privește organizarea lor, și în ceea ce privește participarea. În materie de eficiență, online-ul și-a dovedit utilitatea în acest an și cred că se va menține pe o poziție importantă în continuare.

Reporter: Ce perspective de dezvoltare are domeniul pe care îl reprezentați?

Bogdan Pismicenco: Din păcate, infracționalitatea nu pare să scadă, nici în mediul offline nici în mediul online. Din fericire, suntem pregătiți să-i facem față – celei din mediul online – și așa cum ei caută mijloace de a înșela buna credință a oamenilor sau a trece peste măsurile și soluțiile de Securitate, așa căutăm și noi să le dejucăm, de fiecare data, planurile.

Reporter: Vă mulțumim! ■

"Serviciile 5G pot oferi companiilor o alternativă de conectivitate, fără cabluri, la viteze foarte mari"

(Interviu cu Dorin Odiațiu, Public Affairs, Partnerships and Wholesale Director Orange România)

O conectivitate neîntreruptă este o necesitate din momentul în care telemunca s-a răspândit pe scară largă. Despre rolul operatorilor telecom în procesul de digitalizare, dar și despre implementarea tehnologiei 5G, ne-a vorbit Dorin Odiațiu, Public Affairs, Partnerships and Wholesale Director Orange România.

Reporter: Care ar fi deciziile ce ar trebui luate la nivelul autorităților pentru dezvoltarea țării noastre din punct de vedere al digitalizării, reducând, astfel, decalajele față de statele din UE?

Dorin Odiațiu: În urmă cu un an, criza sanitară a generat un proces de "digitalizare accelerată", practic o accelerare a tendințelor deja existente de migrare a activității economice, educaționale, sociale în mediul digital. Procesul decurge în condiții bune, dar ne-a arătat că există loc de mai mult și de mai bine la toate capitolele. Rolul operatorilor telecom îl constituie asigurarea neîntreruptă a conectivității, premisa de bază a digitalizării. Dat fiind că această conectivitate a devenit o necesitate pentru toți, odată cu criza a devenit evidentă nevoia de a asigura disponibilitatea serviciilor noastre atât pentru locuitorii de la orașe, unde exista rețele performante, cât și pentru cei din mediul rural, din zonele mai puțin populate și mai greu accesibile. Pentru a contribui la extinderea și îmbunătățirea conectivității, statul român ar putea să simplifice birocrația istorică legată de autorizațiile de construcții pentru rețelele telecom, precum și să faciliteze obținerea de fonduri europene și alocarea lor pentru dezvoltarea accelerată a acestor rețele. Am fost bucuroși să observăm că sume importante sunt propuse pentru a fi alocate pentru acest scop în PNRR (Planul Național de Relansare și Reziliență) vedem acest lucru ca pe un semnal de susținere a nevoii de dezvoltare menționate și sperăm ca Planul să se implementeze.

Reporter: Ce ne puteți pune despre Legea implementării tehnologiei 5G?

Dorin Odiațiu: Această lege se referă la cerințele de securitate care trebuie respectate de către furnizorii de echipamente destinate rețelelor 5G. Ea se găsește în Parlament în momentul de față. Dată fiind importanța deosebită a legii pentru industria noastră și potențialele sale implicații asupra pieței, inclusiv asupra costurilor, credem că este necesar să alocăm timp suficient pentru discutarea tuturor aspectelor legate de ea. Claritatea formulărilor din lege, precum și predictibilitatea cadrului legislativ sunt la fel de esențiale pentru industria noastră ca și pentru orice alt domeniu. În perioada următoare vom propune anumite modificări pe text, tocmai în acest sens al clarificării. În același timp, dorim să solicităm existența unei confirmări formale că textul legii este aliniat cu prevederile europene în domeniul securității 5G, astfel încât să asigurăm predictibilitatea cadrului legislativ în care ne desfășurăm activitatea prin eliminarea riscului de a avea modificări pe această lege în perioada de după ce va fi emisă.

Reporter: Considerați că țara noastră este pregătită pentru implementarea tehnologiei 5G?

Dorin Odiațiu: Cu titlu general, este important de reținut că tehnologia 5G se poate implementa deja în România pe baza frecvențelor pe care operatorii le dețin în acest moment, pe un spectru pe care deja operăm, lucru care s-a și întâmplat. Așa-numita neutralitate tehnologică a licențelor de spectru face ca, la ora actuală, tehnologiile să poată fi implementate pe multiple benzi de frecvență, astfel încât avem o mare flexibilitate a utilizării. România este prima țară din Grupul Orange în care am lansat serviciile 5G, încă de la finalul anului 2019. Rețeaua Orange 5G a fost extinsă în 2020, iar astăzi este prezentă în 15 orașe din România, capitala fiind acoperită în totalitate. Privind prin perspectiva mediului de business, serviciile 5G pot oferi companiilor o alternativă de conectivitate, fără cabluri, la viteze foarte mari, de până la 1,2 Gbps. Mai mult decât atât, ne-am implicat și pe planul cercetării, iar aici trebuie să menționez inaugurarea recentă a primului laborator 5G din România, în colaborare cu Institutul de Cercetare Campus al Universității Politehnice București. Acesta permite testarea soluțiilor bazate pe 5G și le poate oferi astfel companiilor o multitudine de oportunități de dezvoltare.

Reporter: Ce așteptări aveți în urma implementării noii legi? Când credeți că va fi organizată licitația 5G?

Dorin Odiațiu: În ce privește legea, avem două așteptări: prima ar fi ca implementarea ei să nu genereze costuri suplimentare pentru operatori, iar a doua așteptare se referă la piața furnizorilor de echipamente, care trebuie să se mențină competitivă, spre binele consumatorilor finali. Când mă refer la competitivitate am în vedere prețurile pentru echipamente, care nu ar trebui să crească după implementarea legii. În ceea ce privește „licitația 5G", vorbim de un proces în care statul va supune licitației un anumit spectru de frecvențe care se pot utiliza cu ajutorul mai multor tehnologii, inclusiv 5G. Rețelele 5G sunt deja prezente în România, nu vorbim, așadar, de o licitație pentru licențe 5G sau tehnologie 5G. Licitația va fi organizată de ANCOM după ce toate actele necesare vor fi emise în prealabil de către autorități, iar data ei va depinde, așadar, de parcursul procesului legislativ în cazul fiecărui act.

Reporter: Cum apreciați cadrul legislativ din domeniu și măsurile adoptate de autorități pentru susținerea mediului de afaceri în pandemie?

Dorin Odiațiu: Așa cum menționam, ne dorim de multă vreme un cadru legislativ care să facă mai simplă, mai eficientă și mai rapidă dezvoltarea rețelelor telecom. În acest sens, ne bucurăm de faptul că preocuparea există și la nivel european și că pe 25 martie 2021 Comisia Europeană a emis un set de măsuri pentru conectivitate intitulate Connectivity Toolbox prin care statele membre sunt încurajate să ia masuri pentru aplicarea celor mai bune practici în sensul accelerării dezvoltării rețelelor 5G și a celor de fibră optică. În aceeași direcție, apreciem și faptul că în România noul cod al comunicațiilor aflat în lucru la Guvern cuprinde, la rândul său, un set de prevederi care facilitează dezvoltarea rețelelor telecom. Odată adoptat în forma actuală, acest cod va contribui la extinderea conectivității în toată țara.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare ale domeniului de IT&C?

- Dorin Odiațiu: Deși perioada pandemiei în care ne aflăm este în general imprevizibilă, perspectivele de dezvoltare a sectorului nostru par să fie extrem de încurajatoare. Suntem într-un moment în care industria IT&C își va accelera dezvoltarea, cu ambele sale componente: partea de IT, prin aplicații, platforme și soluții care vor face parcursul digital al clienților mai bogat și mai eficient, și componenta de comunicații, prin extinderea geografică și creșterea vitezei de transmisie. În ceea ce privește operatorii, condiția de bază a dezvoltărilor viitoare este ca ecosistemul per ansamblu (piața, reglementarea, furnizorii etc.) să permită ca eforturile investiționale depuse pentru dezvoltarea rețelelor să se regăsească în venituri și, implicit, în indicatori financiari sustenabili.

Reporter: Vă mulțumim! ■

SECURITATE CIBERNETICA

„Un atac cibernetic care să priveze accesul la comunicarea online ar putea fi devastator şi chiar letal”

(Interviu cu Raluca Săceanu, general manager în cadrul Smarttech247)

● Bugetele alocate serviciilor şi tehnologiilor de protecție cibernetică au înregistrat o dublare în mai puțin de un an

Trecerea activității în online pentru numeroase companii a însemnat, totodată, și o creștere a atacurilor cibernetice. Sepecialiștii în securitate cibernetică s-au confruntat cu un număr mai mare de atacuri cibernetice în 2020, față de anii precedenți, cu amenințări din ce în ce mai ample și elaborate. Astfel, a devenit clar că nicio afacere nu este sigură, iar profesioniștii din cybersecurity se confruntă cu provocări tot mai complexe.

În plus, un atac cibernetic care să priveze companiile, organizațiile, instituțiile publice și chiar persoanele private sau familiile de accesul la comunicarea online, terminale, datele personale (e.g. fișele medicale) ar putea fi devastator și chiar letal.

Raluca Săceanu, general manager în cadrul Smarttech247, ne-a declarat în cadrul unui interviu: „În cele mai cumplite scenarii, atacurile cibernetice pe scară largă ar putea provoca defecțiuni ale infrastructurilor critice cu impact pe scară largă asupra unor comunități întregi, punând în pericol furnizarea de servicii de bază (medicale, sisteme și rețelele publice de transport, gaze, apă, electricitate etc)”.

Domnia sa ne-a vorbit de principalele provocări ale industriei, despre măsura în care au crescut riscurile de securitate în timpul pandemie, dar și despre cum se pot apăra companiile în fața atacurilor cibernetice.

Reporter: Cum a evoluat industria securității cibernetice în pandemie?

Raluca Săceanu: Epidemia de coronavirus a forțat întreprinderile din întreaga lume să treacă rapid la lucrul la distanță, pentru a-şi continua operațiunile. În timp ce unele companii au fost mai pregătite pentru această tranziție decât altele, toate organizațiile au avut de-a face cu o creştere masivă a numărului de atacuri cibernetice şi mulți au descoperit că nu dispun de cultură, practicile şi tehnologiile necesare de securitate cibernetică pentru a face tranziția în mod eficient într-un mod sigur. În acest context, sectorul serviciilor de securitate cibernetică a înregistrat o dezvoltare considerabilă.

Reporter: Care sunt astăzi principalele provocări ale sectorului?

Raluca Săceanu: Provocările ample ale securității cibernetice din 2020, culminând cu atacul pe scară largă al furnizorului de soluții Solarwinds, au fost ca un duş rece pentru factorii de decizie din întreaga lume, punând în evidență încă odată, dacă mai era nevoie, importanța sporită a securității cibernetice. Securitatea cibernetică este o problemă la nivel de Board Director acum pentru tot mai multe firme, instituții, organizații (inclusiv guvernamentale). Fără îndoială, subiectul securității informațiilor, datelor şi rețelelor a devenit unul central pentru organizațiile din fiecare industrie şi verticală. Cu amenințări din ce în ce mai ample şi elaborate, a devenit clar că nicio afacere nu este sigură, iar profesioniştii din cybersecurity se confruntă cu provocări complexe pe mai multe fronturi: 1) Inginerie Socială; 2) Dispozitive/terminale/comunicații mobile compromise; 3) Limitarea încălcărilor - Problema cu multe dintre atacurile cibernetice care au loc astăzi este că, odată ce hackerul încalcă cu succes rețeaua, accentul se mută apoi pe răspândirea razei de acțiune, cât mai repede şi mai mult posibil; 4) Uzură fizică provocată de volumul alertelor/amenințărilor – APT's; 5) Decalajul în materie de competențe – prăpastia rămasă între nevoia de experți calificați în domeniul securității cibernetice şi piața reală a personalului disponibil.

Reporter: În ce măsură au crescut riscurile cibernetice având în vedere că multe companii şi-au mutat activitatea în online?

Raluca Săceanu: Atât companiile private, cât şi întreprinderile şi organizațiile din sectorul public oferă sau aplică din ce în ce mai multe politici de “telemuncă”, iar interacțiunile sociale au devenit rapid şi preponderent desfăşurate în online. În acest context, fără precedent până astăzi, un atac cibernetic care să priveze companiile, organizațiile, instituțiile publice şi chiar persoanele private sau familiile de accesul la comunicarea online, terminale, datele personale (e.g. fişele medicale) ar putea fi devastator şi chiar letal. În cele mai cumplite scenarii, atacurile cibernetice pe scară largă ar putea provoca defecțiuni ale infrastructurilor critice cu impact pe scară largă asupra unor comunități întregi, punând în pericol furnizarea de servicii de bază (medicale, sisteme şi rețelele publice de transport, gaze, apă, electricitate etc).

În cele mai cumplite scenarii, atacurile cibernetice pe scară largă ar putea provoca defecțiuni ale infrastructurilor critice cu impact pe scară largă asupra unor comunități întregi, punând în pericol furnizarea de servicii de bază (medicale, sisteme şi rețelele publice de transport, gaze, apă, electricitate etc)".

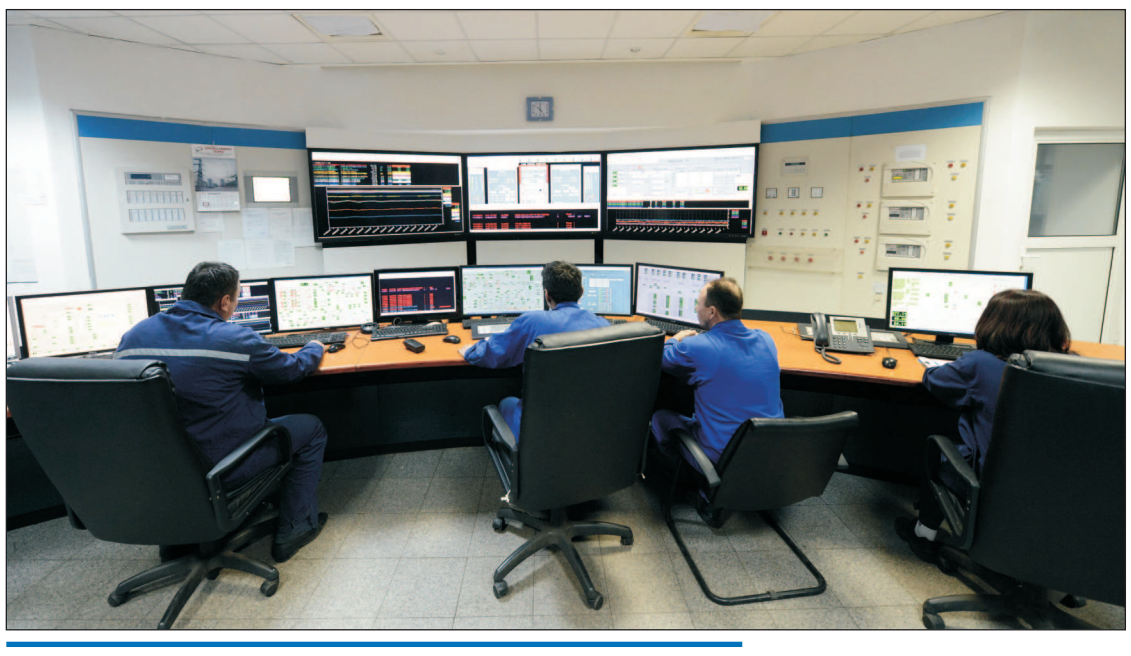

Reporter: Cum pot companiile să se protejeze în fața atacatorilor cibernetici tot mai dezvoltați?

Raluca Săceanu: Un prim pas esențial este recunoaşterea securității cibernetice ca fiind o prioritate strategică. Odată cu transformarea digitală activă, este necesar ca o afacere să rămână atentă la riscurile digitale, plasându-le alături de alte amenințări în profilul de risc al companiei. Acestea constituie baza unei strategii de securitate cibernetică, în care ar trebui să fie implicate atât directorul executiv, cât şi CISO.

Creşterea rezilienței cibernetice implică o abordare adecvată de gestionare a riscurilor şi a crizelor, sprijinind companiile să se pregătească pentru orice situații de urgență, să le crească reziliența şi capacitatea de a atenua consecințele cu succes. O abordare orientată spre riscuri implică introducerea de măsuri preventive şi definirea potențialelor amenințări, în timp ce practicile de gestionare a crizelor şi foile de parcurs privind redresarea, fac posibil răspunsul eficient la o criză. Nu în ultimul rând, pregătirea şi educarea angajaților în ceea ce priveşte elementele de bază ale igienei cibernetice. Mai pe scurt, alfabetizarea cibernetică a angajaților.

Reporter: Ce soluții propune Smarttech247 companiilor pentru protejarea lor în fața riscurilor cibernetice?

Raluca Săceanu: Un prim sfat este acela de a implementa măsuri de bază precum sisteme de anti phishing şi educare a angajaților, programe de securizare a parolelor, antivirus şi firewall. De asemenea, este foarte important ca angajaților să nu li se permită folosirea laptopurilor personale sau altor dispozitive care nu fac parte dintr-un sistem centralizat şi controlat, care nu sunt protejate corespunzător. În al doilea rând, având în vedere numărul crescător ale atacurilor de ransomware, back-up-ul este foarte important. Companiile care sunt victimele unui atac de ransomware şi care nu fac backup în mod corespunzător, rămân fără access la informațiile lor.

Pentru companiile mai mari sau care dețin informații critice precum proprietatea intelectuală, recomandăm măsuri de monitorizare a atacurilor în timp real, cât şi programe de incident response, sisteme de verificare a vulnerabilităților (recomandăm o scanare odată la 3 luni minim) şi totodată aplicarea patch-urilor pentru a preveni exploatarea vulnerabilităților este foarte importantă.

Reporter: Având în vedere dezvoltarea sectorului IT&C şi în aceeaşi măsură a atacurilor cibernetice, în ce măsură au crescut bugetele alocate de companii pe acest sector?

Raluca Săceanu: Bugetele alocate serviciilor şi tehnologiilor de protecție cibernetică s-au majorat de la 3-5%, la 8-10%, după declanşarea pandemiei, adică au înregistrat o dublare în mai puțin de 1 an.

Este foarte important ca angajaților să nu li se permită folosirea laptopurilor personale sau altor dispozitive care nu fac parte dintr-un sistem centralizat şi controlat, care nu sunt protejate corespunzător. În al doilea rând, având în vedere numărul crescător al atacurilor de ransomware, back-up-ul este foarte important".

Reporter: Lipsa profesioniştilor din piață este o problemă care începe să apară şi în sectorul IT&C. Cum reuşeşte Smarttech să găsească forță de muncă calificată?

Raluca Săceanu: Recrutarea online reprezintă un mod benefic de a atrage un număr de candidați mare într-un termen scurt şi de a-i selecta pe cei ale căror aptitudini se potrivesc cu cerințele noastre. Posturile noastre sunt deschise şi celor care locuiesc în afara Bucureştiului. Un tip de activitate de recrutare online pe care l-am lansat recent a fost Academia de Securitate Cibernetică pentru Femei (Women in Cybersecurity). Acest program de educație a fost lansat de Smarttech247, în 2020, şi are că obiective: soluționarea deficitului de forță de muncă specializată în securitatea cibernetică şi menținerea unui echilibru între numărul de bărbați şi cel al femeilor care lucrează în această industrie.

De asemenea, am dezvoltat parteneriate de cercetare şi training cu universități din România, precum Universitatea Politehnică din Bucureşti, Facultatea de Antreprenoriat, Ingineria şi Managementul Afacerilor sau ASE, proces care va continua şi în viitor, prin extinderea colaborării şi cu alte instituții de învățământ. Relația a fost una constructivă, atât pentru companie, cât şi pentru studenți. Peste jumătate din echipa din România a fost formată din studenți pregătiți în programe de internship şi training in-house.

Reporter: Ce planuri de dezvoltare are Smarttech?

Raluca Săceanu: Smarttech247 îşi va continua activitatea de expansiune pe teritoriul Europei cu obiectivul de a deschide birouri în Marea Britanie şi de a mări echipa din România, Irlanda şi Polonia. În momentul de față, clienții noştri sunt în principal companii multinaționale, dar avem în plan să introducem o gamă de produse şi servicii noi dedicate şi întreprinderilor mici şi mijlocii, iar spre finele anului 2021, vom lansa trei produse proprii noi de securitate cibernetică dezvoltate în centrul nostru de R&D.

Pe termen mediu şi lung (2022 – 2025) estimăm o creştere de până la 300 de angajați şi intenționăm să creştem veniturile cu minim 150%. Vom continua să investim în dezvoltarea de produse şi soluții inovatoare de cybersecurity şi în crearea a unor noi centre de Cybersecurity Monitoring & Incident Response în Europa.

Reporter: Care sunt aşteptările financiare ale companiei pentru anul în curs?

Raluca Săceanu: Cifra noastră de afaceri a crescut în 2020 cu circa 25% față de 2019 şi estimăm că până la sfârşitul anului 2022 ne vom tripla veniturile, față de acelaşi an de referință, 2019.

Reporter: Vă mulțumesc! ■

EDUCATIE

”Pandemia a dezvăluit două probleme majore - una de infrastructură şi una de competenţe”

(Interviu cu Evelina Necula, co-fondator şi CMO Kinderpedia)

Educația a fost unul dintre domeniile cel mai puternic afectate de lockdown și de restricțiile ce au urmat. Evelina Necula, co-fondator și CMO Kinderpedia, ne-a vorbit despre provocările din domeniul educației în ”epoca online”, despre pandemia care a acționat ca un agent de digitalizare în numeroase sectoare ale economiei și societății, dar și despre provocările viitoare.

Reporter: Sectorul de IT&C a crescut puternic în pandemie, perioadă în care interesul pentru platformele de întâlniri şi cursuri online a fost enorm. Care a fost evoluția acestei piețe în 2020?

Evelina Necula: Ecosistemul startup-urilor tech din Europa a atras, în 2020, investiții de 42,8 miliarde euro, un nou record anual, în creştere cu 14,8% a valorii față de recordul anterior stabilit în 2019, conform PitchBook. Acestea au luat forma a 9.341 de tranzacții. În România, un raport al EY evidențiază creşterea cu 27% a numărului total al rundelor de finanțare, cât şi cu 20% a capitalului local atras. Cu o valoare medie de aproximativ jumătate de milion de euro per rundă, 2020 a fost cel mai activ din ultimii trei ani, în ceea ce priveşte investițiile de tip seed. Ca parte a acestui fenomen, întrucât Kinderpedia a atras o investiție de tip seed în 2020, suntem optimişti cu privire la potențialul de creştere al ecosistemului, care se va demonstra în următorii ani. Mai mult, salutăm participarea investitorilor locali, atât de tip VC, cât şi angel investors şi implicarea acestora în startup-uri cu impact social din sectoare emergente precum edtech sau healthtech.

Coroborate cu un sprijin strategic din partea autorităților, aceste investiții pot să accelereze transformarea societății cu ajutorul tehnologiei şi să aducă un răspuns prompt şi eficient la unele dintre cele mai apăsătoare probleme cu care se confruntă astăzi sănătatea, educația şi nu numai. Instituțiile statului pot contribui la validarea şi scalarea unor soluții inovatoare din zona startup-urilor autohtone, prin parteneriate si proiecte pilot, dar mai ales prin permiterea accesului acestora la o piață liberă, competitivă, în care să îşi poată demonstra valoarea şi impactul.

Reporter: Se poate vorbi de oportunități şi dezavantaje generate de pandemie pentru sectorul în care activați?

Evelina Necula: Pandemia a acționat ca un agent de digitalizare în numeroase sectoare ale economiei şi societății. Pentru că educația a fost unul dintre domeniile cel mai puternic afectate de lockdown şi de restricțiile ce au urmat, nevoia de conectare cu ajutorul tehnologiei a dus la o mai mare deschidere față de soluțiile digitale existente. Oportunitățile pe care le-a deschis pandemia s-au materializat într-o mai bună înțelegere a nevoii de digital şi de inovație, atât pentru actul propriu zis de predare-învățare, care trebuie să se reinventeze şi să păşească în secolul 21, cât şi pentru simplificarea proceselor administrative la nivelul şcolii şi pentru relația dintre dascăl şi familie, ca piloni principali în evoluția şcolarului sau a preşcolarului.

Pentru Kinderpedia, criza Covid 19 a venit ca o provocare de a ne adapta la noile nevoi ale educației şi de a ne demonstra impactul la scară largă. Încă din 2019, începusem un demers de scalare a soluției noastre către educația publică, ceea ce ne-a familiarizat un pic cu modul de lucru al şcolilor şi grădinițelor de stat. Când a debutat lockdown-ul, ne-a luat 5 zile să integrăm pe Kinderpedia un modul de predare video la distanță şi să le permitem profesorilor să se conecteze cu clasa lor de oriunde. Oportunitatea a fost aceea de a continua, în pas accelerat, dezvoltarea funcționalităților de clasă virtuală la care începusem să lucrăm încă din vara anului 2019, când am lansat catalogul virtual. A urmat în scurt timp lansarea modulului de teme, care este astăzi unul dintre cele mai intens folosite, atât de către utilizatorii Kinderpedia din sectorul public, cât şi din cel privat. În prezent, sunt înregistrați pe Kinderpedia peste 150.000 de utilizatori din 2000 de şcoli şi grădinițe din România şi din lume. Aproximativ 80% dintre utilizatori folosesc astăzi platforma gratuit.Un pas decisiv în evoluția ulterioară a platformei l-a constituit decizia luată la începutul lunii martie 2020, când am oferit Kinderpedia gratuit şcolilor publice, fără alte clauze şi condiții, pentru a fi utilizată până la finalul anului şcolar. Mai mult decât atât, am selectat 11 module – cele mai utile profesorilor – şi le-am oferit gratuit pe viață. Toate acestea s-au concretizat într-un protocol semnat cu Ministerul Educației şi Cercetării pe 19 martie 2020.

„2020 ne-a adus un rezultat financiar dublu față de 2019. Am încheiat anul cu venituri de aproximativ 200.000 euro, dar şi cu un număr de peste 150.000 de utilizatori, dintre care mai mult de 80% folosesc Kinderpedia gratuit".

Dezavantajele aduse de aceasta criză sunt legate de modul în care ea a afectat educația privată în ultimul an. Am făcut eforturi mari pentru a fi alături de clienții şi utilizatorii noştri în momentele dificile pe care le-au traversat şi le traversează încă, în acest context lipsit de predictibilitate. O provocare pe care am înfruntat-o cu toții vine din modul centralizat şi directiv în care Ministerul Educației a răspuns acestei crize, îndrumând şcolile şi chiar grădinițele publice către două soluții tehnologice globale de la Google şi Microsoft, lipsite de suport local pentru profesori şi neadaptate nevoilor specifice ale educației din România. Impunerea unei tehnologii sau a alteia, fără consultarea utilizatorilor, duce la un grad mai slab de adopție şi utilizare ulterioară a acesteia, ceea ce s-a şi văzut recent, când, puse în fața valului trei al pandemiei, autoritățile au trimis educația într-o vacanță de o lună, ca soluție “de avarie”. Această decizie reflectă nivelul slab de performanță al şcolii online, la nivel național şi atitudinea de rezistență a profesorilor în fața instrumentelor şi resurselor insuficiente care le-au fost puse la dispoziție.

Această pandemie a dezvăluit două alte probleme majore, una de infrastructură şi una de competențe. La nivel de infrastructură, deşi a trecut deja un an de la debutul crizei, ne confruntăm încă cu lipsa de acces la internet în numeroase localități, dar şi cu insuficiența mijloacelor tehnologice pentru scoli, profesori şi elevi, atât de necesare pentru a se conecta şi a lucra online. La nivel de competențe ale cadrelor didactice, cu tot efortul depus de toți actorii implicați, inclusiv de societatea civilă, considerăm că mai avem mult de lucru până când vom putea vorbi despre profesori digitali, peste tot în România.

Reporter: Există modificări semnificative ale raportul cerere-ofertă în ultimul an?

Evelina Necula: În 2020 a crescut nevoia de soluții digitale în domeniul educației. Spre deosebire de anii precedenți, am remarcat o recunoaştere şi o mai bună înțelegere a acestei nevoi, atât la nivelul şcolilor, cât şi al profesorilor. Pentru a vorbi de cerere, educația trebuie să fie finanțată şi piața să fie liberă şi transparentă, astfel încât utilizatorii, adică şcolile, să poată face un proces de achiziție obiectiv, pe criterii de performanță. În contextul în care Ministerul Educației a trimis toate instituțiile publice de învățământ exclusiv către platforme gratuite, nu putem vorbi încă de o piață edtech pentru educație, cel puțin, la nivelul educației publice. Dacă ne referim la piața educației private, ne-am bucurat să vedem că recunoaşterea caracterului inovator şi a impactului social de care s-a bucurat Kinderpedia în ultimii doi ani ne-a făcut soluția preferată de prestigioase şcoli româneşti, dar şi de francize educaționale internaționale precum Maple Bear. Pentru cei din urmă, suntem deja sistem unic de operare în două regiuni – Europa Centrală şi de Est şi Emiratele Arabe Unite.

Reporter: În activitatea dumneavoastră, ce probleme întâmpinați şi ce rezolvări vedeți pentru soluționarea acestora?

Evelina Necula: Dacă eşti profesor în România astăzi, e o probabilitate foarte mare să nu fi participat niciodată la un dialog serios despre oportunitatea folosirii tehnologiei în educație. Faptul că s-au închis şcolile într-o zi şi că, după o vreme, s-a trimis o circulară să meargă toată lumea pe o platformă sau alta nu rezolvă problema motivației, care este, momentan, una circumstanțială. Am vorbit frecvent despre nevoia de a se comunica la scară largă ce poate aduce bun tehnologia în educație. Un astfel de discurs, însoțit de o pregătire temeinică a dascălilor şi de instrumente adaptate nevoilor acestora ar putea reduce semnificativ rezistența pe care o vedem astăzi în utilizarea tehnologiei.

Şcoala online, aşa cum s-a făcut ea până acum în majoritatea şcolilor, a adus frustrare şi oboseală, atât la profesori, cât şi la elevi şi familii. Ca tehnologia să devină un partener pentru educație pe termen lung, e nevoie ca toți cei implicați să îi înțeleagă beneficiile. Le menționez pe scurt aici: acces neîngrădit la educație de calitate, curriculum relevant, cu conținut interactiv, învățare personalizată, suport şi resurse variate pentru actul de predare, feedback prompt, individualizat pe nevoile fiecărui copil, evaluare corectă, obiectivă şi transparentă, eficiență la nivelul proceselor administrative şi comunicare eficientă cu familia. Dacă ne uităm şi mai departe, tehnologia ne poate ajuta să corectăm câteva dintre tarele educației din România – rata mare a abandonului şcolar, analfabetismul funcțional. Nu în ultimul rând, ea poate să îmbunătățească statutul profesorului, în şcoală şi în societate. Privind către ținta noastră şi către drumul critic ce ne poate duce acolo, cred că două intervenții la nivel macro ar fi binevenite. Pe de o parte, o piață deschisă a soluțiilor tehnologice pentru educație, cu standarde de valoare obiective şi criterii de achiziție transparente şi eficiente ar stimula un mediu concurențial de care ar beneficia utilizatorii – şcolile, profesorii, elevii, sistemul de învățământ, în general. Pe de altă parte, stimularea unui ecosistem edtech dinamic va duce la validarea impactului soluțiilor tehnologice construite în România şi va permite scalarea acestora, atât la nivel național, cât şi peste hotare. Astfel, antreprenoriatul local şi inovația românească vor aduce mai multă valoare economiei locale, dar şi societății. Mai rămân de menționat, între probleme, infrastructura tehnologică deficitară la nivelul educației din România – accesul la internet şi dotarea cu dispozitive tehnologice a şcolilor, dar şi a familiilor. Acesta este un domeniu de intervenție strategică pe care sperăm ca autoritățile să îl adreseze măcar până la toamnă.

Reporter: Punctual, pe domeniul dumneavoastră, cum apreciați cadrul legislativ şi măsurile adoptate de autorități pentru susținerea mediului de afaceri în pandemie?

Evelina Necula: În cazul Kinderpedia, putem vorbi mai degrabă de sprijinul pe care l-am oferit în ultimul an. Cu toate acestea, vedem un potențial uriaş de a creşte domeniul edtech local cu sprijinul autorităților şi de a ne maximiza impactul în educație şi apoi în societate. Pentru ca acest potențial să se materializeze, revenim la cele două recomandări de mai sus: o piață a soluțiilor pentru educație deschisă, cu criterii de valoare şi standarde de achiziție, dar şi o orientare strategică a autorităților către stimularea ecosistemului edtech local, ca partener în transformarea educației.

Reporter: Care au fost măsurile abordate de companie pentru a face față provocărilor pandemiei de Covid-19? Ce obiective de investiții derulați în acest moment şi care este bugetul alocat?

Evelina Necula: Am vorbit mai sus despre cum am adaptat produsul, în doar câteva zile, ca să răspundă noilor nevoi ale profesorilor şi elevilor. Ca să ținem pasul cu numărul în creştere al utilizatorilor şi să le oferim suport în timp real, am crescut echipa. Ne-am maximizat resursele printr-o nouă rundă de finanțare, de aproximativ jumătate de milion de euro, pe care am realizat-o la mijlocul anului 2020. Aceasta ne oferă premisele necesare pentru a ne atinge următoarele obiective, atât în ceea ce priveşte dezvoltarea produsului, cât şi accesarea de noi piețe. Lucrăm în prezent la un modul de evaluare a progresului şcolar, dar şi la extinderea Kinderpedia în Portugalia, Elveția, UK etc. Pe lângă rolul de facilitatori ai conectării, ne străduim să fim şi o sursă utilă de informație şi inspirație pentru profesori, cu ajutorul conferințelor şi al atelierelor organizate, prin intermediul social media şi al blogului Kinderpedia.

Reporter: Care este cifra de afaceri realizată în 2020 comparativ cu anul anterior şi ce estimări aveți pentru 2021?

Evelina Necula: 2020 ne-a adus un rezultat financiar dublu față de 2019. Am încheiat anul cu venituri de aproximativ 200.000 euro, dar şi cu un număr de peste 150.000 de utilizatori, dintre care mai mult de 80% folosesc Kinderpedia gratuit. Pentru anul în curs ținem o cifră de afaceri de 1.000.000 de euro.

Reporter: Considerați că organizarea evenimentelor/cursurilor exclusiv online va fi o constantă în viitor şi cât de pregătit este domeniul să susțină acest lucru?

Evelina Necula: Întâlnirile online vor rămâne un fenomen în societate, atât în educație, cât şi în business şi în Horeca, ceea ce accentuează importanța dezvoltării de soluții sustenabile pentru nevoile de conectare ale acestor sectoare şi nu numai.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare?

Evelina Necula: Tehnologia transformă educația în toate formele ei, iar fenomenul este ireversibil. Din fericire! Conținutul predării este influențat de noile tehnologii digitale, atât în profunzime, cât şi ca mod de prezentare. Felul în care comunicăm şi ne organizăm în raport cu şcoala este şi el reinventat de tehnologie şi creează un mediu de lucru digital, personalizat şi sigur, pentru fiecare utilizator. Anul de pandemie pe care tocmai îl lăsăm în urmă ne-a determinat să regândim modul în care elevii au acces la educație şi tehnologia a demonstrat că poate fi un facilitator, prin instrumente complete de clasă virtuală. Evaluarea şi monitorizarea progresului şcolar vor fi profund transformate de tehnologie. Chiar acum lucrăm la un modul nou Kinderpedia, care le va permite dascălilor să înregistreze progresul copiilor şi să îl împărtăşească cu familiile. Dacă ar fi să mă refer la o singură tehnologie, cred că inteligența artificială va aduce foarte multă valoare educației, prin personalizarea conținutului educațional în funcție de progresul individual al fiecărui elev.

Reporter: Vă mulțumesc!■

„Pentru că educația a fost unul dintre domeniile cel mai puternic afectate de lockdown şi de restricțiile ce au urmat, nevoia de conectare cu ajutorul tehnologiei a dus la o mai mare deschidere față de soluțiile digitale existente".

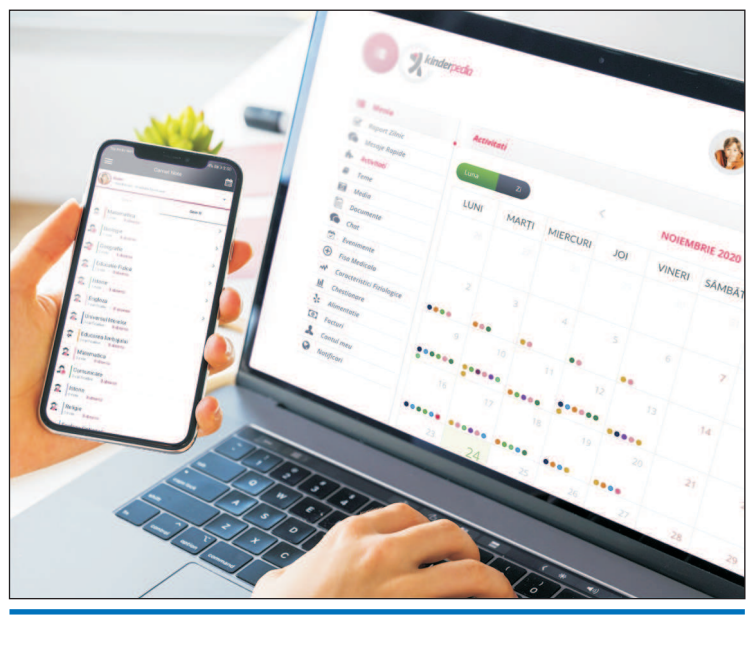

TELECOMUNICATII

IT&C a fost sectorul cu cel mai mare ritm de creştere, în 2020

(Interviu cu Vladan Pekovic, CEO Telekom România)

Nevoia de predictibilitate a mediul de afaceri este susținută de Vladan Pekovic, CEO Telekom România. Răspunzându-ne la întrebări, domnia sa a atins mai multe puncte sensibile ale pieței de IT&C şi a vorbit despre provocările din ultimul an, unul deosebit din toate punctele de vedere.

Reporter: Nevoia oamenilor de a face apel la tehnologie s-a acutizat în pandemie. Cum a evoluat piața de IT&C în 2020, an marcat de criza sanitară?

Vladan Pekovic: În ultimii 5-6 ani, sectorul IT&C din România a avut o evoluție foarte bună, contribuind la formarea produsului intern brut în jur de 6-7%, în fiecare an. Anul 2020 nu a făcut excepție, PIB-ul României beneficiind de o contribuție de 6.8% din partea acestui sector. Ce este însă demn de menționat pentru anul 2020 este că IT&C a fost sectorul cu cel mai mare ritm de creştere, peste 10% față de anul precedent. Deşi la începutul acestei perioade era dificil de estimat ce se va întâmpla, sectorul informațiilor şi comunicațiilor avea, totuşi, un prognostic bun. Această criză a reprezentat o provocare pentru întreaga societate, iar noi am făcut tot ce a fost posibil pentru a răspunde nevoilor de conectivitate şi digitalizare în creştere ale tuturor, fie persoane fizice sau firme şi instituții publice.

Reporter: Există modificări ale raportului cerere/ofertă în ultimul an?

Vladan Pekovic: Cererea pentru serviciile noastre fixe şi mobile, atât din partea populației, cât şi din zona de business, au înregistrat creşteri semnificative. Din perspectiva ofertei, în prima etapă am vrut să ne asigurăm de continuitatea şi stabilitatea serviciilor noastre şi am avut grijă să asigurăm o rețea bine dezvoltată şi dimensionată, capabilă să răspundă nevoilor din domeniile critice: spitale, autorități, mediul de afaceri. Totodată, asigurarea unui trafic care să permită desfăşurarea activității clienților noştri a reprezentat o altă prioritate.

Ulterior, o mare parte din produsele şi serviciile noastre au venit în întâmpinarea provocărilor acestei perioade, atât prin prisma varietății de produse, cât şi a prețurilor. Am lansat produse unice în piață şi am acordat reduceri semnificative, având mereu în prim plan obiectivul nostru principal, acela de a ține România conectată. Ne-am asumat acest deziderat şi considerăm că eforturile echipei Telekom România au făcut ca acest lucru să se întâmple.

Reporter: Cum apreciați că a decurs digitalizarea în această perioadă de criză şi care ar fi deciziile ce ar trebui luate la nivelul autorităților pentru dezvoltarea țării noastre din acest punct de vedere, reducând, astfel, decalajele față de statele din UE?

Vladan Pekovic: Din interacțiunile avute în acest an cu clienții noştri pot spune că toți au accelerat inițiativele de digitalizare. Mediul privat a funcționat o bună parte din anul 2020 pe modul trial&error, din necesitatea de a-şi continua activitatea şi, mai mult, din dorința de a rămâne relevanți într-un context cu foarte multe modificări în comportamente şi preferințe. Chiar şi în zona de rezidențial, mediul online a fost un factor extrem de prezent în cotidian pentru a putea rămâne aproape de cei dragi şi pentru a ne satisfice nevoia de informații într-o perioadă cu aşa multe incertitudini. Desigur, poate nu toate inițiativele au avut efectul scontat, în principal pentru că nimeni nu dispunea de predictibilitate sau stabilitate pentru a putea identifica exact acele măsuri ce vor funcționa, cu ce impact şi cât de repede. Însă, perioadele de criză au această caracteristică şi nu vreau să apreciez dacă digitalizarea forțată a decurs bine sau nu. Ce ştiu însă sigur, este că ritmul a fost extrem de rapid, cu eforturi pe măsură. Iar reziliența, mai ales în mediul privat, a fost admirabilă.

În ceea ce priveşte măsurile necesar a fi luate de autorități pentru diminuarea decalajelor de digitalizare față de alte țări din UE, aş menționa digitalizarea administrației publice ca principală prioritate a acestora. Vedem că în multe țări puternic digitalizate, oamenii nu vizitează fizic instituțiile statului decât poate atunci când îşi schimbă statutul civil, iar companiile beneficiază de modalități eminamente digitale în relația cu statul sau autoritățile fiscale. Cu cât mai repede şi mai mult se investeşte în digitalizarea mediului public, cu atât mai mult vom asista la un efect multiplicator în digitalizarea mediului privat şi a populației.

Reporter: Ce ne puteți spune despre implementarea tehnologiei 5G?

Vladan Pekovic: Tehnologia 5G este importantă pentru noi, cu atât mai mult cu cât considerăm că va deveni din ce în ce mai relevantă pentru sectorul telecomunicațiilor la nivel global şi va avea aplicabilitate mare la nivelul mediului de afaceri şi în societate. Premisa esențială pentru materializarea rapidă a beneficiilor 5G este instituirea unui mediu predictibil, de natură a încuraja investițiile în infrastructură.

Telekom Romania a avut inițiative consistente în ceea ce priveşte tehnologia 5G şi programe pilot deja implementate în România cu rezultate foarte bune. Suntem pe o traiectorie bine poziționată, ştim ce avem de făcut şi vom face ce trebuie la momentul potrivit. Pe de alta parte, această tehnologie performantă vine cu anumite costuri, fie că vorbim de achiziția licențelor de operare, de costurile construirii rețelei şi alte costuri opraționale, de terminale compatibile. Cred că anul 2020 ne-a dovedit tuturor că avem capabilități, la nivel național, să mişcăm lucrurile către obiective ambițioase.

> *Traficul de internet, mobil şi fix, a crescut, cu 20-25% față de medie. În aceeaşi perioadă, traficul de minute naționale a crescut cu 24% comparativ cu perioada de dinaintea pandemiei. Durata apelurilor a înregistrat, de asemenea, o creştere, de 20% pe segmentul voce mobilă şi până la 50% pe segmentul voce fixă. Dar am fost pregătiți pentru toate aceste creşteri, iar rețelele noastre au sprijinit cu succes clienții în această perioadă".*

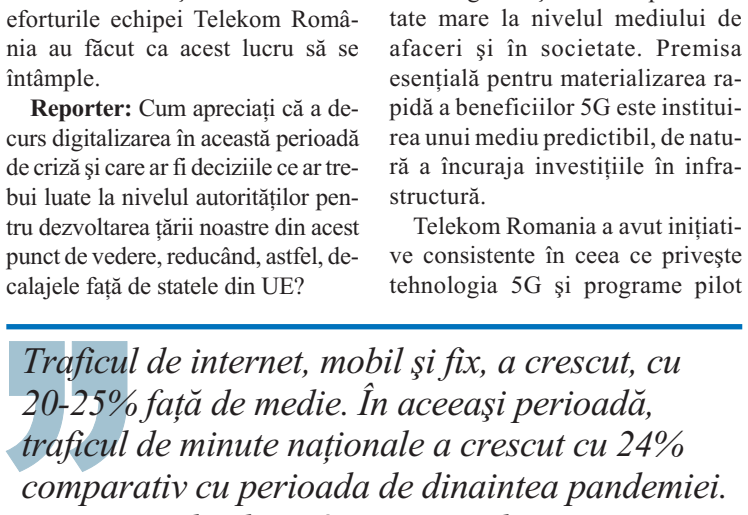

Reporter: Ce probleme întâmpinați în activitatea dumneavoastră şi ce rezolvări vedeți pentru soluționarea acestora?

Vladan Pekovic: Activăm într-un domeniu vital, iar operațiunile noastre sunt strâns legate de contextul sanitar şi economic. Efectele restricțiilor, de mobilitate sau de altă natură, ajung şi la noi prin intermediul clienților şi partenerilor noştri de afaceri. Diminuarea acestora şi, concomitent, creşterea nivelului de încredere într-o revenire economică, dar şi socială, sunt posibile numai în contextul unei rate de vaccinare ridicată. România are un progres bun în acest sens.

Reporter: Cum apreciați cadrul legislativ din domeniu şi măsurile adoptate de autorități pentru susținerea mediului de afaceri?

Vladan Pekovic: Cuvântul de ordine al măsurilor adoptate de autorități pentru susținerea mediului de afaceri în pandemie este coerență. Măsurile întreprinse au venit prompt şi interconectate între ele, fie că vorbim de măsuri monetare, fiscale, moratoriul public, şomaj tehnic, pachete de suport pentru anumite sectoare sau măsuri în domeniul sanitar. Privind în urmă, sigur vom identifica cazuri unde acestea nu au funcționat cum ne-am aşteptat sau cazuri unde ar fi trebuit intervenit de altă manieră, însă, în ansamblu, apreciez măsurile implementate ca fiind rezonabile. Dovadă stau şi rezultatele la nivel macro ale economiei României şi revizuirea recentă, în sus, a previziunilor macroeconomice pentru perioada următoare.

Reporter: Care au fost măsurile abordate de companie pentru a face față provocărilor pandemiei de Covid-19?

Vladan Pekovic: Încă de la începutul pandemiei ne-am concentrat pentru a menține România conectată; toate domeniile de activitate aveau nevoie stringentă de legături stabile la internet sau de servicii de voce. Faptul că am reuşit să răspundem nevoii de conectivitate a clienților noştri a contat foarte mult pentru echipele noastre şi pentru capacitatea lor de adaptare. Ne-am concentrat foarte mult pe siguranța fizică a colegilor noştri şi a familiilor lor, şi pe cea a clienților noştri. Continuarea activității a fost o provocare generală, iar pentru aceasta am adoptat instrumentele de lucru necesare acestui context, inclusiv work from home, acolo unde a fost posibil, şi securizarea resurselor financiare ale companiei. Astfel, am putut asigura furnizarea serviciilor noastre la cel mai înalt nivel de calitate şi, în acelaşi timp, am asigurat siguranța angajaților. De asemenea, i-am sprijinit pe clienți care, la rândul lor, au trebuit să facă față diferitelor provocări generate de pandemie. Provocarea a constat în faptul că a fost necesar să ne adaptăm rapid la noile condiții de lucru, în acelaşi timp anticipând ce nevoi vor avea clienții noştri.

Am reuşit în timp record să punem la punct întreg sistemul de lucru la distanță; am luat toate măsurile necesare pentru a furniza servicii de telecomunicații în parametri normali. Traficul de internet, mobil şi fix, a crescut, cu 20-25% față de medie. În aceeaşi perioadă, traficul de minute naționale a crescut cu 24% comparativ cu perioada de dinaintea pandemiei. Durata apelurilor a înregistrat, de asemenea, o creştere, de 20% pe segmentul voce mobilă şi până la 50% pe segmentul voce fixă. Dar am fost pregătiți pentru toate aceste creşteri, iar rețelele noastre au sprijinit cu succes clienții în această perioadă. Totodată, ne-am asigurat că facem onboardingul clienților cât mai simplu (online sau la distanță, cu semnatură electronică/scanare/etc.), că livrăm serviciile şi echipamentele cât mai repede, dar şi că instrumentele digitale pe care le punem la dispoziția clienților, pentru a-şi gestiona serviciile, fac față cerințelor lor. Mă bucur că am reuşit să facem toate aceste lucruri cu succes, iar clienții noştri au fost foarte mulțumiți. Majoritatea consideră că ne-am făcut treaba bine şi că i-am ajutat să depăşească mai uşor criza.

Reporter: Ce obiective de investiții derulați în acest moment?

Vladan Pekovic: În 2021, vom continua procesul de digitalizare, cu scopul de a satisface pe deplin nevoile clienților noştri prin produse şi servicii standard sau personalizate. Vom continua să ne implementăm strategia, să promovăm inovația şi să luăm decizii îndrăznețe, în beneficiul clienților noştri.

Reporter: Ce cifră de afaceri ați realizat în 2020 comparativ cu anul anterior şi care sunt estimările pentru anul în curs?

Vladan Pekovic: Telekom Romania a înregistrat o uşoară scădere a veniturilor în 2020, de aproximativ 3%, de la 980 de milioane de euro la 950 de milioane de euro, dar EBITDA a crescut cu peste şase procente în 2020, până la 150,7 milioane de euro. Acesta este al doilea an consecutiv de creştere al acestui indicator. Ca factori ce au influențat aceste rezultate, putem menționa factorul pandemic, care a limitat numărul de turişti internaționali, dar şi de reducerea tarifelor reglementate de terminare a serviciilor de telefonie mobilă.

Reporter: Consderați că suntem pregătiți să ne protejăm de atacurile cibernetice în creştere?

Vladan Pekovic: Work from home, adoptat pe scară largă şi relativ rapid de organizații, a condus la creşterea ariei de atac şi la înmulțirea fără precedent a atacurilor reuşite. Din ce am văzut noi, în centrul nostru de operațiuni de securitate, cel mai mult au crescut atacurile de tip phishing, cu 600%. De asemenea, de la începutul lunii martie a anului trecut până în luna martie a anului prezent, atacurile de tip Ransomware, cauzate de pandemie, au crescut cu 300%. Atacurile de tip phishing au crescut foarte mult - de la 680.000, în ianuarie 2018, la 1.750.000 în ianuarie 2020, acestea fiind cea mai răspândită formă de atac cibernetic, ajungând practic să reprezinte peste 80 la sută dintre breşele de securitate cibernetică. Costul mediu al unei breşe de securitate pentru o companie a fost de 3,8 milioane dolari în anul 2020. Bugetul pentru securitate cibernetică ar trebui să fie în jur de minim 5% din bugetul de IT. În continuare, mulți decidenți văd partea de cybersecurity ca un cost şi nu ca pe ceva necesar, pentru a proteja daune mult mai mari.

De asemenea, odată cu schimbările impuse de noul coronavirus, a apărut şi o creştere puternică a numărului de solicitări de acces de la distanță la diferite aplicații, astfel încât afacerile să îşi continue activitatea pe cât mai mult posibil. Gestionarea tuturor provocărilor de ordin tehnic ce derivă din această necesitate au creat premisele unei vulnerabilități ce nu a fost ocolită de diverşi actori. Ne-am dat seama de acest lucru din primele momente şi, în acest scop, am derulat un studiu asupra companiilor pentru a afla cât de pregătite sunt pentru noul mod de lucru. Peste 80% dintre ele nu dețineau toate instrumentele necesare pentru a-şi desfăşura activitatea în condițiile actuale, mai mult de 50% au adoptat work from home, în timp ce peste 40% căutau activ soluții digitale. Am răspuns imediat nevoilor lor cu pachetul "Continuitatea afacerii", prin care orice companie poate beneficia de servicii de comunicații, audio-video de conferințe şi de securitate cibernetică Norton Security Online pentru dispozitive, în funcție de necesitățile sale.

Reporter: Credeți că vom rămâne la organizarea evenimentelor/cursurilor exclusiv online? Ce face compania dumneavoastră pentru susținerea unei astfel de situații?

Vladan Pekovic: Nevoia de interacțiune umană şi comunicarea directă cu clienții nu vor dispărea. Însă, până la acel moment, domeniul IT&C joacă un rol primordial în continuarea activităților noastre, a tuturor, fie că vorbim de platforme online pentru desfăşurarea cursurilor sau de platforme sigure si performante de videoconferințe pentru mediul de afaceri.

De exemplu, pentru continuarea studiilor de la distanță în unitățile de învățământ de stat, Telekom a oferit un pachet gratuit ce includea atât licențele de acces în platforma de management educațional Adservio, cât şi conectivitate mobilă nelimitată 4G.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare ale domeniului de IT&C?

Vladan Pekovic: Perspectivele de dezvoltare ale domeniului IT&C vor fi strâns legate de lecțiile învățate în pandemie. Cred că ceea ce a scos la iveală această criză globală a fost o conştientizare a cât de pregătiți suntem (sau nu) în fața unor astfel de provocări. După Covid-19, mediul de business se va confrunta cu noi provocări, cum ar fi securitatea cibernetică, impactul negativ asupra mediului înconjurător ce generează modificări climatice adverse şi altele. Realizăm cu toții că avem nevoie să fim mai înarmați în astfel de contexte şi cred că vom apela la tehnologie în acest sens, fie pentru regândirea întregului lanț de aprovizionare, automatizarea operațiunilor sau previzionarea pe baza colectării şi procesării de date. La nivelul societății, o parte din efectele telemuncii vor rămâne în atenția domeniului IT&C ce va furniza soluții din ce în ce mai adaptate noilor condiții de lucru.

Reporter: Vă mulțumim! ■

> *Pentru continuarea studiilor de la distanță în unitățile de învățământ de stat, Telekom a oferit un pachet gratuit ce includea atât licențele de acces în platforma de management educațional Adservio, cât şi conectivitate mobilă nelimitată 4G".*

SOFTWARE

„România are în continuare nevoie de educație și suport pentru a reuși să adopte transformarea digitală”

(Interviu cu Alexandra Lucescu, director de operațiuni SoftOne România)

Pandemia a accentuat trecerea către mediul online și a împins tot mai multe companii să caute soluții digitale pentru a-și eficientiza activitatea. Astfel că soluțiile Cloud au devenit esențiale și au schimbat fundamental modul în care companiile funcționează, după cum ne-a declarat Alexandra Lucescu, director de operațiuni SoftOne România.

„Există o cerere în creștere pentru produsele și serviciile noastre în Cloud, iar antreprenorii români au început să fie mult mai deschiși către adoptarea noilor tehnologii”, a explicat domnia sa.

Alexandra Luceascu ne-a acordat un interviu în care a conturat tabloul pieței digitale din țara noastră, ne-a vorbit despre soluțiile pe care SoftOne le propune companiilor, dar și despre planurile de dezvoltareale companiei.

Reporter: Cum arată piața digitală din România la momentul actual și ce îmbunătățiri considerați că ar mai fi necesare?

Alexandra Lucescu: Noile provocări în mediul de business apărute din cauza pandemiei au arătat tuturor companiilor cât de importantă este digitalizarea, fie că ne referim la companii mici, mijlocii sau foarte mari. În acest context, soluțiile software inteligente, precum Soft1 Cloud ERP, susțin transformarea digitală de care business-urile au nevoie. Soluțiile Cloud au devenit esențiale și au schimbat fundamental modul în care companiile funcționează. Există o cerere în creștere pentru produsele și serviciile noastre în Cloud, iar antreprenorii români au început să fie mult mai deschiși către adoptarea noilor tehnologii. Suntem de părere că soluțiile în Cloud vor deveni foarte populare pe piața locală, în special în rândul companiilor mici și mijlocii. În general, IMM-urile sunt mai flexibile în adoptarea noilor tehnologii pentru că resimt puternic nevoia de a crește și de a se adapta schimbărilor din piață, însă soluțiile Cloud sunt din ce în ce mai apreciate la scară largă, beneficiile fiind ușor de prevăzut în contextul actual.

Cu toate acestea, piața din România are în continuare nevoie de educație și suport pentru a reuși să adopte transformarea digitală. Misiunea noastră este să ajutăm mediul de afaceri să se digitalizeze, astfel încât cât mai multe companii să beneficieze de avantajele pe care soluțiile în Cloud le oferă.

Reporter: Care au fost efectele pandemiei asupra companiei în 2020, și cum plănuiți să vă continuați activitatea în 2021?

Alexandra Lucescu: Anul 2020 a fost o perioadă care ne-a oferit nenumărate provocări, dar și oportunități de dezvoltare. Făcând parte din industria software, pandemia nu a avut un impact major asupra business-ului, însă am fost și noi nevoiți să ne adaptăm noilor restricții, precum lucrul exclusiv de acasă. Deoarece utilizăm și comercializăm aplicații în Cloud, tranziția a fost una ușoară și nu a necesitat o infrastructură specială sau un efort major. Ne-am concentrat însă foarte mult spre a le oferi clienților și partenerilor tot suportul de care au avut nevoie, cu aceeași proptitudine cu care i-am obișnuit, chiar și de la distanță. De asemenea, am vrut să fim alături de companiile care au avut nevoile de soluțiile noastre pentru a depăși criza COVID-19. Înțelegând pe deplin provocările cauzate de pandemie în mediul de business, am decis să oferim soluțiile de mobilitate gratuit afacerilor care până atunci nu au dispus de infrastructura necesară care să le permită să lucreze de oriunde. Revenirea la un stil de viață normal, așa cum eram obișnuiți înainte de pandemie, va fi un proces de durată. Efectele pandemiei se vor resimți și în următorii ani, dar este dificil să prezicem cum se vor desfășura lucrurile în viitor. Cu toate acestea, SoftOne, prin intermediul portofoliului său de soluții avansate în Cloud, va continua să susțină cu determinare transformarea digitală a afacerilor locale.

Reporter: Care este profilul clienților cărora vă adresați?

Alexandra Lucescu: Așa cum spuneam, ne adresăm preponderent IMM-urilor, însă soluțiile SoftOne pot fi implementate de orice companie care își dorește să își optimizeze costurile și să își eficientizeze procesele de business, indiferent de mărime. Fie că vorbim de afaceri cu 2 sau 1.000 de angajați, de-a lungul timpului am implementat cu succes soluțiile SoftOne pentru companii din toate sectoarele de business, de la servicii, la producție, distribuție sau retail. Deoarece soluțiile noastre sunt versatile și oferă multiple funcționalități ce pot fi personalizate în funcție de nevoi specifice, această flexibilitate s-a reflectat și în diversitatea clienților pe care îi avem. Portofoliul nostru este format din companii din toate industriile.

Reporter: Cum s-a schimbat comportamentul consumatorului de soluții digitale, în urma pandemiei?

Alexandra Lucescu: Criza COVID-19 a stimulat adoptarea soluțiilor digitale într-un ritm alert din cauza schimbărilor produse în mediul de business, care este în continuare marcat de incertitudine. Transformarea digitală a devenit astfel singura opțiune pentru companiile care și-au dorit să își desfășoare activitatea în condiții de siguranță. Digitalizarea a implicat deseori și schimbarea modelelor operaționale, investițiile în soluții de ultimă generație precum soluțiile Cloud ERP și în infrastructura IT, devenind o prioritate. Practic, mediul de business a înțeles cu adevărat că transformarea digitală nu mai este o opțiune, ci o necesitate. De exemplu, peste 90% dintre clienții noștri din industria de retail s-au orientat și către dezvoltarea zonei de magazine online. Posibilitatea de a integra orice platformă e-commerce cu sistemul ERP a fost așadar esențială pentru companiile de retail, astfel încât business-ul lor să funcționeze în continuare la un nivel optim. De asemenea, majoritatea utilizatorilor soluțiilor noastre și-au optimizat fluxurile în ERP, precum și capacitățile de raportare din sistem, astfel încât să poată lucra de acasă cu aceeași productivitate ca la birou. Conștientizând importanța digitalizării, în urma pandemiei companiile au devenit mult mai receptive la tehnologizare și la implementarea unor soft-uri ERP care să le optimizeze procesele de business, să le reducă costurile și care să le permită creșterea eficienței operaționale. Ne așteptăm ca din ce în ce mai multe companii să adopte soluții tehnologice de ultimă generație, mai ales soluții IT cu un grad ridicat de personalizare, care pot satisface întocmai nevoile specifice ale companiilor.

Conștientizând importanța digitalizării, în urma pandemiei companiile au devenit mult mai receptive la tehnologizare și la implementarea unor soft-uri ERP care să le optimizeze procesele de business, să le reducă costurile și care să le permită creșterea eficienței operaționale".

Reporter: SoftOne dezvoltă soluții Cloud și Enterprise Mobility. Cum vin mai exact acestea în ajutorul companiilor?

Alexandra Lucescu: Inovația caracterizează soluțiile dezvoltate de SoftOne. Aplicațiile noastre ERP, CRM și de mobilitate încorporează tehnologii de ultimă generație ce susțin operațiunile companiilor moderne. Soft1 Cloud ERP Series 5 utilizează platforma Microsoft Azure, platformă ce garantează cele mai avansate servicii în Cloud pentru maximum de disponibilitate și fiabilitate. De asemenea, soluția noastră oferă companiilor o serie de beneficii unice, precum costuri de implementare scăzute, o operare intuitivă și posibilitatea de personalizare în funcție de nevoi specifice. Soft1 Cloud ERP Series 5 integrează modulele necesare pentru desfășurarea tuturor operațiunilor de business într-o singură platformă, începând cu activitatea financiară, comercială și până la gestiunea stocurilor sau managementul dosarelor de service sau al producției.

Soft1 Cloud CRM este o soluție completă ce permite utilizatorilor să aibă acces în orice moment la informațiile despre clienți, pentru a-și eficientiza activitatea de vânzări, marketing și suport. În același timp, aplicațiile de mobilitate, precum Soft1 360 sau Soft1 SFA, integrate cu sistemul ERP, permit companiilor să își desfășoare activitatea de oriunde, prin simpla utilizare a unui dispozitiv mobil.

De exemplu, în cazul unei companii de distribuție, persoanele de vânzări pot accesa în timp real informațiile despre clienți, pot trimite comenzi, emite facturi sau pot desfășura promoții suplimentara prin simpla utilizare a aplicației Soft1 360, nefiind nevoie să fie fizic la birou. Astfel, cu ajutorul soluțiilor noastre, business-urile din orice industrie își pot fructifica la maximum oportunitățile de dezvoltare și își pot optimiza operațiunile pentru a-și spori productivitatea.

Reporter: Care sunt motivele pentru care un client ar alege să implementeze soluțiile digitale, de tipul ERP, CRM sau de mobilitate?

Alexandra Lucescu: Dezvoltarea sau stagnarea oricărui business este direct corelată cu viziunea și abordarea de management. Acest lucru este valabil și pentru implementarea soluțiilor software de business, precum un ERP sau un CRM. Implementarea unei soluții inteligente, cum ar fi Soft1 Cloud ERP Series 5, reprezintă una dintre cele mai importante inovații pe care orice afacere le poate face pentru a se dezvolta. Acest tip de instrumente este, fără îndoială, foarte util pentru companii.

Soluțiile ERP, CRM sau de mobilitate în Cloud oferă beneficii importante, precum posibilitatea de a-și automatiza fluxurile de business, de a crea rapoarte avansate ce susțin cu adevărat procesele de decizie sau, în cazul aplicațiilor CRM, de a gestiona mult mai eficient relația cu clienții. Pe lângă acestea, soluțiile de mobilitate permit accesul la informații oricând, oriunde și de pe orice dispozitiv mobil. Un alt avantaj îl reprezintă și costurile scăzute. Spre deosebire de variantele On-Premise, implementarea soluțiilor în Cloud nu necesită investiții în echipamente hardware, diminuând foarte mult costul inițial.

Soluțiile Cloud au devenit esențiale și au schimbat fundamental modul în care companiile funcționează. Există o cerere în creștere pentru produsele și serviciile noastre în Cloud, iar antreprenorii români au început să fie mult mai deschiși către adoptarea noilor tehnologii".

De exemplu, soluțiile SoftOne în Cloud funcționează pe baza unui abonament. De asemenea, pentru acest tip de aplicații, furnizorii sunt cei care asigură securitatea, întreținerea și actualizarea soluțiilor. Astfel, nu mai este nevoie de existența unei echipe dedicate din partea clientului care să gestioneze toate aceste lucruri. Întreaga infrastructură IT devine responsabilitatea furnizorului soluțiilor Cloud. Nu în ultimul rând, implementarea rapidă a aplicațiilor Cloud oferă un beneficiu incontestabil clienților, ele putând fi utilizate aproape imediat.

Reporter: Grupul SoftOne deservește peste 47.000 de clienți în patru țări: Grecia, Cipru, Bulgaria și România. Există planuri de extindere pe termen scurt și mediu?

Alexandra Lucescu: Expansiunea internațională a fost întotdeauna o parte importantă din strategia de dezvoltare a companiei. Aşadar, lucrăm constant pentru extinderea prezenței noastre în țările din Europa de Sud-Est, unde vrem să integrăm modelul unic de afaceri pe care îl avem, bazat pe parteneri și servicii inovatoare, ce ne-a oferit un avantaj competitiv în fiecare piață în care suntem prezenți. Compania are un model de business ce se bazează preponderent pe o rețea de parteneri, iar prioritatea noastră este să atragem cât mai mulți colaboratori la nivel național. Felul în care compania funcționează oferă multiple avantaje companiilor IT locale și tuturor integratorilor software care își doresc să comercializeze soluții software inovatoare și care vor să își dezvolte afacerea rapid. În România, SoftOne are aproximativ 50 de parteneri care implementează soluțiile noastre pentru afacerile mici și mijlocii din întreaga țară. Pentru a le susține activitatea, obiectivul nostru pentru anul 2021 este să dublăm numărul consultanților SoftOne și să continuăm, bineînțeles, extinderea portofoliului de clienți pe piața locală. Fiind cel mai important furnizor de soluții Cloud ERP/ SaaS din Europa de Sud-Est, piața din România este foarte importantă pentru noi, având un potențial de dezvoltare uriaș în ceea ce privește atragerea noilor clienți. Din cauza pandemiei, mediul de business a înțeles importanța integrării soluțiilor Cloud și a aplicațiilor mobile în activitate. În 2020, acest lucru s-a resimțit și în cererea pe care am avut-o pentru aplicațiile pe care le comercializăm și ne așteptăm ca trendul să continue. În aceste condiții, pentru anul 2021, urmărim o creștere a cifrei de afaceri și a cotei de piață. Cu siguranță va urma o perioadă de dezvoltare intensă pentru SoftOne, iar în cadrul companiei am pus la punct infrastructura necesară pentru a ne deservi cu succes atât clienții, cât și partenerii. În continuare, ne dorim să venim atât în ajutorul celor peste 600 de clienți pe care îi avem în portofoliu pe piața din România, cât și în ajutorul clienților potențiali, cu soluții software inovatoare care să le permită să se adapteze cu succes la noua realitate de business.

Reporter: Vă mulțumesc! ■

COMUNICATII

”Avem o penetrare excelentă a internetului în urban şi în mediul rural obişnuit”

(Interviu cu Valentin Popoviciu, Vicepreşedintele Grupului Digi|Rcs&Rds)

Importanța serviciilor de telecomunicații a devenit tot mai evidentă în ultimul an, iar domnul Valentin Popoviciu, vicepreședintele Grupului Digi|Rcs&Rds, a adus mai multe argumente în acest sens. Sensibilul subiect al implementării tehnologiei 5G a fost de asemenea abordat, fiind evident că țara noastră nu își permite pași greșiți în legătură cu această problemă.

Reporter: Piața de IT&C a avut un parcurs pozitiv în timpul pandemiei de Covid-19. Cum a evoluat aceasta în 2020, anul crizei sanitare?

Valentin Popoviciu: Anul trecut, industria noastră s-a aflat în centrul unor importante transformări, generate de nevoile de conectivitate tot mai diverse ale clienților, fie că a fost vorba de implementarea sistemului de lucru de la domiciliu, fie de şcoala online.

Pentru prima dată în istoria recentă, serviciile de telecomunicații au fost tratate asemeni celor de furnizare de energie electrică sau gaze, intrând în categoria serviciilor esențiale. În ceea priveşte grupul DIGI, anul trecut a accelerat o serie de transformări şi proiecte pe care le aveam în vedere, iar evoluția generală a operațiunilor a fost una pozitivă, cu indicatori de performanță superiori celor din 2019, mai ales în România şi Spania. Veniturile consolidate ale companiei s-au majorat cu 8%, numărul serviciilor (unități generatoare de venituri sau RGU) a crescut cu 12% față de anul anterior, iar EBITDA ajustată a progresat cu 7,5%.

Reporter: Cum apreciați că a evoluat raportul cerere/ofertă în ultimul an?

Valentin Popoviciu: Ar trebui să facem aici o diferențiere între piața rezidențială şi cea corporate. Nevoia de servicii de conectivitate fixă, în rândul clienților rezidențiali, a fost mai mare şi aceasta s-a văzut şi din creşterea numărului de servicii de comunicații fixe, atât în România, cât şi la nivelul întregului grup.

Cel mai performant serviciu a fost, cum era de aşteptat, într-un fel, internetul fix, cu o creştere de 18% a numărului de servicii generatoare de venituri, în cumul, pe cele trei piețe unde oferim astfel de servicii (România, Ungaria, Spania). De asemenea, importanța canalelor de vânzări online a crescut, tot mai mulți clienți apelând la soluțiile la distanță de comandă, contractare, urmărire a contractului, facturare. În acelaşi timp, telefonia şi datele mobile au reprezentat al doilea cel mai căutat serviciu din portofoliul nostru, cu +13% în 2020 față de 2019.

În privința segmentului B2B, am întâlnit două tendințe – una de limitare a serviciilor la nevoi de bază, în special în industriile afectate de restricții, dar şi o diversificare a cererii, în cazul industriilor aflate în prima linie a luptei cu pandemia sau a celor de suport, precum curieratul, servicii financiare şi banking, retail, e-commerce, logistică, training şi formare profesională, pază şi protecție. Un serviciu pe care l-am promovat intens şi care a avut succes pe piață este cel de fleet management, Digi CarTracs. Are un preț foarte competitiv, iar din toamna anului trecut beneficiază şi de o nouă aplicație pentru dispozitive mobile, tocmai pentru a face şi mai facilă administrarea flotelor. Alte servicii aflate în topul cererii au fost soluțiile pentru videoconferință şi call-centere, atât pentru mediul privat, cât şi pentru instituții ale statului.

Reporter: Cum apreciați că a decurs digitalizarea forțată şi care ar fi deciziile ce ar trebui luate la nivelul autorităților pentru dezvoltarea țării noastre din acest punct de vedere?

Valentin Popoviciu: Pe de o parte, pandemia a grăbit digitalizarea unor sisteme care păreau refractare la soluțiile IT&C, înainte de criza sanitară – şi mă refer aici la educație şi sănătate, în primul rând – dar a şi subliniat nişte vulnerabilități care se tot perpetuează de ani de zile. Cu toții am văzut care a fost ritmul de dotare a şcolilor cu soluții şi echipamente pentru susținerea şcolii online.

Deşi statul a alocat sume importante pentru a asigura condiții minimale de acces la şcoala online tuturor elevilor, tot mai sunt, azi, la mai bine de un an de la declanşarea pandemiei, localități unde nu există nicio soluție de conectivitate, nici prin rețele fixe, nici prin servicii de date mobile. În principal, deoarece nu a existat un dialog între operatori şi autoritățile locale, astfel încât să se colaboreze la extinderea rețelelor şi în aceste zone.

Chiar dacă anul trecut s-au făcut importanți paşi înainte în procesul de digitalizare, aceste eforturi au fost mai degrabă la nivel individual, a vizat fiecare utilizator în parte şi mai puțin sisteme publice sau componente macro ale serviciilor furnizate de stat.

În România avem o penetrare excelentă a internetului în urban şi în mediul rural obişnuit, însă în mediul rural izolat există şi azi sute, chiar mii de localități de conectat în viitorul apropiat. Noi, ca operatori, avem în plan investiții pentru a reduce aceste decalaje între rural-urban sau între comunitățile prospere şi cele defavorizate. Dar e nevoie de condiții esențiale propice de utilizare comună a infrastructurilor existente care pot da un impuls decisiv pentru conectarea tuturor cetățenilor din România într-un timp foarte scurt, în 2-3 ani de zile.

”Grupul DIGI, anul trecut, a accelerat o serie de transformări şi proiecte pe care le aveam în vedere, iar evoluția generală a operațiunilor a fost una pozitivă, cu indicatori de performanță superiori celor din 2019, mai ales în România şi Spania. Veniturile consolidate ale companiei s-au majorat cu 8%, numărul serviciilor (unități generatoare de venituri sau RGU) a crescut cu 12% față de anul anterior, iar EBITDA ajustată a progresat cu 7,5%".

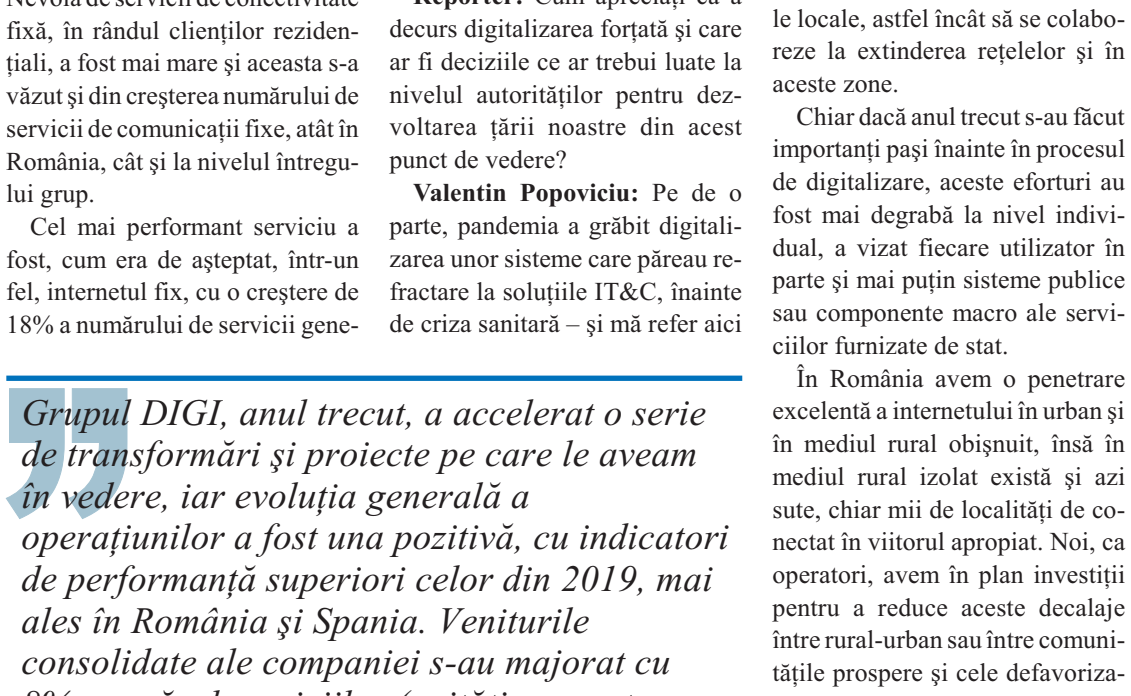

Reporter: Cum caracterizați noul proiect de lege privind tehnologia 5G?

Valentin Popoviciu: 5G e doar un pas, e o nouă standardizare care permite tehnologiei radio să ofere anumite capabilități – mai multe device-uri conectate pe o suprafață dată, viteze superioare pentru datele mobile, latență redusă, capabilități necesare şi care ar creşte productivitatea şi rentabilitatea operațiunilor în multe domenii de activitate. E o evoluție normală pe care trebuie să o vedem dezvoltată şi în România. Avem deja frecvențe pe care le utilizăm şi am lansat 5G, încă din 2019, în schimb, trebuie claritate în ceea ce priveşte echipamentele folosite în această zonă. Cred că, deşi România a început roll-out-ul rețelelor 5G mai devreme față de alte țări, pe parcurs a pierdut acest avans şi, dacă tot proiectul se va limita doar la cât va încasa statul din această licitație, vom rata ocazia de a avea o dezvoltare a rețelelor în folosul populației şi al business-urilor, cu scopul de a îmbunătăți accesul concetățenilor la tehnologii de ultimă generație.

”Cel mai performant serviciu a fost, cum era de aşteptat, într-un fel, internetul fix, cu o creştere de 18% a numărului de servicii generatoare de venituri, în cumul, pe cele trei piețe unde oferim astfel de servicii (România, Ungaria, Spania). De asemenea, importanța canalelor de vânzări online a crescut, tot mai mulți clienți apelând la soluțiile la distanță de comandă, contractare, urmărire a contractului, facturare".

Reporter: Considerați că țara noastră este pregătită pentru implementarea tehnologiei 5G? Când credeți că va fi organizată licitația 5G?

Valentin Popoviciu: Extinderea serviciilor 5G va continua, pe măsură ce terminalele capabile de 5G – şi accesibile financiar - vor ajunge pe piață. În plus, mai rămâne doar ca autoritățile să acelereze procesul de licitație de spectru, întrucât anumite condiții pre-licitație au impact asupra tehnologiei şi modului în care aceasta va fi implementată de operatori. Atât timp cât aceste condiții nu sunt clarificate de către autorități, nu vom vedea o extindere a 5G într-un ritm bun şi costul întârzierii va fi suportat de noi toți.

Reporter: Care sunt perspectivele sectorului de IT&C?

Valentin Popoviciu: În 2021 traficul va creşte, iar noi suntem pregătiți să fim acolo, să servim acest trafic pentru clienții noi şi pentru cei existenți.

Deja am îmbunătățit rețelele şi avem reziliență tot mai bună pentru acces. Sperăm să fie un an în care să vedem un impuls pentru dezvoltarea mai accelerată în mediul rural, astfel încât şi la acei potențiali clienți să ajungem cu servicii de internet în bandă largă, în condiții optime.

De asemenea, tot ce înseamnă consum video s-a mutat pe Internet, față de consumul clasic prin cablu TV. E o tendință atât în mediul rural, cât şi în cel urban, iar toată lumea foloseşte platforme comune, oriunde s-ar afla, iar asta schimbă modul de consum şi azi, dar mai ales în viitor. Urmăm aceeaşi tendință ca în țările dezvoltate, iar DIGI este aici şi va încuraja accesul larg, la prețuri avantajoase, pentru cât mai mulți utilizatori. Pe măsură ce 5G va deveni o tehnologie adoptată la scară largă, Internet of Things (IoT) şi Artificial Intelligence (AI) vor deveni parte integrantă a numeroase aplicații şi studii de caz în industrii precum automotive, logistică, servicii medicale, transporturi şi utilități. Aşadar, viitorul societății gigabit este, cum s-ar spune, la doar un click distanță.

Reporter: Vă mulțumim!■

INDUSTRIE

PÂNĂ ÎN 2025

”Sectorul IT poate ajunge la cel puțin 10% din PIB”

(Interviu cu Gabriela Mechea, director executiv ANIS)

● ”Există o creştere a apetitului pentru soluții digitale”

Tendințele din piața de IT&C sunt cunoscute în cele mai mici amănunte de către Asociația Patronală a Industriei de Software și Servicii (ANIS). Doamna Gabriela Mechea, Director Executiv ANIS, ne-a vorbit despre reușitele din ultimul an pandemic, dar și despre perspectivele pe termen scurt și mediu, cu IT-ul care poate ajunge la cel puțin 10% din PIB până în 2025, iar țara noastră poate deveni cel mai puternic hub de firme IT din Europa Centrală și de Est.

Reporter: Piața de IT&C pare a fi unul dintre câștigătorii pandemiei de Covid-19. Cum a evoluat aceasta în 2020, an marcat de criză sanitară?

Gabriela Mechea: La începutul pandemiei, a existat un oarecare recul în piață, o perioadă de stagnare în generarea de noi proiecte care a durat 3-4 luni, până când companiile au putut să își reorganizeze operațiunile, să estimeze atât impactul economic, cât şi noile nevoi de produse şi servicii informatice. După acest moment critic s-au cristalizat două direcții de evoluție pentru companii: unele firme au înregistrat scăderi ale cifrei de afaceri datorate problemelor economice întâmpinate de clienții lor, mai ales firmele care dezvoltau software specializat pentru industriile auto, transport aerian, industria hotelieră şi nu numai. Aceste companii, pe cât posibil au încercat şi mare parte dintre ele au reuşit să se adapteze şi să își diversifice portofoliul, sau să între în parteneriate cu alte companii. La polul opus sunt companiile ale căror produse se adresează unor sectoare care au avut o nevoie imediată de servicii şi produse digitale, de exemplu softuri pentru ordering, pentru digitalizarea proceselor interne ale firmelor, softuri de lucru colaborativ, de autentificare de la distanță etc., cazuri în care companiile au înregistrat creşteri semnificative ale activității comerciale. Deşi cifrele oficiale încă nu ne-au fost puse la dispoziție de către INS, estimăm o creştere semnificativă a sectorului.

Reporter: Care sunt oportunitățile aduse de pandemie pentru sectorul în care activați? Dar dezavantajele?

Gabriela Mechea: În primul rând, datorită faptului că în 72% dintre firmele IT existau implementate dinaintea pandemiei procese de lucru de la distanță, viteza de reacție şi de adaptare la noile condiții a fost foarte mare, iar măsurile de carantinare şi izolare nu au reprezentat un factor disruptiv major, aşa cum s-a întâmplat în alte domenii. Cea mai mare oportunitate datorată condițiilor din pandemie constă în conştientizarea nevoii de digitalizare nu numai în sectorul administrației publice şi al interacțiunii dintre cetățean şi stat, dar şi în sectorul privat, având în vedere că România ocupă penultimul loc în Europa la nivelul de implementare al tehnologiilor digitale în companii, măsurat prin Digital Intensity Index. Suntem o industrie ai cărei piloni principali sunt creativitatea şi inventivitatea angajaților, iar aceste 2 elemente sunt stimulate de interacțiunea dintre persoane, ce provoacă schimburi de idei şi generează soluții în mod colaborativ. Interacțiunea preponderent online nu are acelaşi efect stimulativ, acesta fiind dezavantajul major al condițiilor de lucru din ultimul an.

Reporter: Cum s-a modificat raportul cerere/ofertă în ultimele 12 luni?

Gabriela Mechea: În mod cert există o creştere a apetitului pentru soluții digitale, deci cererea cu siguranță a crescut. În aceeaşi măsură a crescut şi oferta, companiile şi-au diversificat portofoliile pentru a răspunde mai bine nevoilor pieței. Au apărut noi aplicații şi s-au dezvoltat cele existente în domenii precum securitatea cibernetică, organizarea de evenimente online, soluții de evaluare şi îmbunătățire a performanței de la distanță, soluții de lucru colaborativ, aplicații dedicate administrațiilor locale, medicinei, autentificarii de la distanță etc.

Reporter: Cum apreciați că a decurs digitalizarea forțată şi care ar fi deciziile ce ar trebui luate la nivelul autorităților pentru dezvoltarea țării noastre din acest punct de vedere, reducând, astfel, decalajele față de statele din UE? Unde este România pe harta europeană a digitalizării?

Gabriela Mechea: Acest Blitzkrieg în materie de digitalizare, generat ca efect secundar al pandemiei, a forțat un număr mare de persoane să realizeze cât de utile sunt uneltele digitale disponibile la scară largă - cum ar fi aplicațiile de videoconferință. Adoptarea lor rapidă a arătat că dezvoltarea competențelor digitale de baza în rândul populației este posibilă dar şi absolut vitală. Deosebit de important este să se înțeleagă pe mai departe că nu putem să ne bizuim strict pe sistemele disponibile până în acest moment sau pe competențele dobândite în acest timp scurt. Va trebui să dezvoltăm aceste competențe, să le utilizăm în mod prioritar. Ca să reducem decalajul față de alte state din UE, trebuie să extindem aria de întrebuințări ale aplicațiilor, respectiv să dezvoltăm sau să adoptăm alte aplicații disponibile care să rezolve probleme punctuale. Acest lucru este valabil mai ales atunci când vorbim despre autorități publice. Am văzut, de exemplu, autorități publice locale ce solicită documentele semnate electronic. Am crezut, inițial, că este vorba despre adoptarea unei semnături digitale, însă în acest caz izolat, m-am înşelat. Această autoritate solicită să semnezi pe o foaie albă, să notezi lângă semnătură că această semnătură îți aparține, apoi să scanezi semnătura şi să o trimiți în format jpeg sau pdf. Nu aş numi acest proces ca un exemplu bun de digitalizare. Chiar dacă avem nevoie de claritate legislativă din partea Parlamentului şi de o promovare a instrumentelor digitale din partea Guvernului, acestea nu au apărut într-un an de pandemie. Această situație arată că, de fapt, agenda reală nu a inclus ca prioritate încă digitalizarea, iar micile victorii înregistrate s-au bazat pe soluții nesustenabile şi netransparente.

Înțelegem nevoia ca oricine să poată apela la metode simple şi rapide, mai ales într-o criză sanitară, dar pe termen scurt aceasta nu poate fi o soluție. Autoritățile trebuie să înțeleagă mai ales faptul că nu vom putea dezvolta o interacțiune modernă dacă nu concepem o arhitectură bine gândită şi ceva mai complexă, o hartă a digitalizării unei instituții bazată pe nevoile de interacțiune cu datele şi cu cetățeanul.

„România trebuie să fie pregătită pentru 5G. Fără acest pas critic, reducerea decalajului între România şi alte state din UE nu va fi posibilă. Pe înțelesul tuturor, viteza conexiunii la internet a devenit în pandemie un adevărat indicator de dezvoltare în țările moderne".

Reporter: La finalul anului trecut, Bucureştiul a fost selectat de reprezentanții statelor membre UE pentru a găzdui viitorul sediu al noului Centru european de competențe în domeniile industrial, tehnologic şi de cercetare în materie de securitate cibernetică. Ce înseamnă acest lucru pentru România şi ce investiții ar urma să facem pentru a onora cu succes această misiune, atât în ceea ce priveşte tehnologia şi specialiştii, cât şi în materie de cyber security?

Gabriela Mechea: Ne bucurăm şi sărbătorim această victorie de etapă. Este într-adevăr o recunoaştere a competențelor profesionale ale specialiştilor cyber-security din România, însă trebuie să rămânem cu picioarele pe pământ. Guvernul are o serie de angajamente în raport cu acest centru şi, din câte am văzut, ele sunt pe cale să fie onorate. Pe termen mediu şi lung însă, trebuie să ne clarificăm viziunea pe cyber-security, trebuie să unim mai multe voci şi centre de competență, sau cel puțin să încurajăm lucrul în comun şi găsirea soluțiilor comune. Există multe componente într-un sistem performant de cyber-security, trebuie avută o gândire strategică şi dezvoltat un proiect şi o arhitectură care să includă atât securitatea fizică, software, cât şi securizarea proceselor industriale. Trebuie investit cu precădere în capacitatea umană, cercetătorii în materie de cybersecurity sunt foarte căutați global, ei trebuie motivați să rămână în țară şi să producă valoare.

Reporter: Considerați că țara noastră este pregătită, după furtuna de evenimente din 2020, pentru implementarea tehnologiei 5G?

Gabriela Mechea: Nu ne pronunțăm din punct de vedere tehnic, însă România trebuie să fie pregătită pentru 5G. Fără acest pas critic, reducerea decalajului între România şi alte state din UE nu va fi posibilă. Pe înțelesul tuturor, viteza conexiunii la internet a devenit în pandemie un adevărat indicator de dezvoltare în țările moderne.

Reporter: Ce probleme întâmpină companiile în activitatea lor şi ce rezolvări vedeți pentru soluționarea acestora?

Gabriela Mechea: În România este nevoie de măsuri concrete şi țintite pentru a construi un mediu de afaceri care să susțină inovația tehnologică şi accesul la soluții digitale. Deciziile de astăzi vor modela țara noastră în următorii cinci ani, iar păstrarea ritmului cu dezvoltarea tehnologică şi progresul la nivelul Europei este esențială.

Reporter: Care sunt propunerile ANIS pentru accelerarea parcursului României?

Gabriela Mechea: Propunerile noastre sunt pe mai multe direcții. În primul rând este nevoie de susținerea activă a dezvoltării start-up-urilor high-tech prin modelul fondurilor de capital de risc mixte: guvernamentale şi private, împreună cu o taxare sustenabilă a industriei de tehnologie şi a economiei digitale. Tehnologiile existente şi cele emergente vor juca un rol critic în sectorul public şi este necesar accesul pe piață pentru toate companiile şi tehnologiile prin asigurarea interoperabilității sistemelor informatice guvernamentale şi folosirea cloud-ului că infrastructură IT preferată în locul sistemelor on-premise.

Conform liniilor de argumentare propuse de Uniunea Europeană, stimularea economiei este dependentă de performanța IMM-urilor. La rândul lor, prosperitatea acestora este dependentă de proiectele de investiții privind digitalizarea şi re-tehnologizarea acestora. Pachetul financiar European pentru redresare în urma pandemiei a fost alocat cu condiția ca cel puțin 20% din bugetul total să fie destinat procesului de digitalizare, însă Planul Național de Redresare şi Reziliență (PNRR) în forma actuală este mult sub acest procent de alocare. PNRR trebuie să includă un program de digitalizare care să targeteze şi IMM-urile şi/sau întreprinderile mari care activează în industria comerțului electronic. Acestea pot beneficia de un program alternativ care să le faciliteze extinderea pe piețele economice interne şi externe contribuind astfel la economia națională. Mai mult, Guvernul României trebuie să sprijine deschiderea de subsidiare ale companiilor românești în piețe externe prin programe de creditare cu dobânzi foarte mici, să ofere sprijin legislativ şi logistic prin secțiile economice ale Ambasadelor, co-finanțare nerambursabilă a unor categorii de cheltuieli aferente înființării şi operării de subsidiare românești în alte țări şi, nu în ultimul rând, prin investiții (participare în acționariate) în parteneriate cu companiile private românești de software, în subsidiarele deschise în alte țări.

Reporter: Cum apreciați cadrul legislativ din domeniu şi măsurile adoptate de autorități pentru susținerea mediului de afaceri în pandemie?

Gabriela Mechea: Măsurile au fost problematice, atât din punct de vedere al distribuirii sumelor către companii unde am văzut întârzieri majore şi inechități cu decalaje inexplicabile, cât şi al gândirii sistemului care nu încurajează strategic o arie de dezvoltare. Ideal, desigur din punctul nostru de vedere, ar fi fost un sistem care să încurajeze inovația, cu un board public-privat care să trieze proiecte inovatoare în materie de digitalizare, unde statul să devină acționar. Trebuie să reuşim în viitor să creem mai multă valoare, atât pentru stat, cât şi pentru tinerii întreprinzători. Vrem cu toții să rămână mai multă proprietate intelectuală în țară, mai multe investiții, iar asta se face inclusiv prin măsuri de sprijin şi, desigur, prin reducerea poverilor fiscale sau birocratice.

„Suntem o industrie ai cărei piloni principali sunt creativitatea şi inventivitatea angajaților, iar aceste 2 elemente sunt stimulate de interacțiunea dintre persoane, ce provoacă schimburi de idei şi generează soluții în mod colaborativ".

Reporter: Cum depăşesc firmele problemele legate de forța de muncă?

Gabriela Mechea: Lipsa specialiştilor a fost întotdeauna o mare provocare pentru companii, însă în ultimii ani aceasta a devenit din ce în ce mai acută. Pentru depăşirea ei, mare parte dintre companii au implementat sisteme proprii de instruire sau oferă angajaților programe de specializare pe anumite domenii. ANIS face eforturi pentru pregătirea cât mai multor persoane pentru o carieră în IT şi, în acest sens, oferim cursuri de certificare recunoscute internațional în domeniul testării software, astfel că în ultimii zece ani am format şi recalificat peste 8000 de persoane. În plus, începând de anul trecut am demarat un proiect cu finanțare europeană prin care oferim cursuri avansate de programare, baze de date, webdesign şi formare de Dată Protection Officer.

Cu toate acestea, decalajul dintre cerere şi oferta continuă să crească şi, în acest moment, estimăm că el este de peste 10.000 de specialişti anual. Din acest motiv, un număr tot mai mare de firme caută să recruteze în afara țării şi se orientează nu numai către Europa, dar şi către țări din America de Sud, Asia, Africa.

Reporter: Dezvoltarea tehnologiei şi telemunca vin cu riscuri asociate, iar studiile indică o creştere a atacurilor cibernetice. Credeți că țara noastră este pregătită să se protejeze de acestea?

Gabriela Mechea: Spațiul cibernetic are într-adevăr riscuri asociate, iar atacurile, mai ales cele de tip ransomware, s-au intensificat în mod semnificativ în ultimul an. Important este să ne pregătim în fața acestor amenințări, să avem cunoştințe de bază, parole sigure, autentificare în doi paşi, să nu dăm click pe link-uri necunoscute şi nesigure şi aşa mai departe. Experții au denumit aceste cunoştințe de bază “igienă cibernetică”, ele fiind la fel de importante ca igiena noastră zilnică. Marea majoritate a atacatorilor se bazează pe necunoaşterea acestor elemente de bază, iar țara noastră va fi cu adevărat pregătită când populația va realiza importanța educației în acest domeniu.

Reporter: Considerați că se va ajunge/rămâne la organizarea evenimentelor/cursurilor exclusiv online şi, dacă da, cât de pregătit este domeniul IT&C să susțină acest lucru?

Gabriela Mechea: Cred că experiența ultimului an ne-a demonstrat că învățământul offline are unele avantaje de necontestat față de învățământul exclusiv online. În viitor ar trebui să se implementeze şi în România modalități hibride de instruire care să combine predarea în sălile de clasă cu platforme digitale de învățare şi testare a cunoştințelor, pe modelul multor şcoli şi universități din străinătate. IT&C susține deja acest lucru, există sisteme şi platforme digitale educaționale performanțe, inclusiv soluții româneşti, dar pentru a avea succes este necesar în primul rând un program național de pregătire a cadrelor didactice în utilizarea tehnologiilor educaționale. Miza este mare, deoarece în caz contrar nu vom reuşi să creem şi în România un sistem de învățământ adaptat secolului 21.

Reporter: Care sunt perspectivele de dezvoltare ale domeniului de IT&C?

Gabriela Mechea: La finalul anului 2025, pe baza unor politici integrate şi implementate susținut, IT-ul poate ajunge la cel puțin 10% din PIB, iar România poate deveni cel mai puternic hub de firme IT din Europa Centrală şi de Est. Era digitală are numeroase oportunități, oferind mai multă transparență şi acces mai uşor la informații şi platforme. Tehnologiile digitale, inovația şi inteligența artificială pot oferi românilor locuri de muncă competitive, o calitate mai bună a vieții şi servicii publice mai bune.

Reporter: Vă mulțumim! ■

OPINII

Nomazii digitali au nevoie de tehnologia 5G!

DR. NICOLAE OACĂ

Ministrul digitalizării, Ciprian Teleman, a avut recent o intervenție în care a vorbit despre atragerea nomazilor digitali. Acesta a transmis: "Nomazii digitali vor avea posibilitatea să lucreze până la doi ani în România. Unul dintre lucrurile esențiale pentru aceşti nomazi va fi asigurarea conectivității la un standard de minimum 100 Mb/s, cu acoperire de 99% din teritoriul național. Din punct de vedere economic, acest lucru va ridica valoarea teritoriului, iar pe de altă parte creează condiții pentru ca aceşti nomazi digitali să aleagă locuri unde nu există aglomerație, nu există poluare şi unde au facilități uzuale la îndemână".

România are o slabă acoperire cu rețele de mare viteză

În mesaj era vorba despre asigurarea unei conectivități de minim 100Mb/s pentru 99% din teritoriul țării. Teritoriu, nu populație! Adică munți, văi, păduri, lacuri, …

România are populația împărțită aproape egal între urban şi rural, mai exact 54%, respective 46%, iar acoperirea rețelelor de telecomunicații s-a concentrate pe populație şi încă nu s-a rezolvat, după cum arată datele ANCOM (https://statistica.ancom.ro/sscpds/public/files/217_ro) fiind mai bună în mediul urban şi mai slabă în mediul rural.

Agenda Digitală 2020 a Comisiei Europene prevedea pentru anul 2020 (adică pentru acum 4 luni) acoperirea POPULAȚIEI cu Internet la viteza de 30Mb/s pentru 100% din populație şi 100Mb/s pentru 50% din populație. Populație, nu teritoriu!

România, țară membra a Uniunii Europene, şi-a propus ceva mai puțin: 30Mb/s pentru 80% din populație (https://gov.ro/en/government/cabinet-meeting/national-strategy-on-the-digital-agenda-for-romania-2020).

Ar putea România să ajungă la o conectivitate de 100Mb/s pentru 99% din teritoriul țării în condițiile de astăzi? Dificil!

Legea 5G - pe "repede înainte" la aprobarea parlamentului

Pe de altă parte, săptămâna trecută a fost depusă în parlament legea 5G spre avizare într-o procedură devenită specifică la noi - "pe repede înainte": amendamente permise doar până în 4 mai! Să amintim de simulacrul de consultare din august 2020 - vara, când lumea era în concediu, două săptămâni consultare în loc de patru, ignorarea majorității amendamentelor primite!

Şi aceasta după ce guvernul aprobase legea 5G la 15 aprilie spre exasperarea operatorilor care se văd blocați în implementare noii tehnologii 5G, prin numeroasele "zone gri" din lege. (https://economie.hotnews.ro/stiri-telecom-24736827-unda-verde-guvern-pentru-5g-vor-folosite-doar-echipamente-soft-uri-producatori-avizati-prealabil-csat-avizul-tine-cont-obligatiile-romaniei-fata-sua.htm)

> *Ciprian Teleman: "Nomazii digitali vor avea posibilitatea să lucreze până la doi ani în România. Unul dintre lucrurile esențiale pentru aceşti nomazi va fi asigurarea conectivității la un standard de minimum 100 Mb/s, cu acoperire de 99% din teritoriul național. Din punct de vedere economic, acest lucru va ridica valoarea teritoriului, iar pe de altă parte creează condiții pentru ca aceşti nomazi digitali să aleagă locuri unde nu există aglomerație, nu există poluare şi unde au facilități uzuale la îndemână".*

Operatorii critică vehement legea 5G trimisă în parlament

Operatorii acuză guvernanții că nu au înțeles ce au legiferat, că nu au înțeles impactul legii. (https:// economie.hotnews.ro/stiri-telecom-24745370-legea-securitatii- 5g-posibila-excludere-chinezilor- huawei-operatorii-cer-claritate- amintesc-guvernul-sua- dat-bani-pentru-inlocuirea-echipamentelor-chinezesti-din-retele.htm).

"Nu mă obligați să înlocuiesc o antenă - care este o tablă - cu o altă tablă pentru că nu are nimic inteligent în ea, banii aceia aş putea să-i folosesc să fac rețele în rural sau să pun mai multe stații 5G", spune reprezentatul unui operator relevând astfel nepriceperea, neînțelegerea sau superficialitatea celor care au elaborat şi promovat "pe repede înainte", o lege cu lacune şi cu profund impact negativ asupra implementării tehnologiei 5G în România.

Este clar că forma actuală a legii pune în pericol nu doar implementarea noii tehnologii în România, şi aşa destul de întârziată prin amânări succesive ale licitației 5G, ci şi digitalizarea, dezvoltarea economică. Eliminând fără noimă echipament (table adică antene, circuite pasive) doar pentru că a fost fabricat într-o anumită țară nu facem decât să mărim costuri şi deci tarife, întâr- ziind astfel adoptarea noilor servicii de către societatea noastră, societate nu prea bogată (a se vedea PIB/locuitor) şi sensibilă la preț. În plus, legea nu spune cine suportă aceste costuri. Ministerul Finanțelor? Al Digitalizării? Eliminând operatori, fără a analiza dacă nu cumva suntem în stare să ținem sub control securitatea noilor rețele 5G folosind echipament de la orice fabricant (Alții par a fi! Oare, noi chiar nu suntem în stare? Folosind recomandările UE, de exemplu), ne vom trezi, cel puțin pe termen mediu, cu un duopol pe piața furnizării de echipament 5G, fapt care, de asemenea, ar putea deveni o problemă de securitate.

> *Proiectul legii 5G este una dintre castanele fierbinți lăsate de fostul guvern liberal actualului guvern tripartit, în care nu prea domeneşte armonia (a se vedea criza recentă provocată în Ministerul Sănătății). Pentru a fi scoasă din foc, răspunderea va reveni partidului care guvernează telecomunicațiile - USRPlus, şi care susținând o astfel de lege îşi asumă posibilul eşec al implementării tehnologiei 5G în România".*

Proiectul legii 5G este una dintre castanele fierbinți lăsate de fostul guvern liberal actualului guvern tripartit, în care nu prea domeneşte armonia (a se vedea criza recentă provocată în Ministerul Sănătății). Pentru a fi scoasă din foc, răspunderea va reveni partidului care guvernează telecomunicațiile - USRPlus, şi care susținând o astfel de lege îşi asumă posibilul eşec al implementării tehnologiei 5G în România. Eventualul eşec va fi decontat de USRPlus, (care pare a nu se înțelege prea bine cu PNL), dar mai ales de economia şi societatea românească.

Tehnologia 5G, necesară nomazilor digitali

O primă aplicație a tehnologiei 5G sunt conexiuni de mare viteză, substitut la fibra optică, oferite de operatorii din primele țări care au lansat rețele 5G: SUA, Coreea de Sud, etc. Poate fi acestă aplicație folosită şi în România? Da, cu precădere în zonele dens populate.

Pe lângă stimulente financiare (costul vieții, impozitare, etc.) atragerea nomazilor digitali va depinde de o serie de factori care să permită o anumită comoditate, realizarea obiectivelor, etc.

România nu se poate lăuda cu utilizarea tehnologiei informației, în aparatul de stat mai ales, (a se vedea indexul DESI2021), astfel că atractivitatea țării noastre pentru nomazii digitali este influențată negativ - relațiile cu un stat birocratic, faimosul afiş "declarația online se depune la etajul II", etc.

Cum implementarea cu succes a tehnologiei 5G este văzută ca o şansă pentru un salt digital (şi în clasamentul DESI), periclitarea acestei implementări prin legea 5G va scădea atractivitatea țării noastre pentru nomazii digitali. Cu actuala lege 5G, (care a mai amânat cu un an licitația 5G) trimisă în parlament, este foarte dificil de estimat implementarea cu succes de care ar avea nevoie România pentru un salt digital.

O bună parte din aplicațiile care ar putea fi dezvoltate de către nomazii digitali în țara noastră s-ar putea baza pe tehnologia 5G, aplicațiile acestei tehnologii fiind posibile în toate industriile, în întreaga economie şi societate. Ca atare, o dezvoltare rapidă a noilor rețele 5G, proiecte pilot, etc. ar putea fi factori decisivi în atragerea nomazilor digitali. Cum legea 5G, în forma trimisă spre aprobare parlamentului, prezintă serioase deficiențe există riscul unei implementări şi adoptări întârziate a noii tehnologii, fapt ce ar face din România o țară mai puțin atractivă pentru nomazii digitali.

Ar mai fi o şansă - ca parlamentarii să înțeleagă impactul negativ al actualului proiect de lege 5G şi să îl respingă cerând elaboratorilor să reia discuțiile cu piața - operatori, fabricanți, autorități, etc. şi să țină seamă de opiniile acestora într-o nouă lege care să pună în prim plan securitatea rețelelor 5G şi implementarea cu succes a tehnologiei 5G în România.

În caz contrar s-ar putea sa nu avem licitație 5G nici în acest an! ■